

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

Development of a Training Course for Chu Chai Machanu

ภูษณ ฟ่อนรำดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา

คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ

ภูษณ ฟอนราติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา

คณะศิลปกรรมศาสตร์

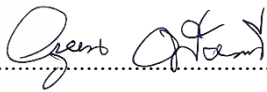
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยที่เกิดจากการค้นคว้าและวิจัย ขณะที่ข้าพเจ้าศึกษา
อยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ดังนั้นงานวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถือ
เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และข้อความต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ข้าพเจ้า
ขอรับรองว่าไม่มีการคัดลอกหรือนำงานวิจัยของผู้อื่นมานำเสนอในชื่อของข้าพเจ้า

This thesis consists of research materials conducted at Faculty of Fine and
Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi and hence the copyright
owner. I hereby certify that the thesis does not contain any forms of plagiarism.

(นายภูษณ พ็อนรำดี)

COPYRIGHT © 2023

FACULTY OF FINE AND APPLIED ART

RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI

ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2566

คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ Development of a Training Course for Chu Chai Machanu
ชื่อ – นามสกุล	นายภูษณ พ่อนรำดี
สาขาวิชา	นาฏศิลป์ศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานะ บุญทองเล็ก, ประ.ด.
ปีการศึกษา	2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ชวลิต สุนทรานนท์, ศษ.ด.)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รินทร์ดี ปาปะโน, ค.ด.)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์คำณ สุนทรานนท์, ศศ.ม.)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานะ บุญทองเล็ก, ประ.ด.)

.....กรรมการ

(อาจารย์กัญชพร ต้นทอง, ศป.ด.)

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานะ บุญทองเล็ก, ประ.ด.)

วันที่ 15 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2567

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
ชื่อ – นามสกุล	นายภูษณ พื่อนราดี
สาขาวิชา	นาฏศิลป์ศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิช บุญทองเล็ก, ประ.ด.
ปีการศึกษา	2567

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ 3) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

การวิจัยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย โดยนำความรู้และรูปแบบการถ่ายทอดทำรำจากผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยโขนลิง โดยได้รับการประดิษฐ์ทำรำจากคุณคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ที่มีความสามารถด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทยโดยเฉพาะตัวโขนลิง และการประพันธ์บทจากคุณครูสมชาย พื่อนราดี ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทยโขนลิงโดยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับในวงการนาฏศิลป์ไทย มาสร้างสรรค์การแสดงเพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ สำหรับผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยโขนลิง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 11 คน โดยใช้เครื่องมือการวิจัย ดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) แบบประเมินความรู้ 3) แบบประเมินทักษะ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความยากง่าย และการหาค่าความสอดคล้อง

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ได้สร้างผลงานนวัตกรรมการแสดงนาฏศิลป์ไทยโขนลิง ประเภทลิเกเด็กสามารถเป็นต้นแบบการสร้างสรรค์สำหรับตัวละครอื่นได้ ผลการวิจัยด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่ได้รับจากหลักสูตรฝึกอบรม สามารถเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้ ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ สร้างเสริมรายได้ให้ตนเองและครอบครัวได้ และจากการแบบประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตร พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน คือ ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.04

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม นาฏศิลป์ไทย ฉุยฉายมัจฉานุ

Thesis Title	Development of a Training Course for Chu Chai Machanu
Name – Surname	Mr. Pusana Fonramdee
Program	Performing Art Education
Thesis Advisor	Assistant Professor Manodch Boontonglek, Ph.D.
Academic Year	2024

ABSTRACT

The research titled "Development of a Training Course for Chu Chai Machanu" has the following objectives: 1) to create a performance and develop it into a training course for Chu Chai Machanu, 2) to study the learning outcomes from the development of the training course for Chu Chai Machanu and 3) to study the satisfaction of learners with the development of the training course for Chu Chai Machanu.

This research used research documents from related studies, expert consultation, and knowledge from specialists in Thai dance drama. The knowledge and techniques of the Khon Ling (monkey) dance were adapted into the training course. The dance moves were choreographed by Viroj Yusawat, a skilled Thai dance drama artist specializing in Khon Ling (monkey) characters. The script was written by Somchai Fonramdee, a recognized expert in the field of Khon Ling (monkey) dance drama. This research created a performance to develop into a training course for Chu Chai Machanu for 11 students at Suphanburi College of Dramatic Arts. The research tools included: 1) structured interviews, 2) knowledge assessments, 3) skill assessments and 4) satisfaction assessments regarding the Chu Chai Machanu training course. Qualitative data analysis was conducted through content analysis of student achievements. Quantitative analysis employed statistics such as mean, standard deviation, item difficulty, and index of item-objective congruence (IOC).

The results of the research showed that the development of the Chu Chai Machanu training course created an innovative performance in the genre of Khon Ling (monkey) dance, specifically for young monkey characters, which can serve as a model for creating performances for other characters. The learning outcomes from this training course enhanced students' capabilities by allowing them to apply the acquired knowledge for professional benefit, thus increasing their income and supporting their families. The satisfaction assessment of the students towards the course was at the highest level, with an overall mean across all dimensions ($\bar{X}$) is 4.86 with a standard deviation (SD) of 0.04.

Keywords: training course development, Thai dance drama, Chu Chai Machanu

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความอนุเคราะห์จากศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และครูอาจารย์ด้านนาฏศิลป์ไทย ได้แก่ 1) คุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ผู้ให้ข้อมูลความรู้องค์ประกอบการแสดง และรูปแบบการแสดงฉุยฉาย 2) คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญ นาฏศิลป์ไทย (โขนลิง) ผู้ประดิษฐ์และถ่ายทอดท่ารำประกอบการแสดง 3) คุณครูสมชาย พื่อนรำดี ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย (โขนลิง) ผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และประพันธ์บทการแสดงให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งนับเป็นประโยชน์นานัปการอย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์อนงค์ กุลเกตุ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาโนช บุญทองเล็ก อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้ความอนุเคราะห์ชี้แนะแนวทางเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยรู้สึกมุ่งมั่นในการจัดทำงานวิจัยอย่างสุดความสามารถ และกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่จัดหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับงานวิจัย ขอกราบขอบพระคุณรองผู้อำนวยการ ครูอาจารย์ นักเรียนนักศึกษา และผู้เรียนนาฏศิลป์ไทย โขนลิง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ที่มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือในการถ่ายทอดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของงานวิจัยในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีที่เคารพทุกท่าน และขอขอบพระคุณผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ได้สนับสนุนการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณบิดามารดา รวมไปถึงพี่น้อง ที่เป็นแรงผลักดันและช่วยให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอมอบคุณความดีเหล่านี้ไว้แก่ปรมาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้สละทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิดในการประดิษฐ์สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ อันงดงามควรคู่แก่ประเทศชาติและเป็นมรดกสู่ลูกหลาน ขนรุ่นหลังสืบต่อไป

ภูษณ พื่อนรำดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง.....	(10)
สารบัญภาพ.....	(11)
บทที่ 1 บทนำ	14
1.1 ความสำคัญและปัญหา	14
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	17
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	17
1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	17
1.3.2 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
1.3.3 ขอบเขตเวลา	17
1.3.4 ขอบเขตสถานที่	17
1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	17
1.4.1 ตัวแปรอิสระ	17
1.4.2 ตัวแปรตาม.....	18
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	18
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	19
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	20
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
2.1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	22
2.1.1 ความหมายของหลักสูตรฝึกอบรม.....	22
2.1.2 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	23
2.2 การฝึกอบรม	26
2.2.1 ความหมายของการฝึกอบรม	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.2 ประเภทของการฝึกอบรม	27
2.2.3 เทคนิคการฝึกอบรม	28
2.2.4 ขั้นตอนในการฝึกอบรม.....	32
2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	33
2.3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	34
2.3.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	34
2.4 ความพึงพอใจ.....	35
2.4.1 ความหมายของความพึงพอใจ.....	35
2.4.2 การวัดความพึงพอใจ	36
2.5 การวัดและประเมินผล	38
2.5.1 ความหมายของการวัด.....	38
2.5.2 ความหมายของการประเมินผล	39
2.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดง ชุด ฉายฉายมัจฉานุ	40
2.6.1 ความหมายของเพลงฉายฉาย	40
2.6.2 ความเป็นมาของเพลงฉายฉาย	40
2.6.3 รูปแบบการแสดงรำฉายฉาย.....	43
2.6.4 การแสดงฉายฉายสำหรับตัวโขนลิง.....	43
2.6.5 ประวัติผู้ถ่ายทอดทำรำและผลงานทางนาฏศิลป์	48
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
2.7.1 งานวิจัยในประเทศ	59
2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ	59
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	62
3.1 กรอบการดำเนินงานวิจัย.....	62
3.2 ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	63
3.2.1 กระบวนการรวบรวมข้อมูล	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
3.2.3 การสร้างเครื่องมือการวิจัย	64
3.2.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	67
3.3 ระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม	67
3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
3.3.3 การสร้างเครื่องมือการวิจัย	68
3.3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
4.1 การสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	74
4.2 การพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	94
4.2.1 การจัดทำโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ของหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	95
4.2.2 การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	97
4.2.3 การใช้หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	98
4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	98
4.3.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ (Knowledge)	98
4.3.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice)	99
4.3.3 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านเจตคติหรือคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ (Attitude)	100
4.4 ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	100
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
5.1 สรุปผลการวิจัย	107
5.1.1 การสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	107

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ.....	108
5.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ	108
5.1.4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ	110
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	110
5.2.1 การสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ.....	111
5.2.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ.....	111
5.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ	112
5.2.4 ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ.....	113
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	115
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งต่อไป.....	116
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก - รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	122
ภาคผนวก ข - หนังสือเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านสื่อ ด้านวัดประเมินผล - ใบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญ	124
ภาคผนวก ค - แบบประเมินประสิทธิภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านสื่อ - แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน	131
ภาคผนวก ง - โครงสร้างการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ - ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ - คิวอาร์โค้ดคู่มือหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ พร้อมแผนการจัด การเรียนรู้	172
ภาคผนวก จ - คิวอาร์โค้ดทำรำ การแสดง ชุดฤๅฉายมัจฉานุ - ภาพกิจกรรมการดำเนินการวิจัย	196
ประวัติผู้วิจัย.....	216

สารบัญตาราง

หน้า

บทที่ 3

ตารางที่ 1 เกณฑ์การแปลความหมายค่าความยากง่าย (p)	70
ตารางที่ 2 เกณฑ์การแปลความหมายค่าอำนาจจำแนก (r)	71

บทที่ 4

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล	75
ตารางที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแสดง	87
ตารางที่ 5 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรฝึกอบรม ชุต ญุณยัมัจฉานุ.....	95
ตารางที่ 6 สรุปหาค่าแบบสอบถามความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุต ญุณยัมัจฉานุ.....	96
ตารางที่ 7 แสดงผลประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุต ญุณยัมัจฉานุ โดย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร.....	97
ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียน	98
ตารางที่ 9 แบบผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice)	99
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบประเมิน แยกตามระดับชั้น	100
ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตร ฝึกอบรม ชุต ญุณยัมัจฉานุ ด้านหลักสูตร	101
ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตร ฝึกอบรม ชุต ญุณยัมัจฉานุ ด้านวิทยากร	102
ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตร ฝึกอบรม ชุต ญุณยัมัจฉานุ ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการอบรม	103
ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตร ฝึกอบรม ชุต ญุณยัมัจฉานุ ด้านการวัดและประเมินผล	104

สารบัญภาพ

หน้า

บทที่ 2

ภาพที่ 1 คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์.....	48
ภาพที่ 2 คุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี.....	53

บทที่ 4

ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์ครูประเมษฐ์ บุญยะชัย	80
ภาพที่ 4 การสัมภาษณ์ครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ และ รับการถ่ายทอดทำรำฉายฉายมัจฉานู	81
ภาพที่ 5 การสัมภาษณ์ครูสมชาย ฟ้อนรำดี ในเรื่องการประพันธ์บทฉายฉายมัจฉานู	83
ภาพที่ 6 การสัมภาษณ์คุณครูถาวร สดแสงจันทร์ ในเรื่องการประพันธ์เพลงประกอบการแสดง ฉายฉายมัจฉานู.....	85
ภาพที่ 7 การสัมภาษณ์คุณครูมยุรี ฟ้อนรำดี ในเรื่องการร้องเพลงประกอบการแสดง ฉายฉายมัจฉานู.....	86

ภาคผนวก

ภาพที่ 8 คิวอาร์โค้ดแบบประเมินประสิทธิภาพIOC คำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ และตารางสรุปแบบประเมินประสิทธิภาพ IOC	170
ภาพที่ 9 คิวอาร์โค้ดคู่มือหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานู พร้อมแผนการจัดการเรียนรู้ 1-8.....	195
ภาพที่ 10 คิวอาร์โค้ด ทำรำการแสดง ชุด ฉายฉายมัจฉานู	197
ภาพที่ 11 กล่าวเปิดหลักสูตรฝึกอบรม แจ้งวัตถุประสงค์ในการจัดหลักสูตร.....	197
ภาพที่ 12 อธิบายประวัติความเป็นมา องค์ความรู้ การสร้างสรรค์ องค์ประกอบการแสดง และแนวทางการปฏิบัติทำรำ การแสดงฉายฉายมัจฉานู โดยคุณครูวิโรจน์อยู่สวัสดิ์.....	198
ภาพที่ 13 อธิบายเนื้อร้องประกอบ การแสดงฉายฉายมัจฉานู	198
ภาพที่ 14 เปิดสื่อวีดิทัศน์ การแสดงฉายฉายมัจฉานู ให้ผู้เรียนได้รับชมเพื่อศึกษากระบวนการ ทำรำประกอบการแสดง.....	199
ภาพที่ 15 อธิบายเนื้อร้องและทำนองเพลงฉายฉายมัจฉานู เพลงฉายฉาย	199
ภาพที่ 16 การฝึกปฏิบัติทักษะการร้องเพลงการแสดงฉายฉายมัจฉานู เพลงฉายฉาย.....	200

สารบัญญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 17	อธิบายเนื้อร้องและทำนองเพลงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี	200
ภาพที่ 18	การฝึกปฏิบัติทักษะการร้องเพลงการแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี	201
ภาพที่ 19	อธิบายลักษณะอัตลักษณ์ของตัวโน้ตมัจฉานุ และถ่ายทอดแนวทางการรำ เพลงฉุยฉายมัจฉานุ	201
ภาพที่ 20	ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุการออกตัว	202
ภาพที่ 21	ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงฉุยฉาย	202
ภาพที่ 22	ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงฉุยฉาย ท่อนรับ	203
ภาพที่ 23	ทบทวนการปฏิบัติท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงฉุยฉาย	203
ภาพที่ 24	ทบทวนการปฏิบัติท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงฉุยฉาย	204
ภาพที่ 25	ทดสอบการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียน ในการแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงฉุยฉาย	204
ภาพที่ 26	ร่วมกันสรุปและอธิบายแนวทางการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียน ในการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ เพลงฉุยฉาย	205
ภาพที่ 27	ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี	205
ภาพที่ 28	ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี	206
ภาพที่ 29	ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงวณรดาเนิน	206
ภาพที่ 30	ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงวณรดาเนิน	207
ภาพที่ 31	ทบทวนท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี	207
ภาพที่ 32	ทบทวนท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงวณรดาเนิน	208
ภาพที่ 33	ทดสอบการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียน ในการแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี จนถึงการเข้าเวที	208
ภาพที่ 34	ร่วมกันสรุปและอธิบายแนวทางการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียน ในการแสดง ฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรีจนถึงการเข้าเวที และมอบหมายการจัดผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	209
ภาพที่ 35	การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	209
ภาพที่ 36	การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ช่วงที่ 1 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบไม่สวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง	210

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 37 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	
ช่วงที่ 1 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบไม่สวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง	210
ภาพที่ 38 ผู้ร่วมการจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง	
ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ รองผู้อำนวยการ ผู้เชี่ยวชาญ คณะครูอาจารย์	
และผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี	211
ภาพที่ 39 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	
ช่วงที่ 2 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบสวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง	
(รูปแบบการแสดง)	211
ภาพที่ 40 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	
ช่วงที่ 2 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบสวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง	
(รูปแบบการแสดง)	212
ภาพที่ 41 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	
ช่วงที่ 2 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบสวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง	
(รูปแบบการแสดง)	212
ภาพที่ 42 – 43 ผู้เรียนสามารถนำการแสดงไปใช้เพื่อเสริมรายได้ทางวิชาชีพของตนเอง	213
ภาพที่ 44 – 45 ผู้เรียนสามารถนำการแสดงไปใช้เพื่อเสริมรายได้ทางวิชาชีพของตนเอง	213
ภาพที่ 46 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ศิลปินแห่งชาติ	214
ภาพที่ 47 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยโนลิ่ง	214
ภาพที่ 48 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยโนลิ่ง	215
ภาพที่ 49 ผู้วิจัยได้สรุปงานวิจัย และเข้ารับฟังคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	215
ประวัติผู้วิจัย	216

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและปัญหา

นาฏศิลป์ไทยเป็นศิลปะการแสดงแขนงหนึ่งของชาติไทยที่มีมาแต่โบราณ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยมีจารีตและแบบแผนที่สืบทอดมาจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและกาลเวลา แต่ยังคงความมีเอกลักษณ์เฉพาะ ของรูปแบบการแสดงที่สื่อสารทางการเคลื่อนไหวด้วยลีลาท่ารำ และการสื่อสารทางอารมณ์ประกอบการแสดง ซึ่งบ่งบอกถึงวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้รังสรรค์ไว้ด้วยภูมิปัญญาอันชาญฉลาดเพื่อมอบเป็นมรดกให้ลูกหลานได้อนุรักษ์ สืบสานให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทยไปตลอดกาล

โขนเป็นนาฏศิลป์ชั้นสูงอย่างหนึ่งของไทยมีกำเนิดมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 20 ได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้ประณีตตามลำดับแต่เดิมนั้นผู้แสดงโขนจะต้องสวมหัวโขนปิดหน้าทั้งหมด จึงต้องมีผู้พูดแทนเรียกว่าผู้พากย์-เจรจา ต่อมาได้ปรับปรุงให้ผู้แสดงซึ่งเป็นตัวเทพบุตรเทพธิดาและมนุษย์ชาย-หญิง สวมแต่เครื่องประดับศีรษะ ไม่ต้องปิดหน้าทั้งหมด ได้แก่ ขฎา มงกุฎ รัตเกล้า กระบังหน้า ซึ่งมีศัพท์ เรียกว่า “ศิราภรณ์” แต่ผู้แสดงโขนที่สวมศิราภรณ์เหล่านี้ก็ยังคงรักษาประเพณีเดิมไว้ คือไม่พูดเองต้องมีผู้พากย์-เจรจาแทน เว้นแต่ผู้แสดงเป็นตัวตลก และฤๅษีบางองค์จึงจะเจรจาเอง ถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของผู้แสดงโขนที่เป็นตัวตลก เรื่องที่ใช้แสดงโขนในปัจจุบัน นิยมเพียงเรื่องเดียวคือเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งไทยได้เค้าเรื่องมาจากรามายณะของอินเดีย มีอยู่หลายตอนที่ดำเนินความแตกต่างจากเรื่องรามายณะมาก โดยเหตุที่เรื่องรามเกียรติ์เป็นเรื่องยาวไม่สามารถแสดงให้จบในวันเดียวได้ บุรพาจารย์ทางด้านการแสดงโขนจึงแบ่งเรื่องราวที่จะแสดงออกเป็นตอนๆ มีศัพท์เรียกโดยเฉพาะว่า “ชุด” การที่เรียกการแสดงโขนแต่ละตอนว่า ชุด นั้นเรียกตามแบบหนังใหญ่คือเขาจัดตัวหนังไว้เป็นชุด ๆ จะแสดงชุดไหนก็หยิบตัวหนังชุดนั้นมาแสดง (สมชาย พื่อนราดี, 2551, น. 4)

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 4 ปี สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี (โขนลิง) มีรายวิชาจำเพาะ เช่น ชุดฉายหนุมนทรวงเครื่อง ชุดชมตลาด (หนุมนทรวงเครื่อง) และชุดลงสรงโขน (หนุมนทรวงเครื่อง) ซึ่งอยู่ในหลักสูตรทักษะนาฏศิลป์ 3 (โขนลิง) (กระทรวงวัฒนธรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562 , น.65) แต่ยังไม่มียุทธการแสดงฉายหนุมนทรวงเครื่อง

อยู่ในหลักสูตร และในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ทางผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความสามารถและได้รับเลือกบทบาทในการแสดง ฉุยฉายมัจฉานุ

การแสดงฉุยฉาย คำว่า “ฉุยฉาย” ความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เป็นคำนาม หมายถึง ชื่อเพลงไทยประเภทเพลงร้อง หากเป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง กริดกราย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554 ,น.350) ในทางนาฏศิลป์การรำฉุยฉาย เป็นการแสดงที่ใช้ท่ารำในการชม เครื่องประดับศิราภรณ์หรือเครื่องประดับศีรษะ การชมเครื่องพัสดราภรณ์หรือเครื่องแต่งกาย และการชมในความงดงามของตนเอง โดยบทประพันธ์จะแต่งเพื่อเน้นให้ผู้ชมรู้สึกถึงความภาคภูมิใจสิ่งของต่างๆจนถึง ความงามของตัวละครนั้น ๆ ผู้แสดงจะออกมารำตามเนื้อร้องและทำนองเพลง การแสดงรำฉุยฉาย มีสองลักษณะ คือ 1) การรำฉุยฉายแบบเต็มเป็นการรำฉุยฉาย 2 บท และต่อด้วยการรำแม่ศรี 2 บท 2) การรำฉุยฉายแบบตัด คือการรำฉุยฉาย 1 บท และต่อด้วยการรำแม่ศรี 1 บท การแสดงทั้งสองลักษณะนี้ จะมีการเป่าปี่เลียนเสียงคำร้องรับปี่พาทย์ หากการแสดงที่ต้องการกระชับเวลาจะใช้การรำเพลงฉุยฉายกับ เพลงแม่ศรีต่อเนื่องกันโดยไม่มีการเลียนเสียงปี่รับกับเสียงปี่พาทย์จะเรียกว่าการรำฉุยฉายพวงบทบาทตัวละครที่เป็นลิงตัวเอกในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ มีหลากหลายลักษณะ เช่น ตัวละครที่มีชื่อว่า หนุมาน ในเรื่องรามเกียรติ์ จะมีบทบาทสำคัญมากมายในเนื้อเรื่องรามเกียรติ์ ลักษณะการแสดงออกทางท่าทาง จะเป็นลิงที่มีอิทธิฤทธิ์มากมาย คล่องแคล่วว่องไว ผู้แสดงจะมีลักษณะสันทัดและปราดเปรียว เป็นลักษณะของผู้แสดงที่เรียกว่าลิงโล้น มีความแตกต่างกับลักษณะของตัวละครชื่อ สุคริพ ที่มีลักษณะเป็นพญาวานร สวมขลุ่ยยอติด มีบทบาทในการแสดงที่ ผู้แสดงจะมีท่าทางในการรำที่สง่างามและมีลักษณะที่เด่นชัดคือ ความองอาจของท่าทางในการแสดงโขน เป็นลักษณะของผู้แสดงที่เรียกว่าลิงยอ และตัวละครในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ยังมีลิงตัวเอกที่มีบทบาทสำคัญเป็น ลักษณะของลิงโล้นที่มีความเป็นลิงเด็ก มีบุคลิกที่ คล่องแคล่วว่องไว ชุกชอน ลักษณะท่าทางจะแตกต่างจากลิงโล้นผู้ใหญ่ที่มีความคล่องแคล่ว สง่างามมากกว่า แต่ในความเป็นลิงเด็กที่มีลีลาท่ารำที่ชุกชอน จะต้องแสดงความแข็งแรงสวยงาม มีอิทธิฤทธิ์ และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือตัวละครมัจฉานุ

มัจฉานุ เป็นวานรตัวเอกที่มีบทบาทเป็นลิงเด็ก และเป็นตัวละครที่มีความสำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกไมยราพ เนื่องจากเป็นลูกของหนุมานกับนางสุพรรณมัจฉา มีร่างกายเป็นลิง แต่มีหางเป็นปลา เมื่อนางสุพรรณมัจฉาได้คลอดมัจฉานุด้วยการสำรอกออกมาแล้ว เกรงว่าทศกัณฐ์จะรู้ว่าเป็นลูกตน จึงได้นำมัจฉานุไปทิ้งไว้ที่หาดริมทะเล หลังจากนั้นไมยราพเจ้าเมืองบาดาลได้เดินทางมาพบและเก็บไปเลี้ยงเป็นบุตร

บุญธรรม สำหรับลีลาท่ารำของตัวมัจฉานู จะมีเอกลักษณ์ในลีลาท่ารำที่มีบุคลิกเป็นลิงเด็กชุกชุกและมีอิทธิฤทธิ์มากกว่าอายุของตนเอง มัจฉานูจะมีลีลาท่ารำที่เด่นชัดและเป็นเอกลักษณ์ในรูปแบบของการรำลิงผสมปลาเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่มีเพียงตัวเดียว ในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์

การแสดงโขนเป็นการแสดงที่ต้องอาศัยทักษะการฝึกฝนที่ใช้ระยะเวลาและความอดทนเป็นอย่างมาก จึงจะมีความเชี่ยวชาญในการแสดง ซึ่งปัจจุบันเยาวชนเริ่มให้ความสนใจและแสวงหาความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไทยน้อยลง และผู้ที่เข้าศึกษาหาความรู้ทางด้านนาฏศิลป์มีประสบการณ์และทักษะไม่มากนักจากจำนวนเยาวชนที่ให้ความสนใจนาฏศิลป์ไทยตามยุคสมัยและกาลเวลาที่เปลี่ยนไป จึงเกิดปัญหาทางด้านทักษะของผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยที่เริ่มลดน้อยลง และในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานการรำดูฉายของตัวลิงในหลักสูตรการเรียนการสอนของผู้เรียนมีเพียง การรำดูฉายหุ่นมาทรงเครื่อง เป็นการชื่นชมความงามของเครื่องทรงยักษ์ที่หุ่นมาได้รับมาจากอินเทอร์เน็ต มีรูปแบบการแสดงเป็นท่ารำประเภทลิงยอ มีลักษณะการรำที่เลียนแบบท่ายักษ์และมีความสง่างามในตัวโขน ซึ่งมีความแตกต่างจาก การแสดง ชุต ดูฉายมัจฉานู ที่มีรูปแบบท่ารำเฉพาะตัวเป็นเอกลักษณ์ที่เรียกว่าท่ารำลิงผสมปลา มีลักษณะการแสดงลีลาท่ารำที่ประดิษฐ์ด้วยความประณีตจากผู้เชี่ยวชาญทางนาฏศิลป์ไทยโขนลิงทั้งด้านท่ารำและบทประพันธ์ โดยมีลีลาท่ารำที่มีความเป็นอัตลักษณ์น่าสนใจและเพิ่มความลุ่มลึกให้แก่การแสดง ชุต ดูฉายมัจฉานู

ดังนั้นการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุต ดูฉายมัจฉานู จึงเป็นประเด็นสำคัญของการศึกษาด้านนาฏศิลป์ไทยโขนลิงในอีกประเด็นหนึ่งที่ยังไม่มีใครได้ศึกษากระบวนการแสดงเพื่อนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบกระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอด อีกทั้งยังสามารถบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมภาพประกอบได้อีกด้วย เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาในคณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จึงมีความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้และการถ่ายทอดกระบวนการที่จะสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อเผยแพร่การแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งเป็นศิลปะการแสดงชั้นสูงของไทยที่ได้รับการประกาศรับรองจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) ให้“โขนไทย” เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมวลมนุษยชาติ (ไทยพีบีเอส, 2561) โดยการแสดง ชุต ดูฉายมัจฉานู เป็นการแสดงรำเดี่ยวอวดฝีมือ ที่ใช้รูปแบบเครื่องแต่งกายเลียนแบบจากการแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นการแต่งกายยืนเครื่องลิงในแบบโบราณ เนื่องจากเครื่องแต่งกายมีความประณีตงดงามมีความน่าสนใจ และได้สืบสานงานศิลป์ เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยผ่านการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ที่มีความสวยงามและหาชมได้ยาก เพื่อให้ผู้เรียนและเยาวชนที่สนใจเข้าร่วมการจัดหลักสูตรฝึกอบรมที่มีรูปแบบการแสดงเป็นเอกลักษณ์แปลกใหม่น่าสนใจ

สามารถนำไปต่อยอดเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ทักษะ และแสดงผลสัมฤทธิ์เพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพของตนเอง และวงการนาฏศิลป์ของชาติไทยให้อยู่สืบต่อไปในอนาคตข้างหน้า

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ความรู้เกี่ยวกับ การรำฉุยฉายมัจฉานุ ในเรื่องประวัติความเป็นมา รูปแบบการแสดง ที่เป็นเอกลักษณ์ องค์ประกอบด้านดนตรี ด้านการร้อง และกระบวนการรำการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
- รูปแบบการจัดการเรียนการสอน การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

1.3.2 ด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมาย ผู้เรียนสาขานาฏศิลป์ไทย(โขนลิง)วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จำนวน 11 คน

1.3.3 ขอบเขตเวลา

ใช้เวลาในการฝึกอบรม จำนวน 8 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 16 ชั่วโมง

1.3.4 ขอบเขตสถานที่

วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 ตัวแปรอิสระ

กิจกรรมเสริมหลักสูตรนาฏศิลป์ไทยโขนลิง การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ สำหรับผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

1.4.2 ตัวแปรตาม

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
- 2) ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรเดิมหรือสร้างขึ้นใหม่ เพื่อสร้างความชำนาญแก่ผู้เรียนโดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่ชัดเจน เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ที่จัดการฝึกอบรมในระยะเวลาที่ต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสร้างสรรค์การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ และนำมาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม วิชานาฏศิลป์ไทยโขงลิง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ เพื่อเสริมทักษะของผู้เรียนโขงลิงวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

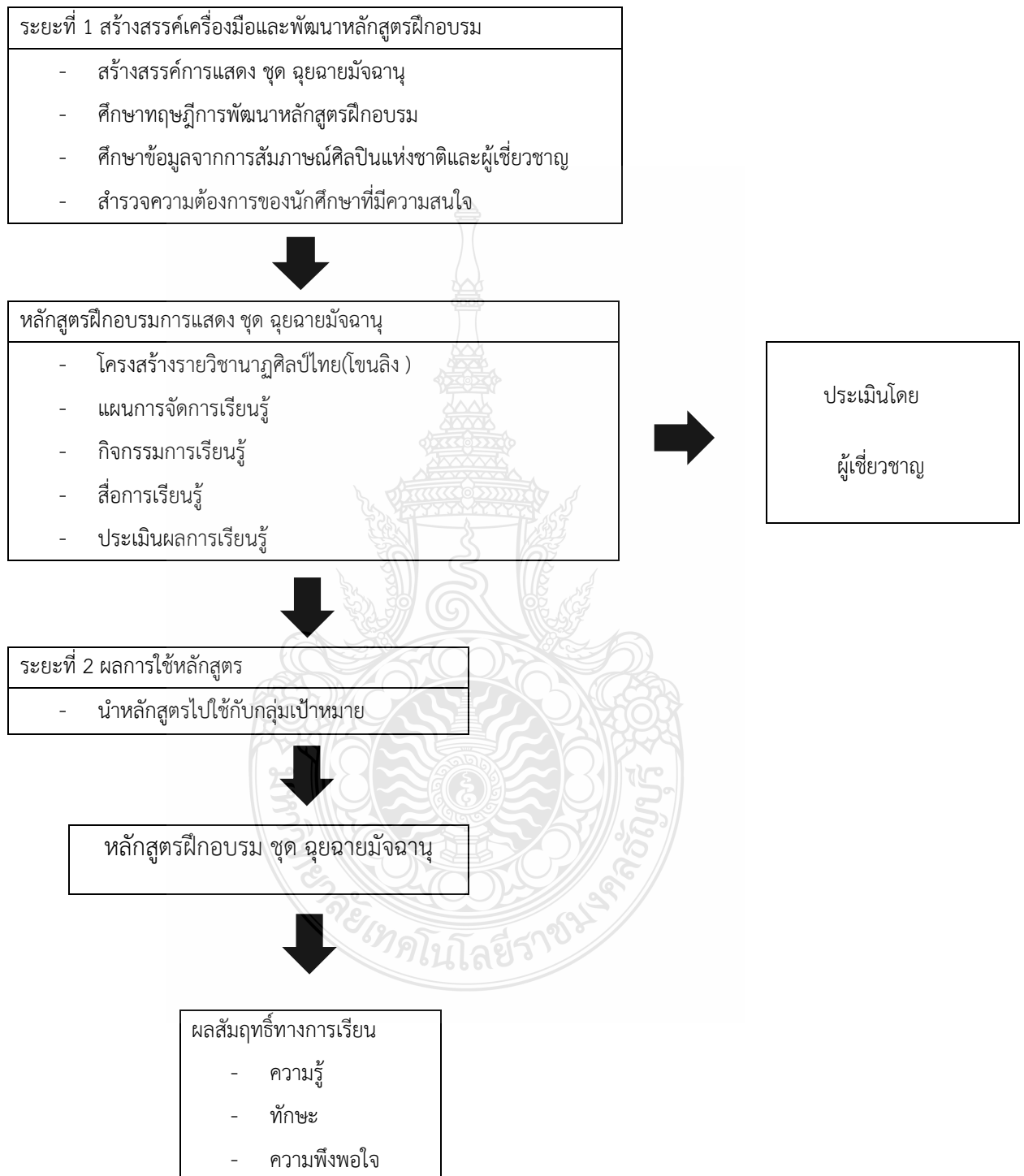
1.5.2 ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1-3 สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ไทย(โขงลิง) วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

1.5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในรูปแบบการแสดง ฉุยฉายมัจฉานุ ในด้านการแสดง การร้อง ประกอบทำนองเพลง และบทบาทของตัวละคร ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของ มัจฉานุ

1.5.4 ความพึงพอใจ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากความรู้สึกของผู้เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม เมื่อได้รับการเรียนรู้และเสริมทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทยโขงลิง การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ โดยสามารถวัดได้จากการประเมินโดยใช้แบบสอบถามหลังการฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

1.5.5 ฉุยฉายมัจฉานุ หมายถึง การแสดงรำเดี่ยวในบทบาทของมัจฉานุ ที่สร้างสรรค์โดยได้รับการถ่ายทอดจากครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ เป็นการรำอวดฝีมือ ที่มีท่วงท่างดงาม ใส่ท่าทางและการเคลื่อนไหวในลักษณะรูปแบบการรำลึงผสมปลา ที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวมัจฉานุที่กำลังชื่นชมในความสง่างาม และการกล่าวถึงประวัติของตนเองว่าเป็นผู้ใด ต้นตระกูลมาจากไหน

1.6 กรอบการดำเนินงานวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.7.1 เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในการแสดงนาฏศิลป์ไทยในชุดอื่นๆ

1.7.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ สามารถนำไปถ่ายทอดในวิชาทักษะนาฏศิลป์ไทย ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย หรือเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบการแสดงสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยเ็นสื่อถึงต่อผู้เรียนนาฏศิลป์ไทย ตลอดจนผู้ที่สนใจได้อย่างกว้างขวาง

1.7.3 เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเผยแพร่การแสดงที่มีเอกลักษณ์และลีลาเฉพาะของบทบาทตัวละคร มัจฉานุ ที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์และพัฒนางานนาฏศิลป์ไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ นำมาจัดทำวิจัยหลักสูตร ฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

2.1.1 ความหมายของหลักสูตรฝึกอบรม

2.1.2 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

2.2 การฝึกอบรม

2.2.1 ความหมายของการฝึกอบรม

2.2.2 ประเภทของการฝึกอบรม

2.2.3 เทคนิคการฝึกอบรม

2.2.4 ขั้นตอนในการการฝึกอบรม

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4 ความพึงพอใจ

2.4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

2.4.2 การวัดความพึงพอใจ

2.5 การวัดและประเมินผล

2.5.1 ความหมายของการวัด

2.5.2 ความหมายของการประเมินผล

2.6 การแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ

2.6.1 ความหมายของเพลงดุยฉาย

2.6.2 ความเป็นมาของเพลงดุยฉาย

2.6.3 รูปแบบการแสดงรำถวาย

2.6.4 การแสดงถวายสำหรับตัวโขนลิง

2.6.5 ประวัติผู้ถ่ายทอดท่ารำและผลงานทางนาฏศิลป์

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุด ถวายมัจฉานุ เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่จัดทำขึ้นเพื่อเสริมทักษะการปฏิบัติท่ารำทางด้านนาฏศิลป์ไทยโขนลิง โดยสร้างสรรค์และค้นคว้าองค์ความรู้เพื่อสร้างรูปแบบการแสดงที่ประณีต งดงาม น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเล็งเห็นคุณค่า และที่สำคัญ สามารถนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ได้เพื่อสอนผู้อื่น เพื่อหารายได้ และเพื่ออนุรักษ์แนวทางนาฏศิลป์ไทยไว้ โดยผู้วิจัยได้ค้นคว้าศึกษา และสืบค้นเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้

2.1.1 ความหมายของหลักสูตรฝึกอบรม

การพัฒนาหลักสูตร คือ การปรับปรุงพัฒนาหรือสร้างหลักสูตรให้ดีขึ้นมีกระบวนการเป็นเหตุเป็นผล ในการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะกับการพัฒนา และความต้องการของบุคคลนั้น ๆ และมีการจัดการประเมินหลักสูตรเพื่อตรวจสอบวัดผลคุณภาพ ซึ่งเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์หรือองค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมการอบรม

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2547, น.177) ให้ความหมายว่า หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง ประมวลความรู้ และประสบการณ์ที่หน่วยงานฝึกอบรมจัดให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานจากภายในหรือภายนอกก็ตามหลักสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์นั้น มักจะครอบคลุมขอบเขตสาระ 3 ด้านด้วยกันคือ ด้านความรู้ (Knowledge : K) ด้านเจตคติ (Attitude : A) และด้านทักษะ (Skill : S)

ณัฐพันธ์ เขจรันนั (2552, น.137 อ้างถึงใน รัตนา พิชิตปรีชา, 2561, น.40) กล่าวว่า หลักสูตรฝึกอบรม คือ กระบวนการที่ทำให้ผู้รับการอบรมเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบหนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนหรือพัฒนาสมรรถภาพในด้าน ต่างๆตลอดจนการปรับปรุงพฤติกรรม อันจะนำมาซึ่งการแสดงออกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ชูชัย สมितिไกร (2554, น.5 อ้างถึงใน รัตนา พิธิตปรีชา, 2561, น.40) อธิบายว่าหลักสูตรฝึกอบรม (Training) คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความรู้เพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude)

สรุปได้ว่า ตามเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่า มีผู้ให้ความหมายแก่หลักสูตรฝึกอบรมด้วยกัน 2 กลุ่มได้แก่ ผู้ที่ให้ความหมายว่า หลักสูตรคือความรู้การประมวลผล และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการฝึกอบรมกับผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีผู้จัดเป็นผู้รวบรวมข้อมูลปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาศักยภาพ หรือความรู้ความเข้าใจ คุณลักษณะต่าง ๆ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังหรือบรรลุเป้าหมาย จำนวน 2 คน และ ผู้ที่ให้ความหมายว่าหลักสูตรคือการประมวลความรู้ และการบูรณาการความรู้เพื่อพัฒนาผู้อบรมจะครอบคลุม ด้วย สาระ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ เจตคติ เพื่อให้เกิดการอบรมที่สมบูรณ์ จำนวน 1 คน ทั้งสองกลุ่ม ความหมายที่คล้ายคลึงกัน เนื่องจากการประมวลผลข้อมูล บูรณาการองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาและเสริมศักยภาพ ทางด้านต่าง ๆ แก่ผู้เข้าร่วมอบรมให้เกิดประสิทธิภาพตรงตาม วัตถุประสงค์หรือความคาดหวังในการจัดการอบรม

2.1.2 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรเดิมมาพัฒนาหรือปรับปรุง และการสร้างหลักสูตรขึ้นใหม่โดยจะมีขั้นตอน ในการพัฒนาปรับปรุงดังนี้ พัฒนาหลักสูตร ประเมินหลักสูตร ทดลองใช้หลักสูตรที่ถูกประเมินแล้ว ประเมินผลสัมฤทธิ์ ทักษะ องค์ความรู้ทางหลักสูตร และสรุปผลอภิปรายหลักสูตรฝึกอบรม

สุริยา เหมตะศิลป์ (2537, น. 57-59) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการสำรวจหาข้อมูลที่สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรจำลอง เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน มีขั้นตอนในการดำเนินการ 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) การสร้างโครงร่างหลักสูตร 2) การประเมินโครงร่างหลักสูตร 3) การพัฒนาโครงร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรหาประสิทธิภาพของหลักสูตรกับผู้เรียนซึ่งกำหนดให้เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร คือการนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากการทดลองใช้หลักสูตร มาปรับปรุง และแก้ไขหลักสูตร เพื่อพัฒนาให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุณีย์ ภูพันธ์ (2546, น. 174) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยเพิ่มขั้นตอนการปรับปรุง หลักสูตรเพื่อปรับปรุงหลักสูตรดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดเป้าหมายของแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การจัดเนื้อหาหลักสูตร เป็นการตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องในหลักสูตร และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้หลักสูตรที่มีองค์ความรู้ครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วจึงนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตร เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นการนำผลข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตร มาปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ในองค์ประกอบยิ่งขึ้น

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2547, น. 177) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมีการเรียงลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาความต้องการของหน่วยงาน และสังคม โดยทำการศึกษาอย่างกว้างขวาง เพื่อภาพรวมของหน่วยงาน และสังคมที่บ่งชี้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษากลุ่มเป้าหมายของผู้ที่จะเข้าร่วมการฝึกอบรม เพื่อหาองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนาไปในรูปแบบใด เช่น ด้านการปรับตัว ด้านทักษะความสามารถ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการทางปรัชญา เพื่อตรวจสอบกำหนดเกี่ยวกับทิศทางของหลักสูตร และกำหนดจุดประสงค์ร่วมกันกับผู้บริหาร หัวหน้างาน และผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 เพื่อความชัดเจนของจุดประสงค์ หลักการ โครงสร้างและเนื้อหาข้อมูลของหลักสูตร ควรมีกรรมการที่พัฒนาหลักสูตรดำเนินการตรวจสอบกลั่นกรองเพื่อความรอบคอบ

ขั้นตอนที่ 5 ศึกษาวิเคราะห์ถึงความพร้อม และความสามารถของผู้เข้าร่วมหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อความสอดคล้องเกี่ยวกับจุดประสงค์ และเนื้อหาสำคัญของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบเนื้อหาสำคัญให้ความพร้อมของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น นักวิชาการ นักบริหารงานบุคคล และนักจิตวิทยา เป็นต้น เพื่อปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 7 วิเคราะห์เนื้อหาสาระ เพื่อเพิ่มรูปแบบแนวทางการสอดคล้องของ
วัตถุประสงค์การฝึกอบรม โดยจุดประสงค์โครงสร้าง และหลักสูตร รวมทั้งการจัดลำดับ ของขั้นตอนของการ
เรียนรู้กิจกรรม และ ประสบการณ์

ขั้นตอนที่ 8 อภิปรายกับนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบ
หลักสูตรอีกครั้ง ในเรื่องความถูกต้องของเนื้อหา และประสบการณ์ของผู้รับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 9 แบ่งเนื้อหาสาระเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระยะเวลา
เพื่อเพิ่มความสะดวก ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนของแต่ละหน่วยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และสะดวกในการ
นำไปใช้ปฏิบัติงานจริง

ขั้นตอนที่ 10 กำหนดจุดประสงค์และขอบข่ายเนื้อหาของหน่วยการเรียนการสอน
แต่ละเรียนให้ชัดเจน และสามารถบ่งชี้ถึงการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมิน

ขั้นตอนที่ 11 พิจารณาทางเลือกหลาย ๆ แนวทางเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เทคนิค
และวิธีการ ฝึกอบรม เพื่อตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีโอกาสได้เลือก
ทำกิจกรรมในหลาย รูปแบบ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นพื้นฐานในการ
พัฒนาเอกสาร สื่อ และอุปกรณ์ ประกอบการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 12 ทดลองใช้เอกสาร อุปกรณ์ที่พัฒนาขึ้นมาตรวจสอบดูว่าสิ่งใดที่ต้อง
ปรับปรุง แก้ไขให้ความสมบูรณ์ครบถ้วน และสอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตรและผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 13 นำผลที่ได้จากการทดลองใช้เอกสาร สื่อ อุปกรณ์ มาปรับปรุงแก้ไข
ให้เหมาะสม และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ขั้นตอนที่ 14 ประเมินผลเพื่อตรวจคุณภาพของระบบหลักสูตร ระบบแนะนำ
จนถึงระยะสุดท้ายซึ่งถือว่ามีความจำเป็น เพราะจะได้หาทางป้องกัน หรือรีบแก้ไขเมื่อพบว่ามีข้อบกพร่องใน
ขั้นตอนนี้ ซึ่งจะส่งผลไปยังประสิทธิผลของการจัดฝึกอบรม

สรุปได้ว่าขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวม
องค์ความรู้และนำไปพัฒนาแก้ไขปรับปรุง โดยการพัฒนาขั้นตอนการใช้เกิดจากผู้จัดทำหลักสูตรโดยการ
แบ่งขั้นตอนของเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เริ่มจากขั้นตอนการกำหนดมุ่งหมาย ขั้นตอนการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูล ขั้นตอนการใช้หลักสูตร และขั้นตอนการประเมินผล ในการจัดทำ
ดำเนินการตามการวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การฝึกอบรม

การฝึกอบรม มีความสำคัญเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เข้าร่วมอบรมด้วยการจัดโครงการฝึกอบรม เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับองค์กรหรือหน่วยงานในสังกัด สร้างความรู้ พัฒนาความสามารถ และเสริมทัศนคติ โดยผู้เข้าร่วมจะได้รับองค์ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการฝึกอบรมเพื่อการเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการอบรมที่สามารถประเมินด้วยการวัดและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.1 ความหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เข้าร่วมการอบรมให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้จัดอบรมวางวัตถุประสงค์ไว้ โดยมีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

สุภาพร พิศาลบุตร และ ยงยุทธ เกษสาคร (2549, น.11) กล่าวว่าว่าการฝึกอบรม (Training) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายแนวทาง ดังนี้ 1) กระบวนการที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะหาทางให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเจตคติของพนักงาน เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต และให้เกิดผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์กร 2) กระบวนการที่จัดขึ้น เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยมุ่งเน้นให้คนได้เกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในทางที่ต้องการ 3) การให้คำแนะนำฝึกให้มีระเบียบวินัย เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้มีความชำนาญเพิ่มขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติงานเฉพาะตำแหน่ง เพื่อให้เขามีความรู้ความสามารถที่จะก้าวต่อไปในอนาคต และ 4) กระบวนการที่ช่วยเพิ่มพูนความถนัดทางธรรมชาติ ทักษะหรือความชำนาญ ความสามารถของ บุคคลเพื่อให้ปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น

จันทร์จารี เกตุมาโร (2555, น. 61) กล่าวว่า การฝึกอบรมหมายถึง กระบวนการอันที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันจะเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมจึงหมายถึงการกำหนดว่าจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติ ในเรื่องอะไรบ้าง โดยเทคนิค และวิธีการ อย่างไร และจะต้องใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใด จึงจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์

สมคิด บางโม (2556, น. 13 อ้างถึงใน วรณีย์ อนุอัน, 2557, น.25) การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นจะเห็นว่าการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่ง ของการพัฒนาบุคคลนั่นเอง

สรุปได้ว่า การฝึกอบรม มีการให้ความหมายที่ แตกต่างกันที่กำหนดการฝึกอบรมในลักษณะต่างๆ คือ ผู้ที่ให้ความหมาย เกี่ยวกับการเพิ่มความรู้ จำนวน 1 คน และ ผู้ที่ให้ความหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ จำนวน 2 คน เมื่อนำมาสรุป โดยรวมผู้วิจัยพบว่า ความหมายของการฝึกอบรมมีความคล้ายกันเนื่องจากการให้ความหมายในเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นกระบวนการที่เพิ่มทักษะหรือพัฒนาทักษะ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดียิ่งขึ้นของผู้ได้รับการฝึกอบรม ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และปรับปรุงพฤติกรรมให้ดียิ่งขึ้น

2.2.2 ประเภทของการฝึกอบรม

ประเภทของการฝึกอบรม สามารถแบ่งออกได้หลายประเภทเพื่อจัดหมวดหมู่การให้ความรู้ตามความเหมาะสมสำหรับผู้เข้าร่วมอบรม โดยมีองค์ประกอบหลายด้านเช่น สถานที่ ความต้องการของผู้บริหาร ความต้องการของบุคลากร และความต้องการของบุคคล ซึ่งผู้จัดการฝึกอบรมจะต้องวิเคราะห์องค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดให้แก่ผู้เข้าร่วมเพื่อความเข้าใจ และสามารถพัฒนาศักยภาพได้โดยมีผู้แบ่งประเภทการฝึกอบรม ไว้ดังนี้

ทวีป อภิสิริ (2538, น.16-17) นักวิชาการด้านการฝึกอบรม ได้กล่าวว่าการฝึกอบรมทั้งหลายทั้งปวงที่จัดกันอยู่ในเวลานี้จำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ การอบรมก่อนการทำงาน (Pre Promotion Training) การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงานที่ (Inservice Training) การฝึกอบรมพิเศษเฉพาะกิจ (Specialized Training) การฝึกอบรมประเภทสัมมนา (Seminar)

วิจิตร อาวะกุล (2540, น.82-88) ได้จำแนกประเภทของการฝึกอบรมไว้หลายรูปแบบด้วยกัน ตามแต่สิ่งที่จะยึดเป็นหลัก เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วอาจจำแนกประเภทของการฝึกอบรมได้ 3 ประเภท คือ

1. การฝึกอบรมก่อนการประจำการ มีลักษณะเป็นการศึกษาหาความรู้เฉพาะสาขาวิชา ที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งต้องการโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่เมื่อหน่วยงานทำการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานนั้น ๆ จำนวนหนึ่งแล้วอบรมกับบุคคลเหล่านั้นโดยตรง เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วจึงบรรจุเข้าปฏิบัติงานที่ จุดประสงค์การฝึกอบรมประเภทนี้คือ ต้องการฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติงานที่ให้มีความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์มากพอสมควร เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการฝึกงานในขณะที่ปฏิบัติงานและทำให้ข้อผิดพลาด ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ลดน้อยลง ช่วยลดปัญหาและข้อยุ่งยากในการปฏิบัติงานและงบประมาณต่าง ๆ ได้

2. การฝึกอบรมปฐมนิเทศ การฝึกอบรมประเภทนี้ใช้สำหรับฝึกอบรมข้าราชการ หรือ พนักงานในองค์กรต่าง ๆ เมื่อแรกเข้าโดยจะเป็นการเข้าใหม่หรือโยกย้ายมาหน่วยงานอื่น จุดประสงค์ หลักการ ฝึกอบรมประเภทนี้คือ

2.1 เพื่อให้ข้าราชการพนักงานใหม่ได้ทราบถึงนโยบายการปฏิบัติหน้าที่ ของหน่วยงาน

2.2 เพื่อให้เข้าใจกฎข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน สิทธิหน้าที่ประโยชน์ที่ พึงจะได้รับ และวิธีการปฏิบัติงานข้าราชการหรือพนักงาน

2.3 เพื่อให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานในหน่วยงาน เข้าใจงานหน้าที่

2.4 เพื่อให้ข้าราชการหรือพนักงานได้ทำความรู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน

2.5 เพื่อส่งเสริมสามัคคีธรรม ระหว่างกัน

2.6 เพื่อให้ทราบถึงอนาคต และโอกาสความก้าวหน้าของตนเอง

3. การฝึกอบรมในระหว่างประจำการ เป็นการฝึกอบรมข้าราชการหรือทำงาน อยู่แล้วในหน่วยงานเพิ่มพูนความรู้ทักษะ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร เพื่อนำความรู้ความคิดที่ได้รับมาปรับปรุงไปใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิด ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและความมั่นใจในอาชีพของตนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อมุ่งประโยชน์คือ ความสำเร็จขององค์กร ดังนั้นการ ฝึกอบรมเกิดขึ้นเนื่องจากคนเป็นทรัพยากรเป็นปัจจัย ที่สำคัญที่สุดในการ สร้างสรรค์งานทุกประเภท

สรุปได้ว่า ประเภทของการฝึกอบรมสามารถจัดแบ่งได้หลากหลายลักษณะที่แตกต่างกันไป ตาม การจัดฝึกอบรม โดยผู้วิจัยพบว่า การฝึกอบรมที่มีความหมายโดยรวม คือการจัดการฝึกอบรมเพื่อ พัฒนาทักษะ ทางด้านต่าง ๆ และแบ่งขั้นตอนใหญ่ ๆ เป็น 2 ขั้นตอน คือ ก่อนปฏิบัติ และพัฒนาระหว่าง ปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการปฏิบัติงานทางด้านต่าง ๆ ที่ได้จัดอบรมขึ้น เพื่อสรุปผลก่อนและหลัง ในการจัดอบรมเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผู้เข้ารับการอบรม และสามารถพัฒนาศักยภาพขององค์กรได้ อย่างมีประสิทธิภาพเฉพาะทางขององค์กร

2.2.3 เทคนิคการฝึกอบรม

เทคนิคการฝึกอบรม คือ สิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้จัดทำกรฝึกอบรมมีคุณภาพและนำพา ผู้เข้าร่วมการอบรมสำเร็จตามเป้าหมาย และความต้องการได้ โดยมีปัจจัยหลายด้านอันได้แก่ องค์ความรู้ ประสบการณ์ ความชำนาญการ ผู้วิจัยสืบค้นเอกสารและข้อมูลสำคัญ ดังนี้

เสนาะ ดิยาว (2535, น. 137 - 138 อ้างถึงใน เสาวภา ปัญจจริยะกุล, น.10) ที่กล่าวว่า ผลดีของการบรรยาย คือสามารถนำไปใช้กับบุคคลจำนวนมากได้โดยเสียค่าใช้จ่ายต่ำ เพราะไม่ต้องมีอุปกรณ์การสอนมาก แต่การบรรยายมีข้อจำกัดเพราะเป็นการสื่อสารทางเดียว วิธีนี้ผู้ฟังจะเข้าใจดีแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติงานได้ วิธีการฝึกอบรมมีอยู่มากมายหลายวิธี ได้แก่

1. การประชุมอภิปราย ได้แก่ การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิก โดยวิธีแสดงความคิดเห็นแบบปากเปล่า มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและรับฟังความรู้แนวคิดจากผู้เข้าร่วมประชุม วิธีนี้ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของวิธีการบรรยายได้

2. การศึกษาจากกรณีตัวอย่าง เป็นการนำกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงหรือสมมติขึ้นมา วิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักการที่ได้ศึกษามา

3. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการฝึกอบรมโดยวิธีการแสดงตามบทบาทสมมติขึ้นเป็น เรื่องราว มักใช้ควบคู่กับการฝึกอบรมอื่น ๆ วิธีนี้ผู้รับการอบรมมีโอกาสนำเอาความรู้ที่ได้เรียนมากนำไปใช้ในการ ปฏิบัติจริง

4. การสาธิต เป็นวิธีการฝึกอบรมที่เกิดจากแนวคิดที่ว่า การเห็นของจริงจะก่อให้เกิด ความเชื่อได้ดีกว่าการฟังและการคิด วิธีการนี้ผู้สอนจะแสดงให้เห็นวิธีการใช้เครื่องมืออย่างให้เห็น ถึงขั้นตอนในการปฏิบัติ โดยมีการอธิบายประกอบการระดมความคิด หรือระดมสมอง เป็นวิธีการกระตุ้นให้มี ความคิดสร้างสรรค์โดยไม่ต้องกังวลว่าความคิดในครั้งแรกนั้นจะถูกต้อด้วยแน่แท้หรือไม่ เมื่อระดมและสะสมความคิดเห็นไว้เป็นจำนวนมากแล้ว สมาชิกช่วยกันอภิปราย และเลือกแพ้มความคิดเห็นที่ดีที่สุด

5. เกมการจัดการ เป็นวิธีการฝึกหัดโดยสร้างแบบจำลองจากเหตุการณ์จริง

6. การจัดทัศนารและดูงานนอกสถานที่ วิธีนี้จะมีการนำผู้รับการอบรมไปดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคิดในด้านการเปรียบเทียบ และเห็นตัวอย่างการดำเนินงานในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงแก้ไข

7. การฝึกอบรมโดยการให้ทำงาน เป็นการสอนให้ทำงานจริง โดยไม่ต้องอาศัยโรงเรียนฝึกหัดงานเป็นพิเศษแต่ใช้สถานที่ทำงานจริงเป็นที่ฝึกอบรมสภาพแวดล้อมในการฝึกอบรมกับสถานที่ ทำงานจึงไม่แตกต่างกัน วิธีนี้เหมาะสมสำหรับงานง่ายประเภทไม่ต้องใช้ทักษะหรือกึ่งทักษะ

8. การฝึกหัดปฏิบัติในเวลาจำกัด เป็นการฝึกอบรมระดับผู้บริหารที่ต้องตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการงานประจำวัน เพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางงานบริหาร

สุภาพร เทศวิริช (2548, น.16-18) กล่าวว่า เทคนิควิธีการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับบุคคล และสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน จึงต้องพิจารณาเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมด้วย ซึ่งได้ รวบรวมรายละเอียดไว้เพื่อให้ ได้เข้าใจเกี่ยวกับลักษณะขั้นตอนการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย ของการฝึกอบรม ดังนี้

1) การบรรยาย (Lecture) ใช้ถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข้อเท็จจริงและแนวการปฏิบัติต่าง ๆ พิจารณาจากความรู้ในเนื้อหา และความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากร เป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ข้อดีคือ สามารถถ่ายทอดสาระต่าง ๆ ให้แก่ผู้รับการฝึกอบรมจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว ประหยัดเวลาและทรัพยากร เป็นเทคนิคพื้นฐานของเทคนิคอื่น ๆ หากมีการซักถาม ด้วยจะเหมาะสมกับการฝึกอบรม ที่ต้องการให้เกิดทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การแก้ปัญหา การยอมรับของผู้ที่มีส่วนร่วม ข้อจำกัดคือ เป็นการสื่อสารทางเดียวผู้ฟังอาจเบื่อหน่าย และไม่อาจใช้ได้กับทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องที่ต้องสรุปนำไปปฏิบัติการ วิทยากรต้องมีความรู้ในเนื้อหาการอบรมเป็นอย่างดี และมีความสามารถในการบรรยายได้ดีด้วย

2) การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นเทคนิคที่ต้องการให้ผู้รับการฝึกอบรม ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ วิธีการคือ แบ่งผู้รับการอบรมเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4-6 คน และให้สมาชิกในกลุ่ม เลือกประธาน ประธานเลือกเลขานุการ ประเด็นที่ได้รับมอบหมายให้กลุ่มทราบ สมาชิกกลุ่มร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และหาข้อสรุปหรือข้อเสนอแนะ เลขานุการจดบันทึก ตัวแทนกลุ่มเสนอ ผลการอภิปรายกลุ่มต่อที่ประชุมใหญ่ ข้อดีคือ ได้แสดงความคิดเห็นของตนอย่างอิสระเต็มที่ รวบรวมความคิดเห็น และประสบการณ์จากบุคคลหลายฝ่าย ข้อสรุปที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง และเกิดความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ข้อจำกัดไม่เหมาะกับคนกลุ่มใหญ่ ประธานกลุ่มย่อยต้องสามารถควบคุมการอภิปราย ให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายได้

3) การระดมสมอง (Brain Storming) เป็นการประชุมกลุ่มที่เปิดโอกาส และกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีโดยไม่มีข้อจำกัด ไม่วิพากษ์วิจารณ์ หรือตัดสินคุณค่าใด เพื่อให้ได้ความคิดที่หลากหลายและมีปริมาณมากที่สุดจนกว่าสมาชิกจะเสนอความคิดหมดแล้วจึงวิเคราะห์ เป็นข้อสรุปเป็นกลุ่มใหญ่ หรือเป็นกลุ่มย่อยก็ได้ ขั้นตอนคือ วิทยากรนำหัวข้อเสนอในลักษณะคำถาม ให้สมาชิกเสนอความคิดตามลำดับที่นั่งจดบันทึกทุกความคิดเดิมให้สมบูรณ์ ข้อที่ไม่เหมาะสมอาจตัดทิ้งไป ข้อดีคือ ส่งเสริมให้ทุกคนได้ แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน ฝึกให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และส่งเสริมให้ได้แนวทางแก้ปัญหาจากหลายแนวคิดที่อาจคิดออกนอกกรอบเดิมของตน ทำให้ได้รูปแบบการแก้ปัญหาหลายแนวทาง ข้อจำกัดคือ ขนาดของกลุ่ม ถ้ามีขนาดใหญ่เกินไปจะขาดความเข้มข้นทำให้

ความสนใจของสมาชิกลดลง และหากสมาชิกขาดความรู้พื้นฐาน เรื่องหรือปัญหาที่เสนอมาจทำให้ความคิดที่ได้ไม่ตรงจุด

4) กรณีศึกษา (Case Study) กำหนดหรือบรรยายสถานการณ์ในรูปของงานเขียน เทป บันทึกเสียง หรือวีดิทัศน์ ให้ใช้หลักวิชาการและประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน มาวิเคราะห์แล้ว อภิปรายใต้การแนะนำของวิทยากร ขั้นตอนคือ วิทยากรเสนอภาพของเนื้อหาว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ การทำงานจริงอย่างไร ควรมีรายละเอียดมากพอที่ทำให้เห็นจุดสำคัญของปัญหา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจแก้ปัญหาได้ ข้อดีคือ ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสฝึกฝนวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจแก้ปัญหาซึ่งใกล้เคียงกับความเป็นจริง ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาหลายแนวทางช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น เหมาะสำหรับการฝึกอบรมด้านการบริหารงาน และด้านที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสำคัญของมนุษย์บุคคลที่เหมาะสมกับการฝึกอบรมวิธีนี้คือ ผู้บริหาร ผู้จัดการ และผู้ที่เข้าสู่ระดับมืออาชีพ ข้อจำกัดคือ วิทยากรต้องมีความสามารถในการสร้างกรณีศึกษา และต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี จึงจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ได้

5) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) นำกรณีตัวอย่างมาเสนอในรูปแบบการแสดงบทบาทเพื่อให้ได้เห็นภาพชัดเจน ได้สัมผัสกับประสบการณ์และความรู้สึกที่แท้จริงเกี่ยวกับเรื่องนั้น ขั้นตอน คือ ให้ผู้รับการอบรมแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่วิทยากรกำหนดไว้ล่วงหน้า หรือให้สร้างบทบาทขึ้นเอง อภิปรายและวิเคราะห์เพื่อพิจารณาว่ามีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้างเพราะอะไร โดยสนับสนุนให้ได้ฝึกทักษะต่าง ๆ และมีความเชื่อมั่นในการจัดการกับสถานการณ์จริงให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้แสดงบทบาทนั้น เช่น ให้วิเคราะห์ลักษณะ ผู้นำที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในองค์กร ควรแสดง บทบาทสมมติผู้นำหลายแบบเปรียบเทียบกัน ข้อดีคือ สมาชิกกลุ่มเกิดความสนใจเรื่องที่อบรมมากขึ้น ได้ทดลองปฏิบัติจริง ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งเสริมให้ สมาชิกได้แสดงบทบาทตาม แนวคิดของตน เกิดความมั่นใจในตนมากขึ้น เหมาะสำหรับการฝึกอบรมบุคลากรระดับ ผู้บริหาร เรื่องที่เหมาะสมกับวิธีนี้คือความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้บังคับบัญชา ด้วยกันข้อจำกัดคือ ใช้เวลามากในการหาอาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาท อาจเป็นอุปสรรคเพราะบางคนยังไม่กล้าแสดงออก

6) การฝึกปฏิบัติ (Exercise) เป็นการนำแนวคิดหรือทฤษฎีที่ได้เรียนรู้มาทดลองปฏิบัติ ในตอนท้ายของการฝึกอบรมภายใต้การดูแลของวิทยากร ซึ่งจะเตรียมกิจกรรมที่จะฝึกปฏิบัติไว้ล่วงหน้าหลังจาก ฝึกอบรมทางทฤษฎีมาแล้ว อาจมีการสาธิตให้ดูก่อน และให้ผู้รับการฝึกทดลองทำตาม

ข้อดีคือ ผู้รับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติจริงก่อนที่จะนำทักษะไปใช้และทุกคนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นเทคนิคที่จูงใจให้ทุกคนอยากเรียนรู้

7) การให้ข้อเสนอแนะ (Information Services) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร ตำรา บทความต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้บุคคลเกิดความคิด ความรู้ และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะ ประเภท ส่วนตัวและสังคม จะทำให้เกิดความเข้าใจตนเองดีขึ้นและปรับปรุงความสัมพันธ์กับผู้อื่น ขั้นตอน คือ จัดนิทรรศการหาแผ่นใบปลิวและแผ่นพับ แจกหนังสือเชิญวิทยากรมาร่วม บรรยายประกอบ ข้อดีคือ ได้รับข้อเสนอแนะ ที่มีคุณค่าเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมอย่างถูกต้อง ทั้งด้านชีวิต ครอบครัว หรือการทำงาน เกิดความสามารถในการ ตัดสินใจที่ดีขึ้น เพราะมีรากฐานมาจากข้อมูลที่ ถูกต้องครอบคลุมทุกเรื่อง

8) การพิจารณาไตร่ตรอง (Reflection) เป็นการเรียนรู้ถึงความคิดความรู้สึกของตนเอง แล้วใช้เหตุผลในการพิจารณาหาข้อสรุป ข้อดีคือ ทำให้ควบคุมตนเองได้ มีโอกาสทบทวนสิ่งที่ได้ กระทำไปแล้วเพื่อหาข้อปรับปรุงที่ดีขึ้น

สรุปได้ว่าเทคนิคในการฝึกอบรมจะมีหลายวิธีการและหลากหลายขั้นตอน เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรม เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้เพื่อเสริมสร้างทักษะเฉพาะทางของตนทางด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมฝึกอบรม โดยเทคนิคเกิดจากการฝึกฝนและพัฒนาองค์ความรู้ กับประสบการณ์ที่ชำนาญ และนำมาปรับใช้กับหลักสูตร ส่งเสริมให้การอบรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยพบว่า การให้ความหมาย ของเอกสารงานวิจัยต่างๆเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ การบรรยาย การถ่ายทอดความรู้ และสอดแทรกการวิเคราะห์ การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความน่าสนใจแปลกใหม่ให้ผู้อบรมมีส่วนร่วม และผู้ฝึกอบรม สามารถเข้าร่วมกิจกรรม รับการถ่ายทอดการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2.4 ขั้นตอนในการฝึกอบรม

ขั้นตอนการฝึกอบรม คือวิธีการจัดลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม โดยผู้จัดทำกรฝึกอบรมจะสรุปเนื้อหาข้อมูลและแบ่งขั้นตอนเพื่อจัดทำ การฝึกอบรมขึ้น และผู้วิจัยได้สืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ศิริอร ชันธหัตถ์ (2539, น. 118) กล่าวว่า การฝึกอบรมที่จะได้ผลดีนั้นควรจัดเป็น 4 ขั้นตอนคือ การพิจารณาว่าผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ หรือข้าราชการมีความต้องการฝึกอบรมในด้านใด พิจารณาดูว่าสิ่งที่กำหนดหลักสูตร เนื้อเรื่อง ตลอดจนรายการฝึกอบรม ดำเนินการฝึกอบรม และการติดตามผล

ธงชัย สันติวงษ์ (2540, น. 221) ได้แบ่งขั้นตอนการฝึกอบรมเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นแรก การพิจารณาความต้องการและปัญหาที่ต้องมีการฝึกอบรม และการพิจารณากำหนดมาตรฐานผลงานที่ต้องการ ขั้นที่สอง กำหนดเป้าหมายของการฝึกอบรม ขั้นที่สาม กำหนดเนื้อหาและเรื่องที่จะทำการฝึกอบรม ขั้นที่สี่กำหนดวิธี และสื่อที่จะใช้ในการฝึกอบรม ขั้นที่ห้า ดำเนินการฝึกอบรม

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2547, น. 169) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่มีลำดับขั้นตอน ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในรูปของกระบวนการที่มีลักษณะเป็นส่วนเดียวกัน จากจุดเริ่มต้นจนจบการอบรม ถ้าขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งสะดุดก็จะกระทบต่อขั้นตอนลำดับต่อไปโดยทั่วไปกระบวนการฝึกอบรมมักนิยมจัดแบ่ง ออกเป็น 3 ระยะด้วยกัน คือ

1. ระยะก่อนอบรม เป็นการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การพิจารณาผู้เข้ารับการฝึกอบรม การวางแผนจัดฝึกอบรมโครงการ และการเขียนโครงการฝึกอบรม

2. ระยะดำเนินการฝึกอบรม เป็นกิจกรรมเริ่มต้นดำเนินการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรมกิจกรรมในวันสุดท้ายของการฝึกอบรม

3. ระยะหลังอบรม เป็นการประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม การดำเนินการหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

สรุปได้ว่า ขั้นตอนในการฝึกอบรมโดยรวม จะเริ่มจากการหาความต้องการในการฝึกอบรม เพื่อ จัดทำหลักสูตร มาตรฐานการอบรมพัฒนาผู้เข้าอบรม และนำมาใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนของการ ฝึกอบรมที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นที่ 2 การใช้ หลักสูตรฝึกอบรม และขั้นที่ 3 การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อกำหนดลักษณะกระบวนการให้การฝึกอบรม มีรูปแบบที่มีประสิทธิภาพสามารถเสริมทักษะเฉพาะทางของผู้เข้าร่วมอบรม ขั้นตอนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตาม รูปแบบการฝึกอบรม ตามผู้อบรมจัดขึ้นเพื่อให้เกิดคุณค่าต่อผู้อบรมและส่งเสริมให้ ผู้อบรมสามารถเก็บเกี่ยวองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสำคัญที่สามารถชี้แจงถึงระดับความสำเร็จที่ได้รับจากความสามารถทางทักษะร่างกาย หรือองค์ความรู้ของสมอง ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากคะแนนที่กำหนดให้หรือคะแนนที่ได้จากงานที่ผู้สอนมอบให้ องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้

ปราณี กองจินดา (2549, น. 42) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

บุษกร พรหมหล้าวรรณ (2549, น.37) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น สามารถวัดได้ทั้งทางด้านทักษะปฏิบัติ โดยการใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติ และการวัดทางด้านเนื้อหา โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึกรู้ และด้านปฏิบัติการ

มนชิตา เรืองรัมย์ (2556, น.44) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรม ความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถ เจตคติ ที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้รับการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และเจตคติ เป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบ

สรุปได้ว่าความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผู้ให้ความหมาย 2 ประเภท คือ ความรู้ ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับมาจากความสำเร็จทางการเรียนรู้ โดยมีผู้ให้ความหมายจำนวน 1 คน และจำนวน 2 คน ให้ความหมาย คือความสำเร็จ ความสมหวัง ที่ประเมินได้จากกรวัดหรือทำแบบทดสอบผู้วิจัยพบว่า ความหมายของผลสัมฤทธิ์ที่คล้ายคลึงกัน คือ ความรู้และทักษะที่ได้รับมาจากการเรียนรู้โดยมีการพัฒนาในการฝึกทั้งการคิดและทักษะร่างกายจนเกิดประสบการณ์และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการวัดและประเมินผลแบบทดสอบทางการเรียนรู้

2.3.2 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นวิธีตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นการวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางสติปัญญาของผู้เรียนจากองค์ความรู้ที่นักเรียนได้ศึกษาไปแล้ว โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สิริพร ทิพย์คง (2545 , น. 193) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ชุดคำถามที่มุ่งวัด พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านสมรรถภาพด้านต่างๆ ในเรื่องที่เรียนรู้ไปแล้ว มากน้อยเพียงใด

สมพร เชื้อพันธ์ (2547 , น. 59) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบหรือชุดของข้อสอบที่ใช้วัดความสำเร็จหรือความสามารถในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของ นักเรียนที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนว่าผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ เพียงใด

ศิริชัย กาญจนวาสี (2556 , น.165 อ้างถึงใน มนชิตา เรืองรัมย์. 2566, น.45) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีบทบาทสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับการวัดและ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนได้พัฒนา ความรู้ ความสามารถถึงระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือยัง หรือมีความรู้ความสามารถดีเพียงไร เมื่อ เปรียบเทียบกับเพื่อนๆ ที่เรียนด้วยกัน

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ความหมายสอดคล้องกันคือ แบบทดสอบที่ใช้ วัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพว่าสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใด และข้อมูลเอกสาร แต่ละงานที่ผู้วิจัยหาข้อมูล จะแบ่งวิธีการจัดกิจกรรมและตรวจสอบผลที่บรรลุตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.4 ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นการแสดงออกของความรู้สึกหรือทัศนคติภายในที่เป็นนามธรรม เกิดจากการ ได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ซึ่งการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ตนได้รับสามารถวัดได้จากการสังเกต พฤติกรรม การสัมภาษณ์ และการทำแบบสอบถาม เพื่อวัดความพึงพอใจ

2.4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

Mouse (เมาส์ 1958, อ้างถึงใน กรรณิการ์ รุจิโชติ. 2563, น.7) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งเร้าที่สามารถลดความตึงเครียดของบุคคลให้น้อยลงได้ หากความตึงเครียดมีมากเกินไปจะทำให้เกิดความไม่พอใจ ซึ่งความตึงเครียดนี้ ส่งผลกระทบมาจากความต้องการของมนุษย์ หากมนุษย์มีความ ต้องการมากก็จะเกิดปฏิกิริยาการเรียกร้องมาก แต่เมื่อใดที่ความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะทำให้เกิด ความพึงพอใจ

Vroom (วูม 1964, p.99 อ้างถึงใน กรรณิการ์ รุจิโชติ. 2563, น.7) ให้ความหมายว่า ความ พึงพอใจ หมายถึงทัศนคติภายในและความพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้

หมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทักษะคิดด้านบวกจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้นและทักษะคิดด้านลบจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความไม่พึงพอใจ

Wolman (วอลแมน 1973, p. 384 อ้างถึงใน กรรณิการ์ รุจิโชติ. 2563, น.6) ได้สรุปให้ความหมายว่าความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกมีความสุขต่อเมื่อได้รับความสำเร็จส่วนบุคคลตามความมุ่งหมายในความต้องการที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ

น้ำลีน เทียมแก้ว (2561, น.7 อ้างถึงใน อิทธิพัทธ์ จันทร์สาคร, 2565 น.14) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจส่งผลให้ทัศนคติที่ดีเมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนเอง

กรรณิการ์ รุจิโชติ (2563, น.7) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ทักษะคิดที่เป็นนามธรรมเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเกิดขึ้นจากความคาดหวัง หรือเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลได้ ซึ่งความพอใจที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมและประสบการณ์ของตัวบุคคล

สรุปได้จากการศึกษาเกี่ยวกับเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมและความพึงพอใจผู้วิจัยพบว่าทฤษฎีของแต่ละหัวข้อมีความสอดคล้องคล้ายคลึงกัน จึงกล่าวได้ว่าความพึงพอใจในการฝึกอบรมหมายถึง ระดับความคิดสติปัญญา ความรู้สึกส่วนตัว และทัศนคติภายในของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม ซึ่งระดับความพึงพอใจจะมีระดับมาน้อยเพียงใดเกิดจากสิ่งที่ได้รับผลการตอบสนองตามความต้องการนั้น ๆ

2.4.2 การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจนั้น สามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยมีผู้วิจัยได้สรุป และให้วิธีการวัดความพึงพอใจ ดังต่อไปนี้

สาโรช ไสยสมบัติ (2534, น. 39) ได้กล่าวถึง การวัดความพึงพอใจต่อการบริการซึ่งกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยการขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่ต้องการวัดแสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบหรือเป็นคำตอบอิสระโดยคำถามอาจจะถามถึงความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ที่หน่วยงานกำลังให้บริการอยู่

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่จะทราบได้ถึงระดับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการซึ่งเป็นวิธีการที่ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่สนใจให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามให้ตรงกับข้อเท็จจริง การวัดความพึงพอใจโดยวิธีสัมภาษณ์นับว่าเป็นวิธีการที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพมากอีกวิธีหนึ่ง

3. การสังเกตเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการได้โดยวิธีการสังเกตจากพฤติกรรมทั้งก่อนมารับบริการขณะขอรับบริการและหลังจากการได้รับบริการแล้ว เช่น การสังเกต กริยาท่าทางการพูดสนทนา และความถี่ของการมาขอรับบริการ เป็นต้น

บงอร ผงผ่าน (2538, หน้า 27 อ้างถึงใน ใจทิพย์ เย็นสุข, 2561, น. 67) ได้กล่าวถึงการวัดระดับความพึงพอใจอย่างกว้างขวาง ดังต่อไปนี้

1) การวัดความพึงพอใจด้านความรู้สึก เป็นลักษณะอารมณ์ของบุคคลองค์ประกอบทาง ความรู้สึกแบ่งออกเป็นความรู้สึกทางบวก ได้แก่ ชื่นชอบ พอใจ สนใจ และความรู้สึกทางลบ ได้แก่ เบื่อหน่าย ไม่ชอบ เคย ๆ ไม่พอใจ กลัว

2) การวัดความพึงพอใจด้านความคิด เป็นสิ่งที่สมองของบุคคลรับรู้ คิดวิเคราะห์ และ วินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับกลายเป็นความรู้สึก เป็นทัศนคติของความคิดที่ออกมาว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี

3) การวัดความพึงพอใจด้านพฤติกรรม เป็นความพร้อมที่จะกระทำ หรือพร้อมที่จะตอบสนองที่มาจากทัศนคติ

ภณิดา ชัยปัญญา (2541, น. 29-30 อ้างถึงใน ใจทิพย์ เย็นสุข, 2561, น. 67) ได้กล่าวไว้ว่าการวัดความพึงพอใจนั้นสามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1) การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ

2) การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาถึงความรู้สึกของผู้ตอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งผู้ถามต้องการคำถาม โดยต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี การพูดคุยที่ดี การใช้คำพูดที่ดี เพื่อให้ได้ข้อมูลจริง

3) การสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มคนที่แสดงออกทั้งทางวาจา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่าง มีระเบียบแบบแผน

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจมีผู้ให้ความหมาย ที่แตกต่างกัน จำนวน 1 คน เป็นการวัดความพึงพอใจด้านความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรม และ จำนวน 2 คน ใช้การวัดแบบสัมภาษณ์ การใช้

แบบสอบถาม และการสังเกต เป็นการวัดที่มีระเบียบแบบแผน แต่ทั้งสองกลุ่ม มีความสอดคล้องกันเพื่อตรวจสอบความพึงพอใจ หรือนำมาปรับใช้ใน การตรวจสอบความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยได้สร้างโดยมีลักษณะการวัดระดับความพึงพอใจหลายรูปแบบ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา การใช้เครื่องมือที่สอดคล้อง โดยใช้ข้อคำถามเป็นแบบตัวเลือก และวัดความพึงพอใจ 5 ระดับ ได้แก่ มีความพึงพอใจมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

2.5 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลทางการศึกษา เกิดจากการทดสอบ กำหนดเพื่อแสดงคุณค่าเชิงปริมาณหรือตัวเลขที่วัดได้โดยการใช้เครื่องมือ หรือการประเมินผลด้วยตัวบุคคล เช่น การสังเกตพฤติกรรมของบุคคล การสัมภาษณ์โดยเรียงลำดับ การตรวจผลงานต่าง ๆ ที่กำหนดให้ผู้รับประเมินทำ

2.5.1 ความหมายของการวัด

การวัด มีผู้ให้ความหมาย ดังต่อไปนี้

ทิวต์ธ มณีโชติ (2549, น. 2) กล่าวว่า การวัดผล เป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัดโดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้น เป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน เช่น การวัดผล การเรียนรู้ สิ่งที่วัดคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2552, น. 3) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง รูปแบบกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ให้กับบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ต้องการวัดอย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณหรือคุณภาพ ของคุณลักษณะที่จะวัด

ศิริชัย กาญจนวาสี (2553, น. 22) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดเป็นกระบวนการกำหนดตัวเลข (Assignment of Numerals) ให้แก่สิ่งต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ การวัดที่เกิดขึ้นนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดมุ่งหมายของการวัดจะต้องมีความชัดเจน ว่าผู้วัดต้องการวัดอะไร ในสถานการณ์เช่นไร และวัดไปเพื่อสิ่งใด

ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้วัด เช่น แบบสอบ แบบสอบถาม แบบตรวจสอบ รายการ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน การสังเกต เป็นต้น โดยเครื่องมือต้องมีหน่วยที่ใช้ ในการวัดและมีมาตรา เปรียบเทียบระหว่างหน่วย

ส่วนที่ 3 การแปลผลที่วัดข้อมูลและนำผลที่ได้ไปใช้สรุป

สรุปได้ว่า การวัดผลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องกัน โดยหมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลข สัญลักษณ์แทน คุณลักษณะ คุณภาพ หรือพฤติกรรมของสิ่งที่ต้องการวัด โดยใช้เครื่องมือวัดที่สอดคล้องกัน เพื่อให้ได้ปริมาณค่าตัวเลขที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ เช่น แบบประเมินค่า การสังเกตโดยตรง เป็นการทำให้การวัดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.5.2 ความหมายของการประเมินผล

Gromlund (กรอนลันด์ 1981, p. 5-6 อ้างถึงใน ทศนีย์ ศรีสวัสดิ์ 2555, น.23) ให้ความหมายว่า การประเมินผลนั้น เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเป็นระบบ สามารถกำหนดขนาดหรือจำนวนซึ่งนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน

Ebel and Frisbie (อีเบล และ ฟรีสบาย 1986, p. 13 อ้างถึงใน ทศนีย์ ศรีสวัสดิ์ 2555, น.23) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผลเป็นการสรุปการตัดสิน ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพหรือคุณค่าของวัตถุสิ่งของ โครงการที่ศึกษาพฤติกรรมการทำงานของบุคคลหรือการวัดความรู้ความสามารถของนักเรียน การประเมินผลจึงเป็นกระบวนการของการตัดสินคุณค่าสิ่งของ หรือบุคคลนั้น ๆ

ทิวต์ธ มณีโชติ (2549, น. 6-7) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวัด คือ การนำตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัด มาสรุปหาค่า โดยเทียบเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ เช่น โรงเรียนกำหนดคะแนนของวิชาคณิตศาสตร์ไว้ที่ร้อยละ 60 นักเรียนที่สอบได้คะแนนตั้งแต่ ร้อยละ 60 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ หรืออาจกำหนดเกณฑ์ไว้หลายระดับ เช่นได้คะแนนไม่ถึง ร้อยละ 40 อยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับปรุงแก้ไข เมื่อนักเรียนได้คะแนนร้อยละ 40-59 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ สำหรับนักเรียนที่ได้คะแนนร้อยละ 60-79 อยู่ในเกณฑ์ดี และนักเรียนที่ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป อยู่ในเกณฑ์ดีมากเป็นต้น ลักษณะเช่นนี้ คือการประเมิน Assessment เป็นการประเมินเชิงเปรียบเทียบ โดยใช้เกณฑ์เชิงสัมพัทธ์ (Relative Criteria) เช่น เทียบกับผลของการประเมินครั้งก่อนนำมาเทียบกับเพื่อนหรือกลุ่มที่ใกล้เคียง Assessment มักใช้กับ การวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือใช้ในการประเมินตนเอง (Self Assessment)

สรุปได้ว่า การประเมินผล ในเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีความสอดคล้องกัน ซึ่งการประเมินผล หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ หลังจากการวัด เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ เพื่อสรุปหรือตัดสินเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการประเมิน โดยสามารถสร้างความน่าเชื่อถือ คุณภาพความถูกต้องที่เหมาะสมสำหรับการวัดค่าต่าง ๆ

2.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงนุญฉาย

การแสดงนุญฉายเป็นการแสดงที่ใช้ทำรำในการชมเครื่องประดับศิราภรณ์ พัสตราภรณ์ เครื่องแต่งกายและการชมตนเอง การแสดงนุญฉายมีสองลักษณะ คือ นุญฉายเต็มและนุญฉายตัด การแสดงรูปแบบนี้จะมี การเป่าปี่เลียนเสียงคำร้องรับปีพาทย์ แต่จะมีการรำเพลงนุญฉายกับเพลงแม่ศรีต่อเนื่องกันโดยไม่มี ปีรับกับเสียงปีพาทย์เรียกว่า นุญฉายพวง

2.6.1 ความหมายของเพลงนุญฉาย

นุญฉายเป็นการประสมคำ ระหว่าง “นุญ”และ“ฉาย” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 338) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้คือ นุญ หมายถึง อาการกลืนไชยมากระทบจมูก, คล่องแคล่ว เช่น เดินนุญ, อาการของควั่นที่พุ่งขึ้นมาเรื่อย ๆ ฉาย หมายถึง เงาม, ที่ร่ม, กระจกส่องหน้าเรียกว่า พระฉาย หรือ ส่องแสงออกไปเกลี่ยให้เสมอ เช่น ฉายดิน(คันฉาย ขอบฉาย ไม่สำหรับสงพาง) งาม สดใส และ นุญฉาย หมายถึง ชื่อเพลงร้องและทำรำชนิดหนึ่ง

มานิต มานิตเจริญ (2534, น. 278-280) อธิบายว่า นุญฉาย ตามรูปศัพท์คำว่านุญฉาย เป็น คำวิเศษณ์ หมายถึงกลืนหอมตามลมมากระทบจมูก,ควั่นหรือไอที่พุ่งขึ้นเรื่อย ๆ เรียกควั่นนุญ, ลีว, คล่องแคล่ว เช่น ไปนุญ เดินนุญ คำว่าฉาย เป็นคำนาม หมายถึง เงาม, ที่ร่ม ราชศัพท์เรียกกระจกส่องหน้าว่า “พระฉาย” เป็นคำกริยา หมายถึงส่องออกไป สดใส เกลี่ยให้เสมอ เป็นคำแสดง หมายถึง อวด คำว่า นุญฉาย เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง เดินกริดกรายอย่างเจ้าชู้ เป็นคำนามหมายถึง ชื่อเพลงร้องและทำรำชนิดหนึ่ง, ทำละครชนิดหนึ่ง คือ นุญฉายเข้าวัง

สุมิตร เทพวงษ์ (2547, น. 2) กล่าวว่า นุญฉาย คือการรำรำเมื่อตัวละครเกิดความภาคภูมิใจที่สามารถแปลงกายหรือแต่งกายได้อย่างสวยงาม และเป็นการรำที่มีลีลากริดกราย ท่วงทีงดงาม ใส่ความรู้สึกในใบหน้าท่าทางและอาการเคลื่อนไหว เป็นบุคลิกเฉพาะของตัวละครในบทนั้น ๆ มักใช้ในการรำเดี่ยว บทร้องในการแสดงนุญฉายจึงมักพรรณนาถึงหน้าตา ท่าทาง และการแต่งองค์ทรงเครื่องที่ละเมียดละไมสวยงาม

สรุปได้ว่า นุญฉาย คือการแสดงนาฏศิลป์ไทย ที่ต้องใช้ลีลาการกริดกรายมีลักษณะทึ่งงดงาม มักใช้แสดงในการรำเดี่ยวเพื่อให้เห็นความสามารถของผู้แสดง ผู้ประพันธ์เนื้อหา การบรรเลงดนตรี และการแต่งกายที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ของการแสดงนุญฉายนั้น ๆ อย่างเหมาะสม

2.6.2 ความเป็นมาของเพลงนุญฉาย

นุญฉาย เป็นการรำประเภทหนึ่งของการแสดงนาฏศิลป์ไทย ที่จัดอยู่ในรูปแบบของประเภทการรำเดี่ยว เป็นการรำอวดทักษะ ลีลาท่าทาง และฝีมือของผู้แสดงในการรำ ใช้สำหรับแสดงความภูมิใจเมื่อ

ได้แต่งตัวใหม่ และเมื่อแปลงกายให้สวยงามหรือคล้ายกับสิ่งที่ต้องการจะแปลงให้เหมือน บทร้องของการรำดูฉายนี้ จึงมักพรรณนาถึงรูปร่างหน้าตา ท่าทาง และการแต่งองค์ทรงเครื่องที่ค่อนข้างจะละเอียดละไมสวยงามของตัวละคร

อรรถรณ ขมวัฒนา (2530, น. 13) กล่าวว่า การรำดูฉายนั้นได้เกิดขึ้นและเป็นที่ยอมรับในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ช่วงปลายทศวรรษแรกประมาณปลายสมัยรัชกาลที่ 4 จนถึงต้นรัชกาลที่ 5 (พ.ศ.2394-2411) ทำรำดูฉายในสมัยนั้นเป็นท่ารำเก่าที่ตกทอดมาจากรุ่นหม่อมครูแยม หม่อมครูอิง หม่อมครูนุ้ม เจ้าจอมมารดาวาด และเจ้าจอมมารดาเขียน ซึ่งเป็นรุ่นครูของครูลมุล ยมคุปต์ ผู้วางรากฐานหลักสูตรการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ และรำดูฉายก็ยังคงได้รับความนิยมสืบมาจนถึงปัจจุบัน

รัชดาพร สุคติ (2542, น. 8) อธิบายว่า ในแง่ของนาฏศิลป์ไทย รำดูฉายเป็นการรำที่มีความสมบูรณ์แบบในตัวอย่างครบครัน รำดูฉายเป็นการรำที่แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติในด้านการนาฏกรรมไทยที่น่าดูที่สุด เนื่องจากบทร้องของเพลงรำดูฉายเป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อการรำรำ เพลงรำดูฉายจึงมีโครงสร้างทางดนตรีที่เหมาะสมกับการทำนาฏศิลป์ ผู้ที่จะได้รับการถ่ายทอดท่ารำดูฉายและรำดูฉายไ้งามนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ และผ่านการฝึกฝนในการรำรำ และการรำใช้บท เช่น รำแม่บท ระบำสี่บท ตลอดจนรำประเภทประกอบจังหวะ เช่น เพลงช้า เพลงเร็ว มาเป็นอย่างดีแล้ว จึงจะฝึกการรำดูฉายให้สวยงามและมีชีวิตชีวา เพราะการรำดูฉายที่ด้นั้นจะต้องมีลีลาและท่วงท่าที่งดงาม ใส่อารมณ์ ความรู้สึกด้วยใบหน้าท่าทาง ตลอดจนการเคลื่อนไหวที่ถูกสัดส่วนของร่างกายนับตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า

ปัญญา นิตยสุวรรณ (2542, น. 587-589) อธิบายเรื่องรำดูฉายว่า ในสมัยโบราณเป็นการรำอยู่ในการแสดงโขนและละคร ในตอนที่ตัวละครในเรื่องแปลงกายหรือแต่งกายได้สวยงาม การรำดูฉายในสมัยนั้นยังไม่มีบทร้อง ตัวละครรำไปทำตามทำนองเพลงดูฉาย หลักฐานในเรื่องนี้จะเห็นได้จากบทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 เมื่อดำเนินเรื่องถึงตอนที่ตัวละครแปลงกายจะมีเพลงหน้าพาทย์ดูฉายกำหนดไว้ให้รำโดยไม่มีบทร้อง

กระทรวงวัฒนธรรม (เว็บไซต์, 2551) กล่าวถึง พระยาอนุমানราชชน (ยง เสฐียรโกเศศ) ได้อธิบายว่า “การรำดูฉายเป็นการแสดงภาษานาฏศิลป์ที่มีคุณค่าทางนาฏศิลป์อย่างเลิศ นิยมกันว่าตัวละครสามารถแสดงอารมณ์ความภาคภูมิใจออกมาทางท่ารำได้ดีกว่าที่จะพูดออกมาทางปาก” การรำดูฉายในวงการนาฏศิลป์ หมายถึง ลีลาการรำรำขณะที่ตัวละครเกิดความภาคภูมิใจ ที่สามารถแปลงกาย หรือแต่งกายได้อย่างงดงาม เป็นศิลปะการรำรำที่มีความวิจิตรบรรจง ผู้ที่รำรำจะต้องเป็นผู้ที่มีฝีมือองค์ประกอบสำคัญของการรำดูฉายคือ ตัวละครที่มีรูปร่างและใบหน้างดงาม มีความสามารถในการรำรำ

และสามารถสอดใส่อารมณ์ได้ถูกต้องตามบทร้องและเสียงปีที่เป่าเลียนแบบคำร้องอย่างชัดถ้อยชัดคำ การรำดูฉายนั้นประกอบด้วยเพลงร่ำ ร้องเพลงดูฉายและเพลงแม่ศรี จบด้วยเพลงเร็ว-ลา เพลงดูฉาย และเพลงแม่ศรี เป็นเพลงโบราณ เพลงดูฉายเป็นเพลงช้า เพลงแม่ศรีเป็นเพลงเร็ว อยู่ในอัตราเพลง 2 ชั้น เรียกตามหน้าทับว่า “สองไม้” เพลงดูฉายเป็นเพลงอัตรา 2 ชั้น มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ใช้บรรเลงให้ตัวละครรำในตอนแปลงกายหรือแต่งกายได้สวยงาม ต่อมาเมื่อผู้แต่งบทขับร้องสำหรับรำดูฉาย ซึ่งยังไม่มี เพลงแม่ศรีต่อท้าย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงอธิบายว่าร้องดูฉาย คือ ร้องเพลงช้า ร้องแม่ศรีคือ ร้องเพลงเร็วแทนปีพาทย์ เรื่องนี้มีหลักฐานจากการที่มีบทร้องเพลงดูฉายในการแสดงโขนอยู่ 3 บท คือดูฉายทศกัณฐ์ลงสวน ดูฉายหนุมานแปลงเป็นทศกัณฐ์ และดูฉายหนุมานแปลงเป็นมานพ ดูฉายทั้ง 3 บทนี้มีแต่บทขับร้องเพลงดูฉาย ไม่มีเพลงแม่ศรี นายมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง(ดนตรีไทย) พ.ศ.2528 เป็นผู้แต่งบทขับร้องเพลงแม่ศรีเพิ่มจนสมบูรณ์แบบ ใช้เป็นบทขับร้องประกอบการแสดงโขนสืบมาจนถึงปัจจุบันนี้ การแต่งเพลงแม่ศรีประกอบท้ายเพลงดูฉายนั้น เข้าใจว่าจะเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงพระนิพนธ์บทคอนเสิร์ต ดับนางลอยสำหรับขับร้องต้อนรับแขกเมือง การขับร้องแบบนี้ใช้นักร้องชายและนักร้องหญิงขับร้องเพลงไทยประสานเสียง เลียนแบบอย่างคอนเสิร์ตของฝรั่ง เรียกว่า คอนเสิร์ตเรื่อง ในการที่ทรงพระนิพนธ์คอนเสิร์ตดังกล่าวนี้ ทรงนำเอาบทละครในเรื่องรามเกียรติ์ และเรื่องอิเหนามาปรับปรุง ตอนใดที่ตัวละครแปลงกายก็ทรงพระนิพนธ์บทขับร้องเพลงดูฉายและบทขับร้องเพลงแม่ศรีติดต่อกันไป ต่อด้วยการรำหน้าพาทย์ เพลงเร็วและจบลงด้วยเพลงลา บทขับร้องเพลงดูฉาย และเพลงแม่ศรี ที่เป็นแบบฉบับเช่นนี้ได้รับความนิยมทั้งผู้ชมและผู้แสดง จึงมีผู้แต่งบทดูฉายที่สมบูรณ์แบบตามอย่างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์สืบมาปัจจุบันนี้การรำดูฉาย นอกจากจะใช้รำประกอบการแสดงโขน ละคร ในตอนที่ตัวละครแปลงกายหรือแต่งตัวแล้ว ยังใช้รำเป็นชุดเอกเทศในโอกาสต่างๆได้อีกด้วย เช่น ดูฉายอวยพรต้อนรับ ดูฉายอวยพรวันเกิด เป็นต้น

สรุปได้ว่า ดูฉายที่เกิดขึ้นและเป็นที่นิยมใน สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ช่วงปลายทศวรรษแรก ประมาณปลายสมัยรัชกาลที่ 4 จนถึงต้นรัชกาลที่ 5 ที่จะอดลีลาท่าทางของผู้แสดงในบทบาทของตัวละครที่มีความชื่นชมในรูปร่างหน้าตา การแปลงกายที่คล้ายคลึง และกล่าวชมในความงามเครื่องสวมใส่ของตนเอง เป็นต้น และการรำดูฉายเป็นการรำอวดฝีมือของผู้แสดง เนื่องจากการรำดูฉายจะมีเอกลักษณ์เฉพาะของตัวละครที่ผู้แสดงจะต้องปฏิบัติท่ารำให้งดงามประณีต เพื่อแสดงออกถึงตัวตนของตัวละครที่ผู้แสดงได้แสดง

2.6.3 รูปแบบการแสดงรำฉุยฉาย

สุมิตร เทพวงษ์ (2547, น. 3) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการรำฉุยฉาย ว่าฉุยฉายจะมีจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นด้วยสาเหตุแตกต่างกัน 3 ประการ ดังนี้

1. ใช้สำหรับตอนที่ตัวละคร ต้องการแสดงอารมณ์ภาคภูมิใจเมื่อเห็นว่าตนเองแต่งกายได้อย่างงดงาม ในการแสดงโขนละคร
2. ใช้สำหรับตอนที่ตัวละคร ต้องการแสดงอารมณ์ภาคภูมิใจเมื่อเห็นว่าตนเองแปลงกายได้อย่างสวยงามในการแสดงโขนละคร
3. ใช้สำหรับงานเฉพาะกิจ งานมงคล

รัชดาพร สุคติ (2542, น. 2) กล่าวว่า การแสดงรำฉุยฉายมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ

1. เพื่อใช้อวดฝีมือและชั้นเชิงการรำรำของตัวละคร
2. เพื่อใช้ประกอบการแสดงโขนหรือละคร
3. เพื่อใช้เป็นการแสดงเบิกโรง

การรำฉุยฉายจะพบได้ 3 ลักษณะ คือ

1. รำฉุยฉายหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รำฉุยฉายเต็ม คือ รำฉุยฉายที่เต็มรูปแบบ โดยปกติจะมีบทร้องฉุยฉาย และบทร้องเพลงแม่ศรีอย่างละ 2 บท (หรืออาจมีบทร้องมากกว่านี้ ซึ่งจะเป็นลักษณะเฉพาะของรำฉุยฉายชุดนั้น ๆ)
2. ฉุยฉายตัด คือ หากต้องการตัดให้เพลงฉุยฉายเดิมนั้นให้สั้นลงเพื่อความเหมาะสมตามเวลาของการแสดง หรือเพื่อสนองต่อเหตุผลอื่น ๆ ก็มักจะไว้เพียงบทร้องเพลงฉุยฉาย 1 บท และบทร้องแม่ศรี 1 บท
3. รำฉุยฉายพวง คือรำฉุยฉายอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยบทร้องเพลงฉุยฉาย และเพลงแม่ศรี โดยจะร้องเพลงฉุยฉายและเพลงแม่ศรีไปเรื่อย ๆ โดยไม่ต้องมีเสียงปี่เป่าเลียนเสียงบทร้องรำฉุยฉายพวงที่ปรากฏในการแสดงได้แก่ รำฉุยฉายกัณฑ์เงินทอง ซึ่งเป็นการแสดงเบิกโรงละครใน รำฉุยฉายยอพระกลืน ในการแสดงละครดึกดำบรรพ์ เรื่องมณีพิชัย

2.6.4 การแสดงฉุยฉายสำหรับตัวโขนลิง

1. รำฉุยฉายหนุมานทรงเครื่อง เป็นการรำฉุยฉายแสดงการแต่งตัวของหนุมานที่เข้าไปอยู่ในกรุงลงกา และได้รับเครื่องทรงของอินทรชิต พร้อมทั้งนางสุวรรณกัณยุมา หนุมานจึงแต่งตัวของอินทรชิตเพื่อจะขึ้นไปหานางสุวรรณกัณยุมา สำหรับฉุยฉายหนุมานทรงเครื่องมีอยู่ด้วยกัน 2 บท บทหนึ่ง นายเสรี หวังในธรรมได้ประพันธ์ขึ้นและนำออกแสดงให้ประชาชนชมในรายการศรีสุขนาฏกรรม ครั้งที่ 1

ในวันอาทิตย์ที่ 1 พฤษภาคม 2518 (สุจิตร์ รายการศรีสุนทรนาฏกรรม, 2518 อ้างถึงใน สมชาย พอนรัตน์. 2551, น.21) โดยครูศรี วรเศริน ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์โขนลิง และศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์-โขน) พ.ศ. 2531 เป็นผู้ประดิษฐ์ท่ารำ และถ่ายทอดให้นายประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว แต่ในครั้งนั้น นายประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ต้องเดินทางไปปฏิบัติราชการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมที่ต่างประเทศ ณ ประเทศออสเตรเลีย นายวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ จึงเป็นผู้แสดงแทนบทร้องมีดังนี้

ฉุยฉายหนุมานทรงเครื่อง

ฉุยฉายเอย	สวมทรงมงกุฎดูจพระยาัยักษ์
ประดับอินทรธนูสมศักดิ์	ปักอุบะทัดหูดุพิลึก
วางปี่ผิงผายกรายกริดหัตถ์	แต่พอหมัดกัดคันเข้าเกากี้ก๊ก
นำข้าเอย	ถึงทำผิงผายไม่วายหลุกหลิก
มือไม่อยู่สุขเกาหยุกหยิก	ใจสั่นริกริกด้วยจะได้เมื่อยักษ์
ขึ้นเชิงเจ้าชู้ดังชู่ตะคอก	จะหย้าจะหยอกเหลือล้ำเพราะลำหนัก

เพลงแม่ศรี

แม่ศรีเอย	แม่ศรีวานร
ทรงพัสดราภรณ์	ผิดเพศผิดพันธุ์
ใครเห็นใครทัก	ดุลักดูลั่น
ตัวเป็นกุมภภัณฑ์	หน้านั้นเป็นลิงเอย
นำเอ็นดูเอย	นำเอ็นดูวายุบุตร
องอาจผาดผุด	ลูกลี้ลูกลอน
นวนายาดยาตรา	ที่ท่าพิกล
ระงับชุกชน	ทนข่มใจเอย

ส่วนอีกหนึ่งบทเป็นบทที่ อาจารย์ปรางณี สำราญวงศ์ (อดีตคณบดีคณะนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์) ได้ประพันธ์ขึ้นใหม่ในปีพุทธศักราช 2519 ซึ่งประพันธ์ขึ้นพร้อมกับบทลงสรหนุมานทรงเครื่องที่ใช้สอนในระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยเทคโนโลยีอาชีวศึกษา คณะนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ โดยสมทบในคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล บทนำฉุยฉายหนุมานใช้เป็นบทเรียนในรายวิชา รำเดี่ยว ของนักศึกษานาฏศิลป์โขนลิงระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ตามหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ โดยครูศรี วรเศริน เป็นผู้ประดิษฐ์

ท่ารำ (ประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว. 2543, น. 3-4) ปัจจุบันบทรำนี้อยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของ
คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ร้องเพลงนุ้ยฉาย

นุ้ยฉายเอ๋ย	จะขึ้นไปหากันยามาเทวี
แต่งตัวโออย่างงามสง่ากระปี่ศรี	ท่วงท่าจรลีทำที่เจ้าชู้
ยักคิ้วลั่นตามารยาหลอนหลอก	จะเฝ้าจะหยอกให้หนักหนาอยู่ (รับ)

ร้องเพลงแม่ศรี

กระปี่ศรีเอ๋ย	กระปี่ศรีโสภา
เผลอตัวพยับหน้า	ทำท่าจับแมลงวัน
ยกเข่าเกาคาง	เยาะอย่างจรจรัล
กระหิ้มจิตหฤหรรษ์	มุ่มมั่นมาเอ๋ย (รับ)

(สมชาย พ่อนำดี. 2551, น.22)

2.นุ้ยฉายพาลี เป็นการรำนุ้ยฉายแสดงการแต่งตัวของพาลี ซึ่งเป็นพญาวานร จะเข้าไปเกี่ยว
พานนางดาราร จึงแต่งตัวให้สวยงาม เป็นการแสดงชุดหนึ่งที่อยู่ในการแสดงโขน ตอน พาลีเข้าห้องนางดาราร
อาจารย์ปราณี สำราญวงศ์ เป็นผู้ประพันธ์บทร้อง อาจารย์ประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ประดิษฐ์ท่ารำ สำหรับชุด
การแสดงชุดนี้ประดิษฐ์ขึ้นเมื่อ ปีพุทธศักราช 2543 และได้บรรจุในหลักสูตรระดับปริญญาตรีคณะนาฏศิลป์
ศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สาขานาฏศิลป์ไทย(โขนลิง) รายวิชา 210 – 2204 ทักษะนาฏศิลป์ 1
(โขนลิง) มีเนื้อร้องดังนี้

ร้องเพลงนุ้ยฉาย

นุ้ยฉายเอ๋ย	จะขึ้นไปหาดาราโฉมศรี
เหาะอย่าง วางท่าจรลี	งามสง่าพาลีกระปี่พญา
ท่าที่กระหิ้มกรุ่มกริมเจ้าชู้	เข้าไปเกี่ยวยอดพฐ์ เสน่ห์

ร้องแม่ศรี

นำชมเอ๋ย	นำชมกบินทร์
งามทั่ว กายิน	สมจินต์หนักหนา
มุ่มจิตพิศวาส	นุชนารถ ดารา
แล้วรีบไคลคลา	ขึ้นปราสาทมณีเอ๋ย

(สมชาย พ่อนำดี. 2551, น.23)

3. ฉายาหนุมานชมสวน เป็นการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ในตอนที่หนุมานได้รับบำเหน็จจาก พระราม แต่งตั้งเป็นพระยานุชิตจักรกฤษณ์พิพัฒน์พงศา พร้อมทั้งได้รับพระราชทานให้ครองกรุงโยธยา กิ่งหนึ่ง และเมื่อหนุมานต้องการที่จะไปเที่ยวชมอุทยาน จึงสั่งไพร่พลให้เตรียมขบวน และไปแต่งองค์ ทรงเครื่องเพื่อจะไปเที่ยวชมดอกไม้ในอุทยาน โดยการแสดงฉายาหนุมานชมสวน ดร.สมชาย พื่อนรำดี เป็นผู้ประพันธ์บท และ ประดิษฐ์ท่ารำ และปรึกษาคุณครูประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ปี พ.ศ. 2551 เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของบทประพันธ์และท่ารำ และ ผู้ประดิษฐ์ทำนอง คือ นายณรงค์ฤทธิ์ คงปิ่น ตำแหน่ง ครู(ครูชำนาญการ) วิทยาลัยนาฏศิลป์พลพบุรีให้ความ อนุเคราะห์ประสานผู้บรรเลงและดำเนินการบันทึกเสียงโดยนายวิทยา จัวยวงษ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ วิทยาลัยนาฏศิลป์พลพบุรี

ร้องเพลงฉายา

ฉายาเอ๋ย	จะไปท่องชม เซยขอมาลี
แต่งองค์อำไพ ไฉไลรูจี	งามศักดิ์งามศรี กระบี่เริงฤทธิ์
ยกเข่าเกาคาง วางท่ายักคอง	กรุงกริ่งจริงหนอพระยานุชิต (รับ)

ร้องเพลงแม่ศรี

กระบี่ศรีเอ๋ย	กระบี่ศรีแสนคม
ใครต่างชื่นชม	ภิรมย์ทั่วหน้า
ห้อยไหล่แดงฉาด	ผุดผาดพรายตา
เสด็จไคลคลา	เข้าอุทยานเอ๋ย (รับ)

(สมชาย พื่อนรำดี. 2551, น.37)

4. ฉายาמצฉาน เป็นการแสดงสร้างสรรค์ กล่าวถึงในตอนที่มีฉฉานได้เป็นอุปราชเมืองบาดาล ไวยวิกจึงชวนמצฉาน ไปเข้าเฝ้าพระรามและเพื่อไปพบหนุมานผู้เป็นพ่อ ซึ่งได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยานุชิตจักรกฤษณ์พิพัทธพงศา โดยการแสดง ฉายาמצฉาน ได้รับความอนุเคราะห์ประดิษฐ์ท่ารำจากผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยโขนลิงจาก คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ และได้รับความอนุเคราะห์ในบทประพันธ์ โดย ดร.สมชาย พื่อนรำดี การแสดงฉายาמצฉาน เป็นการแสดงบทบาทท่ารำของמצฉาน ซึ่งเอกลักษณ์ท่ารำเป็นรูปแบบ ลิงผสมปลาและเป็นการปฏิบัติท่ารำของลิงเด็ก ที่มีความน่าสนใจ มีรูปแบบบทประพันธ์ ฉายาמצฉาน ดังนี้

ร้องเพลงอุยฉ่าย

อุยฉ่ายเอ๋ย	ลูกลิงลูกปลาสง่ายิ่งยง
กายเป็นกระป๋องเหมือนปีตุร่งค์	ส่วนหางได้พงศ์แม่นางมัจฉา
เมื่อนนยวิกขึ้นครองบาดาล	มัจฉานุกุมารอุปราช (รับ)

ร้องเพลงแม่ศรี

กุมารเอ๋ย	หลานราพณ์หลานลม
คล่องแคล่วชำขม	นำชมเสียจริง
แหวกว่ายธารา	ดั่งปลาปลิง
ช่างน่ารักจริง	กุมารวานร(รับ)

สรุปได้ว่าการรำอุยฉ่ายเป็นเป็นศิลปะการรำอวดฝีมือชั้นสูงที่ใช้แสดงความสามารถของผู้แสดง ประกอบในตอนที่ตัวละครแสดงกิริยาดีใจชื่นชมความงดงามของตนเองหรือการชมความสามารถของตนเอง ในการเปล่งกายเปลี่ยนไปจากร่างเดิม ให้เหมือนสิ่งที่ตนจะแปลงไปเป็นสิ่งนั้นหรือตัวละครนั้น เมื่อเห็นว่าแปลงกายได้เสมือนจริงสมใจตามที่ต้องการ ตัวละครจะรำอุยฉ่ายแสดงความรู้สึกพึงพอใจในรูปลักษณ์ใหม่ มี จารีตแบบแผนที่เป็นมาตรฐานการแสดงที่มีปรากฏอยู่แล้ว มี 2 ลักษณะ คือ อุยฉ่ายเต็ม อุยฉ่ายตัด แต่หาก การรำอุยฉ่ายในรูปแบบที่ไม่มีปี่รับจะเรียกว่า อุยฉ่ายพวง โดยอุยฉ่ายของลิงมีลักษณะที่คล่องแคล่วสง่างาม และในหลักสูตรของผู้เรียนมีเพียงแค่เพลงอุยฉ่ายหนุมานทรงเครื่อง ที่เป็นลักษณะของการรำลิงยอดที่มีความสง่างามและแข็งแรง ส่วนอุยฉ่ายมัจฉานุกุมารผู้วิชัยพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้เปรียบเทียบลักษณะเอกลักษณ์การรำอุยฉ่ายที่ต้องใช้ความคล่องแคล่ว การแสดงท่ารำของลิงผสมปลาและมี ลักษณะท่าทางของการเป็นลิงเด็กที่สื่อออกมาจากการแสดงอุยฉ่ายมัจฉานุกุมาร

2.6.5 ประวัติผลงานทางนาฏศิลป์ผู้ถ่ายทอดทำรำ

(ภาพที่ 1) คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์
ที่มา : สมชาย พื่อนรำดี

คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ เป็นผู้มีบทบาทด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทย ซึ่งจัดแสดงในรูปแบบของรำ ละคร และโขน ผลงานได้รับความนิยมอย่างมากในทุกชุดการแสดง โดยเฉพาะการแสดงประเภทโขนลิง ได้รับความนิยมและโดดเด่นมากที่สุด แสดงให้เห็นทักษะความเชี่ยวชาญและชำนาญในการแสดงนาฏศิลป์ ชั้นสูงของไทย คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ทุกคนยอมรับว่ามีฝีมือในการแสดงโขนลิงอย่าง แท้จริง ทางผู้วิจัยจึงได้ศึกษารูปแบบกระบวนการถ่ายทอดทำรำ และศึกษากระบวนการทำรำ ฝึกลายมัจฉา เพื่อนำมาจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมขึ้น สำหรับนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สำหรับผลงาน ทางด้านนาฏศิลป์ของคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ นั้นสามารถแยกย่อยตามประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1) ผลงานทางด้านวิชาการ

1. ศิลปนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์ ตอน “จองถนน” ชั้นสูงปีที่ 2 (วิทยาลัยนาฏศิลปกรมศิลปากร)
2. วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี เรื่องการแสดงโขน ชุด “หนุมานจองถนน” (วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา)

3. เอกสารผลงานทางวิชาการ ได้แก่ แผนการสอนและคู่มือการสอน “เพลงหน้าพาทย์” (หน้าพาทย์เพลงรุกรัน เสมอข้ามสมุทร และตระนอน) วิชาปฏิบัตินาฏศิลป์โขน(ลิง) ตามรายวิชา นท 3123

4. งานวิจัยเรื่อง “หนุมาน”

5. เอกสารประกอบการสอนเรื่อง “โขน” เรียบเรียงสอนนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในคณะศิลปศาสตร์

2) ผลงานทางด้านหลักสูตร

คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ เป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับปริญญาตรีของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ สำหรับหลักสูตรที่ท่านร่วมจัดทำมีดังนี้

1. เป็นคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาชีวะเฉพาะสาขานาฏศิลป์โขน (ลิง) ภาควิชาใน ระดับชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ช่วงชั้นที่ 4 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.3) ระดับชั้นสูง ในปีการศึกษา 2549

2. ศึกษา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 ปีพ.ศ.2543

3. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาชีวะนาฏศิลป์โขน (ลิง) ช่วงชั้นที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 4 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4. ศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา หลักสูตรใหม่ 2547 ของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จัดหาและจัดทำสื่ออย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับรายวิชา ที่รับผิดชอบสอนในเนื้อหาความรู้ เอกสารประกอบการสอนสื่อ Power Point CAI วีซีดีการแสดงโขน-ละคร แผ่นซีดีเพลงหน้าพาทย์ เทป(แถบบันทึกเพลงหน้าพาทย์) นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้

3) ผลงานทางด้านการแสดง

คุณครูวิโรจน์อยู่สวัสดิ์ มีประสบการณ์ด้านการแสดงเป็นไปตามลำดับครองของตัวผู้แสดงเมื่อผ่านการฝึกหัดจนสามารถแสดงได้ โดยเริ่มตั้งแต่บทบาทดังต่อไปนี้

- เชนลิง	- คนธงลิง
- ลีปแปดมงกุฎ	- ลิงพญา

ในปี 2507 กรมศิลปากรจะทำการเปิดโรงละครแห่งชาติสถานที่ใหม่ จึงจัดการแสดงเปิดฤกษ์ปฐมทัศน์ด้วยการแสดงโขนชุด “ถวายพลและยกرب” ในการแสดงเปิดฤกษ์ปฐมทัศน์โขนชุด ถวายพลและยกرب

ครั้งนี้ ท่านได้รับการคัดเลือกให้แสดงในบทบาทของ “หนุมาน” ซึ่งเป็นสิ่งที่ท่านภาคภูมิใจที่สุดในชีวิต และเป็นสิ่งที่ใฝ่ฝันของผู้เรียนในสมัยนั้น จึงเป็นแรงบันดาลใจที่จะมุ่งมั่นฝึกฝนให้ชำนาญสาธิตมาจนทุกวันนี้

จากประสบการณ์ด้านการแสดงของคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ เน้นการมุ่งมั่นด้านการแสดงโขนซึ่งมักจะแสดงในทุกตัวละครในเรื่องรามเกียรติ์ และมีความเชี่ยวชาญชำนาญการในบทบาทหนุมานแทบทุกตอนที่มิบที่ใช้ในการแสดง จึงได้รับคัดเลือกให้แสดงเป็นหนุมานในการแสดงโขนทุกๆโอกาสโดยเฉพาะการแสดงโขน ณ โรงละครแห่งชาติทุกรายการ อาทิ รายการศรีสุชนาภกรรมแสดงหน้าพระที่นั่งต้อนรับพระราชอาคันตุกะนานาชาติ นอกจากนี้จะแสดงในงานประจำปี เช่น งานพระราชทานเพลิงศพ ฌาปนกิจ เป็นต้น รวมทั้งมีประสบการณ์ในการแสดงโขนโรงใน โขนหน้าจอ โขนฉาก และโขนนั่งราว ในการแสดงโขนทุกวันเสาร์ทางโทรทัศน์ช่อง 5 ซึ่งเป็นที่รู้จักกันมากในสมัยก่อน โดยจะจัดแสดงเป็นชุดเป็นตอน ดังนั้นท่านจึงมีการเสริมสร้างประสบการณ์มาเป็นระยะเวลาหลายปี นอกจากนี้ท่านยังมีประสบการณ์ในการแสดงในเป็นชุดเบ็ดเตล็ดอยู่หลายชุดด้วยกัน ดังนี้

ชุดเบ็ดเตล็ด - รำกลองยาว รำเดินกำรำเคียว เพลงเหย่ย เซิ้งกระหย่ง ระบายเก็บใบชา ระบายเอ็ก ระบายพริตน์ รำโคม โขน ชุด หนุมานจับนางเบญจกาย โขน ชุด หนุมานจับนางสุพรรณมัจฉา ฉุยฉาย หนุมานทรงเครื่อง ชุมนุมฉุยฉาย ชมตลาด (หนุมานแต่งตัว)

เพลงปลุกใจ - ศรีอยุธยา เราสู้ ทหารเสือนครสวรรค์

การละเล่นในพระราชพิธี - โมงครุ่ม กล้วยไม้ ระเบียบ

รวมทั้งร่วมแสดงละครหลายเรื่อง ชุนช้างชุนแผน ราชธิดา ศรีธรรมมาโคกราช ศีกเก๊าทัพ สังข์ทอง ไกรทอง เป็นต้น ประสบการณ์ด้านการแสดงอีกประการหนึ่ง คือ การแสดงโขนเป็นชุดๆ ตามห้องอาหารที่มีการแสดงประกอบ อาทิ ห้องอาหารพิมาน บ้านไทย มณียา หรือตามโรงแรมที่มีห้องอาหารไทย

นอกจากผลงานการแสดงทั่วไปในงานและเทศกาลต่างๆแล้วท่านคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ยังได้มีโอกาสแสดงต่อหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ และพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ภาคภูมิใจเป็นอย่างมาก

นอกจากผลงานการแสดงที่กล่าวข้างต้นแล้วท่านคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ยังได้มีการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงนาฏศิลป์ในทุกภาคของประเทศไทย และมีโอกาสได้เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในต่างแดนทั้งแถบเอเชีย เอเชียอาคเนย์ อเมริกา ยุโรป และออสเตรเลีย อาทิเช่น

- ประเทศญี่ปุ่น - ประเทศจีน - ประเทศอินเดีย - ประเทศนอร์เวย์ - ประเทศเยอรมัน - ประเทศอเมริกา - ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น

คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับมอบหมายให้ร่วมฝึกซ้อมการแสดงร่วมกับคุณครูผู้ใหญ่ทางนาฏศิลป์ไทยหลายท่าน และยังมีโอกาสได้ช่วยกิจกรรมทางด้านส่งเสริมสนับสนุน และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะนาฏศิลป์ไทยของวิทยาลัยนาฏศิลปะ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร รวมทั้งสถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ มากมาย ผลงานด้านการฝึกซ้อม กำกับการแสดง และกำกับเวที ดังตารางต่อไปนี้

4) ผลงานการถ่ายทอดความรู้

- ครูพิเศษสอนระดับปริญญาตรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- วิทยากรอบรมความรู้เพิ่มเติมนาฏศิลป์-โขน ละคร ในสถานศึกษาส่วนภูมิภาคและวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่ง
- วิทยากรการสอนภาคปฏิบัติในชุมนุมโขนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิทยากรอบรมวิชานาฏศิลป์โขน-นาฏศิลป์ตามสถาบันการศึกษาที่เชิญมา อาทิ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาฯลฯ
- คุณครูนิเทศการสอนนักศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพและของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- ที่ปรึกษาด้านนาฏศิลป์ทั้งทฤษฎี-ปฏิบัติ ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา อาทิ มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นต้น
- วิทยากรอบรมนาฏศิลป์ไทย (ร่ำวง) ตามสถาบัน องค์กร และมหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ
- วิทยากรทบทวนท่ารำตามหลักสูตร ในโครงการพัฒนาบุคลากรและร่วมกับครูคุณครูจากส่วนภูมิภาค
- วิทยากรและคณะทำงาน ในโครงการประชุมสัมมนา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาชีพ
- วิทยากรอบรมเยาวชน ทัวไป ที่สนใจนาฏศิลป์ – ดนตรี ภาคฤดูร้อนประจำปีการศึกษา
- ครูพิเศษสอนนาฏศิลป์โขน(ลิง) แก่เยาวชนทัวไป ณ ตำบลบ้านปลายเนิน คลองเตย

5) ผลงานทางด้านการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์

คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ได้สร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ขึ้นหลายชุดการแสดงด้วยกันโดยส่วนมากจะเน้นไปในเรื่องการแสดงโขน(ลิง) โดยมีลักษณะการสร้างสรรค์ในรูปแบบบูรณาการโดยใช้แรงบันดาลใจเพื่อบูรณาการจากของเดิมให้มีความหลากหลายแปลกตา และให้ความรู้ลึกอีกรูปแบบหนึ่งโดยนำท่าทางจากท่าพื้นฐาน และท่าแม่ท่าในการรบบตามแบบนาฏศิลป์ไทยในลีลาที่ไม่ค่อยเห็นมาประกอบท่าหรือจัดแสดงให้เห็นอีกครั้ง อาทิเช่น ระเบิดวิชัยถวายพล ทศนาวานร และวายุบุตรสัพยุมาร

ระบำวีรชัยถวายพล เป็นการแสดงในรูปแบบที่ท่านสร้างสรรค์โดยใช้การบูรณาการเป็นการนำท่ารบที่เป็นท่าพื้นฐานที่ใช้ฝึกหัดกัน แต่ไม่ค่อยนำออกมาใช้แสดงนำมาสร้างสรรค์ใหม่ในรูปแบบของระบำ

ระบำทัศนาวานร เป็นลีลาท่าเต้นซึ่งเป็นกระบวนการท่าที่ใช้ฝึกหัดกันในเพลงหน้าพาทย์ที่เรียกว่า “เชิด” ซึ่งมีลีลาบัญญัติไว้เรียกว่าท่า “ฉะน้อย” เป็นกระบวนการท่าการยกทัพยกพล เดินทางไป แต่ในกรณีนี้ใช้ควบคู่กับระบำวีรชัยลิง แล้วนำไปจัดแสดงในตอนเข้าเฝ้าถวายตัวแด่พระรามและ พระลักษณ์ในการแสดง โขนชุด “ถวายพล” และจากเดิมที่เคยใช้กับการแสดงของตัวเอกเพียงอย่างเดียว เปลี่ยนมาใช้แสดงรวมกันทั้งพญาลิงและเสนาลิง ในรูปแบบของระบำ

วายุบุตรสัပ္พุทธมาร เป็นผลงานที่คิดสร้างสรรค์ร่วมกับฝ่ายยักษ์ในรูปแบบการสู้รบกันระหว่างหนุมานกับสหัสกุมารหรือเหล่าอสูรา (เสนายักษ์) มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากการรบระหว่างลิงกับยักษ์ของเดิมที่ใช้แสดงกัน ซึ่งในชุดนี้ได้สร้างสรรค์ท่ารบที่คิดให้หนุมานแสดงความสามารถด้วยความกล้าหาญ โลดโผนโดดเด่นด้วยลีลาท่ารำของผู้แสดงด้วยกิริยาท่าทางคล่องแคล่วว่องไว แสดงออกด้วยศักยภาพของทหารเอกของพระรามอย่างเต็มพิกัด

ผลงานทั้ง 3 ชุดนี้ ได้สร้างสรรค์ประกอบการแสดงโขนที่กำลังแสดงอยู่ที่โรงมหรสพหลวงศาลาเฉลิมกรุงในชุด “หนุมานข้าราชการผู้ภักดี” นับตั้งแต่ได้นำออกแสดงเป็นที่นิยมและได้รับคำชมจากผู้ชมเป็นอย่างมาก และทั้ง 3 ชุดนี้ยังได้ผ่านการกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญทางนาฏศิลป์โขน (ลิงและยักษ์) ครูประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์-โขน) พ.ศ.2551 และครูสมศักดิ์ ทัดติ ซึ่งได้ให้ความคิดเห็นปรับปรุงมาแล้วโดยเฉพาะการแสดงชุด “วายุบุตรสัပ္พุทธมาร” ได้ร่วมคิดท่ารบกับคุณครูจุลชาติ อรัณยนาถ ครูฝ่ายยักษ์ และได้ความอนุเคราะห์จากคุณครูธีระพล น้อยนิธย์และคุณครูสุรพงษ์ โรหิตาจร เรียบเรียงดนตรี แต่งคำร้องโดยคุณครูเกษม ทองอร่าม จนเป็นรูปร่างและนำออกแสดงในงานเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมสู่ภาคใต้โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ณ เมืองทองธานี เมื่อวันที่ 11 ก.ค. 2553

ปีพ.ศ. 2521 ได้รับการถ่ายทอดบทบาทมหัศจรรย์จากคุณครูเจริญ จันทร์เพ็ญ โดยคุณครูรี วรรณศรี ได้ปรับปรุงแก้ไขท่าทางเพิ่มเติมจนมีชื่อเสียงตั้งแต่เยาว์วัย เป็นที่รู้จักในวงการนาฏศิลป์ไทย ต่อมาได้แสดง โขนมากมายหลายตอน เช่น ตอนถวายพล ตอนยกรบ ตอนถวายลิง-ชุกलोंดวงใจ ตอนศึกสัทธาสูร ตอนเข้า หอวังนางวานรินทร์ ตอนศึกมั่งกรกันธุ์-แสงอาทิตย์ ศักพรหมาสเตอร์(หักคอช้างเอราวัณ) ตอนศึกกุมภกรรณ ตอนสุครีพถอนต้นรัง ตอนนางลอย ตอนทำลายพิธิลงอุโมงค์ ตอนศึกมัยราพณ์ ตอนศึกสามทัพ ตอนหนุมาน ครองเมือง ตอนหนุมานเล่นปลิง ตอนตีทัพพระลักษมณ์ ฯลฯ เป็นต้น

ได้มีโอกาสแสดงโขนในงานสำคัญๆ ทั้งงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานสำคัญๆ เช่น

- งานพระราชทานเลี้ยงต้อนรับพระราชอาคันตุกะ ณ พระบรมมหาราชวังและทำเนียบ

รัฐบาล

- พ.ศ. 2539 ร่วมการแสดงโขนในงานมหกรรมผลดงพระราชพิธีกาญจนาภิเษก ณ เวทีห้อง สยามหลวง

- พ.ศ. 2551 ร่วมแสดงโขน ในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เวทีมหรสพท้องสนามหลวง แสดงเป็น “หนุมาน”

- พ.ศ.2558 ร่วมแสดงโขนงานศิลป์-พัฒน์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สด็จพระราชดำเนินทรงระนาด เพลงหน้าพาทย์ ศรีทะนง โดยแสดงเป็น “หนุมาน”

- พ.ศ. 2560 ร่วมแสดงโขนพระราชทาน ตอนพิเภกสวามิภักดิ์ ในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร วันที่ 26 ตุลาคม 2560 ณ เวทีมหรสพท้องสนามหลวง แสดงเป็น “หนุมาน”

ได้มีโอกาสเดินทางไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมประเทศต่าง ๆ ดังนี้ ประเทศฮ่องกง ประเทศญี่ปุ่น ประเทศฝรั่งเศสและอิตาลี ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ประเทศรัสเซีย ประเทศเยอรมนี ประเทศอินเดีย ประเทศเวียดนาม ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศสเปน ประเทศอียิปต์ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

นอกจากนั้นยังมีความรู้ ความสามารถในการศิลปะการแสดงต่าง ๆ ได้แก่

- การแสดงศิลปะการป้องกันตัว การแสดงที่ทำให้มีชื่อเสียงคือ การต่อสู้ด้วยอาวุธพลอง ไม้สั้น นับเป็นศิลปะการแสดงอีกประเภทหนึ่งที่ได้รับการยอมรับ เคยได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันกีฬาไทย ณ เวทีท้องสนามหลวง ในปี 2528 และได้รับรางวัลรองชนะเลิศในปี 2529 พร้อมทั้งได้สืบสานถ่ายทอดศิลปะด้านนี้ให้กับลูกศิษย์มาโดยตลอด

- มีความสามารถในการแสดงโขนซักรอก เป็นที่รู้จักในวงการนาฏศิลป์ไทยอย่างกว้างขวาง

- มีความสามารถในการแสดงหนังใหญ่ บรรเลงกลองยาว และนาฏศิลป์ไทยได้อย่างหลากหลาย

- ได้ปฏิบัติหน้าที่ ครูสอนนาฏศิลป์ไทย โดยเฉพาะวิชานาฏศิลป์โขนลิง สามารถสร้างลูกศิษย์ให้มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญ ในการแสดงโขนได้เป็นอย่างดี และบรรดาศิษย์นำความรู้จากการถ่ายทอดไปต่อยอด สืบสาน สร้างสรรค์ ศิลปะการแสดงโขนได้มาจวบวันนี้

2) ผลงานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์โขนลิง

2.1 ระเบียบวิธีประมวณ นายสมชาย พื่อนราตี ได้ร่วมคิดและประดิษฐ์ท่ารำกับครูหมวดวิชานาฏศิลป์โขนลิง วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ปี พ.ศ. 2536 ก่อนออกเผยแพร่มีผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัดลพบุรีร่วมวิพากษ์ ให้ข้อเสนอแนะ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของกรมศิลปากร ได้พิจารณาจาให้ได้รับโล่รางวัล ชุติการสร้างสรรค์จากกรมศิลปากร ระเบียบวิธีตลอดระยะเวลา 30 กว่าปี ยังคงได้รับความชื่นชมและได้รับการเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางจนมาถึงปัจจุบัน

2.2 รัชฎาฉายาหมานชมสวน ปี พ.ศ. 2551 นายสมชาย พื่อนราตี ได้คิดประดิษฐ์ท่ารำและประพันธ์บทร้องเป็นผลงานวิจัยสร้างสรรค์ โดยมีที่ปรึกษาคือคุณครูประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ศิลปินแห่งชาติ ด้านท่ารำและรองศาสตราจารย์อมรา กล้าเจริญ เป็นที่ปรึกษาด้านเนื้อหาวิชาการ ผลงานได้รับการยอมรับเป็นที่รู้จัก ในวงการนาฏศิลป์ไทยโขนลิงและได้เลื่อนวิทยฐานะเป็นครูเชี่ยวชาญ สำหรับการแสดงชุดนี้ได้รับความชื่นชม นำเผยแพร่ในโอกาสต่างๆ มีผู้ได้รับการถ่ายทอด คือ นายไชยวัฒน์ ธรรมวิชัย นาฏศิลป์สำนักการสังคีต และนายภูษณ พื่อนราตี ครูผู้ช่วย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี

2.3 นาฏยประดิษฐ์ : ระเบียบวิธีเดี่ยวเพชร ปี พ.ศ. 2562 นายสมชาย พื่อนราตีเป็นผู้คิดประดิษฐ์ท่ารำและประพันธ์ บทร้อง โดยได้รับทุนสนับสนุนผลงานสร้างสรรค์ ประจำปีงบประมาณ 2562 จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.4 ระเบียบวิธีจึ่งเกียงกระบี่พล ปี พ.ศ. 2564 นายสมชาย พื่อนราตีเป็นผู้คิดประดิษฐ์ท่ารำและประพันธ์ บทร้อง โดยได้รับทุนสนับสนุนผลงานสร้างสรรค์ ประจำปีงบประมาณ 2564 จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3) ผลงานการสร้างสรรคของวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีได้มอบหมายและแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงาน สร้างสรรค์ชุดการแสดงอันเป็นผลงานของวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี เพื่อนำออกเผยแพร่สู่ประชาชนและได้รับความนิยมาโดยตลอด ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คิดประดิษฐ์ สร้างสรรค์ชุดการแสดงต่างๆ ดังนี้

ปี พ.ศ. 2534 ระเบียบวิธีบวรารายณ์

ปี พ.ศ. 2535 ระบายละปุระ
ปี พ.ศ. 2536 ระบายปรีดีเปรมวานร
ปี พ.ศ. 2537 รำโพน
ปี พ.ศ. 2541 ฟ้อนพวน
ปี พ.ศ. 2545 ระบายลงช่วงเข็นฝ้าย
ปี พ.ศ. 2540 รำโพน
ปี พ.ศ. 2541 รำกลองยาวประยุกต์
ปี พ.ศ. 2542 ระบายดอกพิกุล
ปี พ.ศ. 2543 ระบายนารายณ์ราชสุดดี
ปี พ.ศ. 2546 ระบายทานตะวัน
ปี พ.ศ. 2547 ชุดนาฏยลีลานามดอกไม้พระราชทาน
ปี พ.ศ. 2555 ระบายนาฏสุรางค์พระปรางค์สามยอด
ปี พ.ศ. 2557 ระบายขวัญเกล้าเมาลีศรีเด็กไทย
ปี พ.ศ. 2558 ระบายบุปผามาลัยประดิษฐ์
ปี พ.ศ. 2559 ระบายราชเสนีย์พระนารายณ์

ผลงานสร้างสรรค์ ที่กล่าวมา ได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไป ออกเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

4) ผลงานสร้างสรรค์ด้านการประพันธ์เพื่อใช้สำหรับศิลปะการแสดง

นอกจากความรู้ความสามารถในด้านการแสดงนาฏศิลป์โขนถึงแล้วนายสมชาย ฟ้อนรำดี ยังมี ความรู้ ความสามารถในการประพันธ์และการจัดทำบทโขน – ละคร เพื่อนำมาใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย จนได้รับการยอมรับได้แก่ บทรำถวายพระพรชัยมงคล บทรำสุดดีเฉลิมพระเกียรติ และบทรำอวยพรในงานมงคลต่างๆ บทรำการแสดงอาลัย บทการแสดงโขน ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์บุคลากรจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ประพันธ์ทำบทระบำสร้างสรรค์เพื่อนำไปประกอบการแสดงทำให้เกิดระบำสร้างสรรค์และการแสดงชุดใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานาฏศิลป์ไทยอย่างต่อเนื่อง เกิดประโยชน์ ต่อชุมชน องค์กร ตลอดจนผู้มีความสนใจทั่วไป

ประพันธ์บทร้องระบำสร้างสรรค์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จำนวน 7 ชุด ประกอบด้วย

ระบายทานตะวัน ชุดนาฏยลีลานามดอกไม้พระราชทาน ระบายนาฏสุรางค์พระปรางค์สามยอด ระบายขวัญเกล้าเมาลีศรีเด็กไทย ระบายบุปผามาลัยประดิษฐ์ ระบายราชเสนีย์พระนารายณ์ ระบายวง

ภูมิเรศ ชุติระบำสร้างสรรค์ต่างๆนี้ วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี ได้นำออกเผยแพร่สู่ประชาชน ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ในการอนุรักษ์ สืบสาน ส่งเสริมสร้างสรรค์ ซึ่งได้รับความนิยมมาโดยตลอด นอกจากนั้นยังเป็นผู้จัดทำบทการแสดงโขน และบทการแสดงต่างๆ อีกเป็นจำนวนมาก

ประพันธ์พระบำสร้างสรรค์และการแสดงชุดใหม่

ระบำแห่พระวัดไผ่ ผลงานการประพันธ์ทำรำของครูมานะ พงศ์ภูมิ โรงเรียนวัดไผ่ อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำนางยักษ์ล้อตะโพน ผลงานการประพันธ์ทำรำ ของครูภาพร ตระกูลปาน วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำนาฏวัฒน์ภัสตราภรณ์ ผลงานการประพันธ์ของครูภัทรพรรณ พงษ์พานิชย์ โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกวีศราราม จังหวัดลพบุรี ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำดรุณนาฏอาศิรวาทพระนารายณ์ ผลงานของ ครูอุไรวรรณ ศิริพานิชกร โรงเรียนเมืองใหม่(ชะลอราษฎร์สงเคราะห์) จังหวัดลพบุรี ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำเก็บเห็ดโพธิ์เกษตร ผลงานของ ครูสุพิชฌาย์ เหลืองบุศราคม โรงเรียนวัดโพธิ์เกษตร อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำอัปสรมาลัยร้อยปราสาทน้อยสี่ชมพู และรำบวงสรวงพระสยามเทวาธิราช ผลงานการประพันธ์ทำรำของ ครูวาสนา วงใหญ่ ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำนาฏยประติษฐ์อัฐมอญ ผลงานการประพันธ์ทำรำของ ครูพนิดา ไหมตรีศาสน์ โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำขวัญข้าวฟ่อน ผลงานการประพันธ์ของครูไพรัตน์ รักคำ โรงเรียนท่าหลวงท้ายตลาด อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำเด็กดีศรีดอนเมือง ผลงานการประพันธ์ของครูณุนาถ โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำทุ่งทองทานตะวัน ระบำภิมภิมขนิมไทย ผลงานการประพันธ์ของครูภัทรพรรณ พงษ์พานิชย์ โรงเรียนเทศบาล 2 วัดกวีศราราม ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูเชี่ยวชาญ

ระบำนบหลวงพ่อยอ ผลงานการประพันธ์ของครูรุจิเรข กาญจนวรานนท์ โรงเรียนสระโบสถ์ จ.ลพบุรี ได้รับการเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษ

ระบำนารีศรีสำโรง ของครูกิตติมา สุขมา โรงเรียนโคกสำโรง ซึ่งได้รับการจดสิทธิบัตร

ระบำนานฎอนงค์ครบุรี ผลงานการประดิษฐ์ของครุฑราพรรณ บุญบำเรอ โรงเรียนเทศบาลนครบุรี จ.นครราชสีมา

นอกจากนั้นยังประพันธ์ บทร้องรำเอน ได้แก รำเอนโรงเรียนวัดทองเ่ง รำเอนคำขวัญเมืองลบุรี รำเอนคำขวัญอนุบาลลบุรี รำเอนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 1

ผลงานต่างๆ ที่กล่าวมาได้ถูกเผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่างๆ และเป็นแบบอย่างให้กับวงการนาฏศิลป์ไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม บุคคลอื่นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำผลงานทางวิชาการได้อย่างกว้างขวาง นายสมชาย ฟ้าอนราตี ได้สร้างผลงานอันเกิดประโยชน์ต่อองค์กรและจังหวัดลบุรี คือ การจัดทำบการแสดงจินตนาการประกอบแสงเสียง ในงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชและเป็นผู้กำกับการแสดง ดังนี้

1.ปี พ.ศ. 2552 บการแสดง เรื่องบรมบพิตร สถิตถุทัยราษฎร์ อาศิรวาสมเด็จพระนารายณ์

2.ปี พ.ศ. 2557 บการแสดง เรื่องละโว้ธานี ลบุรีเรื่องพิลาศ อาศิรวาสมเด็จพระนารายณ์

3.ปี พ.ศ. 2558 บการแสดง เรื่องรองลบุรี ภักดีถวาย สมเด็จพระนารายณ์ราชา

4.ปี พ.ศ. 2559บการแสดงจินตนาการประกอบแสงเสียงเรื่องอมตะนครลบุรีเฉลิมฉลองครองราชย์เจ็ดสิบปีพระภูมิพลราชา

5.ปี พ.ศ. 2561 บการแสดง เรื่องนารายณ์นฤบดินทร์ ศาสตร์ศิลป์แผ่นดินทองเฉลิมฉลองทศราชามหาชราลกรณ

6.ปี พ.ศ. 2562 บการแสดง เรื่องนารายณ์นฤบตี ละโว้ธานีนฤมช

6) ผลงานด้านวิชาการ

ประพันธ์บทร้อยกรองต่างๆ เช่น บทร่ำอวยพร บทถวายพระพร บการแสดงนาฏศิลป์ไทย เอกสารประกอบการสอน เรื่อง การแต่งกายและการแต่งหน้า ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง เอกสารประกอบการสอน วิชานาฏศิลป์ไทย(โขนลิ่ง) เรื่อง โขน ชุดนางลอยเฉพาะทำรำเพลงเต่าเห่ ชุดการสอน เรื่อง การแต่งกายยืนเครื่องพระ นาง ยักษ์ ลิง งานวิจัย ุญฉายหนูมานชมสวน บทความเกี่ยวกับงานนาฏศิลป์ไทย เป็นต้น

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

สุนันทา เกตุเหล็ก (2561) งานวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์: ดุยฉายธนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ ออกแบบ และเผยแพร่การแสดง นาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์ : ดุยฉายธนบุรี ซึ่งอยู่ในรูปแบบของงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดในการ สร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ไทย และการ ปฏิบัติการ โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ แล้วนำมาสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทยตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์ในการแสดงชุด ดุยฉายธนบุรี มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างสรรค์ตามแนวความคิดของการเชิดชุมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สถาบันอันทรงเกียรติที่เป็นแหล่งเรียนรู้ 2) นักแสดงที่มีทักษะและความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ไทยและการสื่อสารอารมณ์ใน การแสดง 3) การออกแบบเนื้อร้องและทำนองเพลง โดยการแต่งเนื้อร้องขึ้นใหม่แต่ยังคงรูปแบบฉันทลักษณ์ และการบรรเลงดนตรีตามลักษณะดุยฉายแบบเดิม 4) การออกแบบกระบวนท่ารำใช้ท่าหลักและท่าเชื่อม ตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย โดยนำมาเรียงร้อยกระบวนท่าใหม่ให้สอดคล้องกับความหมายของเนื้อร้อง 5) การ ออกแบบเครื่องแต่งกายแบบนาฏศิลป์ไทย โดยใช้โทนสีของเครื่องแต่งกายจากสีประจำมหาวิทยาลัย ได้แก่ สีเหลือง และสีขาว มาใช้เป็นโทนสีหลักในการออกแบบสีเครื่องแต่งกาย 6) การออกแบบพื้นที่เวทีการแสดง เน้นความสมดุลโดยใช้จุดกึ่งกลางเวทีเป็นแกนแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนต่าง ๆ นอกจากนี้ในด้านแนวคิดของ การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์: ดุยฉายธนบุรี ที่ปรากฏภายหลังการสร้างสรรค์ผลงานแล้ว พบว่ามีบางประการ ได้แก่ การคำนึงถึงท่ารำที่แสดงถึงสัญลักษณ์ และสะท้อนความหมายเพื่อการเชิดชู สถาบัน โดยผลจากการวิจัยเชิงสร้างสรรค์นี้ ได้นำมาซึ่งการแสดงชุด ดุยฉายธนบุรี อันจะเป็นแนวทางหนึ่ง ของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยเชิงอนุรักษ์ต่อไป

เสาวภา ปัญจจริยะกุล (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตร ฝึกอบรม และเอกสารประกอบการฝึกอบรม เปรียบเทียบการทดสอบก่อนเข้ารับการอบรมและหลังของผู้เข้า รับการอบรมมีคะแนนหลังเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญ ผลการประเมินของ

ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

วรารณ โอภาโส (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง ศิลปะการแต่งหน้าเพื่ออาชีพ สำหรับนักศึกษาจากกลุ่มวิชางานเสริมสวย พบว่า ทักษะการปฏิบัติหลังใช้ หลักสูตรสูงกว่า ก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นสามารถเป็นข้อมูลสำหรับครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินการในการจัดหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อใช้ ในการเรียนการสอนพัฒนานักศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการปฏิบัติในเรื่อง ศิลปะการแต่งหน้าเพื่ออาชีพ อันจะเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน สร้างอาชีพ และสามารถเพิ่มรายได้ให้ตนเองและครอบครัวได้

อาทิตย์ สุตาบุตร (2564) ได้ศึกษาการสร้างสรรคการแสดงชุด รำฉุยฉายรามาวตาร ผลการวิจัยพบว่า รำฉุยฉาย เป็นชื่อเพลงร้องและการร้องอย่างหนึ่งเพื่อแสดงลักษณะการรำอวดตัวจากการแปลงกายหรือการแต่งตัว โครงสร้างเพลงฉุยฉายประกอบด้วย 1.เพลงออก (ใช้เพลงเร็ว) 2.เพลงฉุยฉาย 2 บท (บทละ 3 คำร้อง) จบคำร้องทุกคำ เป่าเลี่ยนเสียงคำร้อง และจบเพลงฉุยฉายแต่ละบทปีพาทย์รับเพลงฉุยฉาย 3.เพลงแม่ศรี 2 บท (บทละ 2 คำร้อง) จบคำร้องทุกคำเป่าเลี่ยนเสียงคำร้อง และจบเพลงแม่ศรีแต่ละบท ปีพาทย์รับเพลงแม่ศรี 4.เพลงเข้า (เพลงเร็ว - ลา) การรำฉุยฉายมี 3 ลักษณะคือ 1.รำฉุยฉายแบบเต็ม 2.รำฉุยฉายแบบตัด 3.รำฉุยฉายพวง และแยกประเภทตามลักษณะที่ปรากฏในการแสดงได้ 4 ประเภท คือ 1.การแสดงโขน 2.ละคร 3.รำฉุยฉายที่ประดิษฐ์ขึ้นในโอกาสต่างๆ 4.รำฉุยฉายเบิกโรงการแต่งกายแบบยืนเครื่องและการแต่งกายตามสภาพ เครื่องดนตรีที่สำคัญคือ ปี่ใน ใช้เป่าเลี่ยนเสียงคำร้อง ผู้แสดงต้องมีทักษะในการรำนานาฏศิลป์ไทย รำฉุยฉายรามาวตารเป็นการรำเดี่ยว โดยนำชีวประวัติของพระราม พระเอกในเรื่องรามเกียรติ์มาเรียบเรียง โดยประพันธ์เป็นบทร้อง ทำนองเพลงและประดิษฐ์ท่ารำขึ้นใหม่ตามรูปแบบจารีตของนาฏศิลป์ไทย ท่ารำของรำฉุยฉายรามาวตารสร้างสรรค์มาจากท่ารำหลักของพระราม นำมาจากกระบวนท่าตรวจพลและกระบวนท่ารบของกรมศิลปากร ซึ่งการรำแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ขั้นที่ 1 รำสอดสร้อยออกมาในเพลงเร็วแล้วป้องหน้า ขั้นที่ 2 รำใช้บทตามคำร้องเพลงฉุยฉายและเพลงแม่ศรีขั้นที่ 3 รำประกอบเพลงหน้าพาทย์บาทสกุณี การแต่งกายด้วยชุดยืนเครื่องพระแสนยาวสีเขียวขลิบแดงศิริราภรณ์ขุภาพระยอดชัยดนตรีใช้วงปีพาทย์ไม้แข็ง โอกาสที่แสดง ใช้ประกอบการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์หรือแสดงเป็น

เอกเทศสำหรับเผยแพร่ให้ประชาชนชม อีกทั้งผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ เครื่องแต่งกายยืนเครื่องพระกึ่งแบบโบราณที่แตกต่างไปจากเครื่องแต่งกายพระราม ตามจารีตของกรมศิลปากร

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Alice Towler & Richard I Kemp (2019) ได้ศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมการเปรียบเทียบภาพใบหน้ามืออาชีพ พบว่า การเปรียบเทียบหลักสูตรฝึกอบรมหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน กระบวนการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน (1 ชั่วโมงครึ่ง) ไม่ช่วยเพิ่มความแม่นยำของการตรวจสอบข้อมูล ทั้ง ๆ ที่นักเรียน 93% เชื่อว่าเกรดของพวกเขาดีขึ้น การปรับปรุงไม่สอดคล้องกันในการทดสอบและการ ฝึกอบรม ไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจการวิจัย โดยการติดตามปรับปรุงที่เกิดจากการให้คำปรึกษาและการฝึกปฏิบัติโดยเจตนา

Heshmati & Shakibazadeh (2020) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรทักษะการสื่อสาร ที่มี ครอบคลุมเกี่ยวกับการทำแผนที่การแทรกแซงเพื่อตอบสนองความต้องการเร่งด่วนสำหรับการปฏิรูป การศึกษาของผู้ปฏิบัติงานด้านสุขภาพในชุมชน พบว่า การพัฒนาหลักสูตรทักษะการสื่อสารตามหลักฐานเชิงระบบอันดับแรก เราจะกำหนดความสามารถที่จำเป็น (โดยการค้นหาวรรณกรรมการศึกษาเชิง คุณภาพ) จากนั้นเราจะพัฒนาแบบสอบถามสำหรับการประเมินความต้องการและใช้หลักสูตรประเมิน ประสิทธิภาพ โดยการดำเนินการ การทดลองควบคุมแบบสุ่ม การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้ IM หลักสูตรนี้สามารถ นำไปใช้กับผู้ปฏิบัติงานด้านสุขภาพที่คล้ายกันทั่วโลก

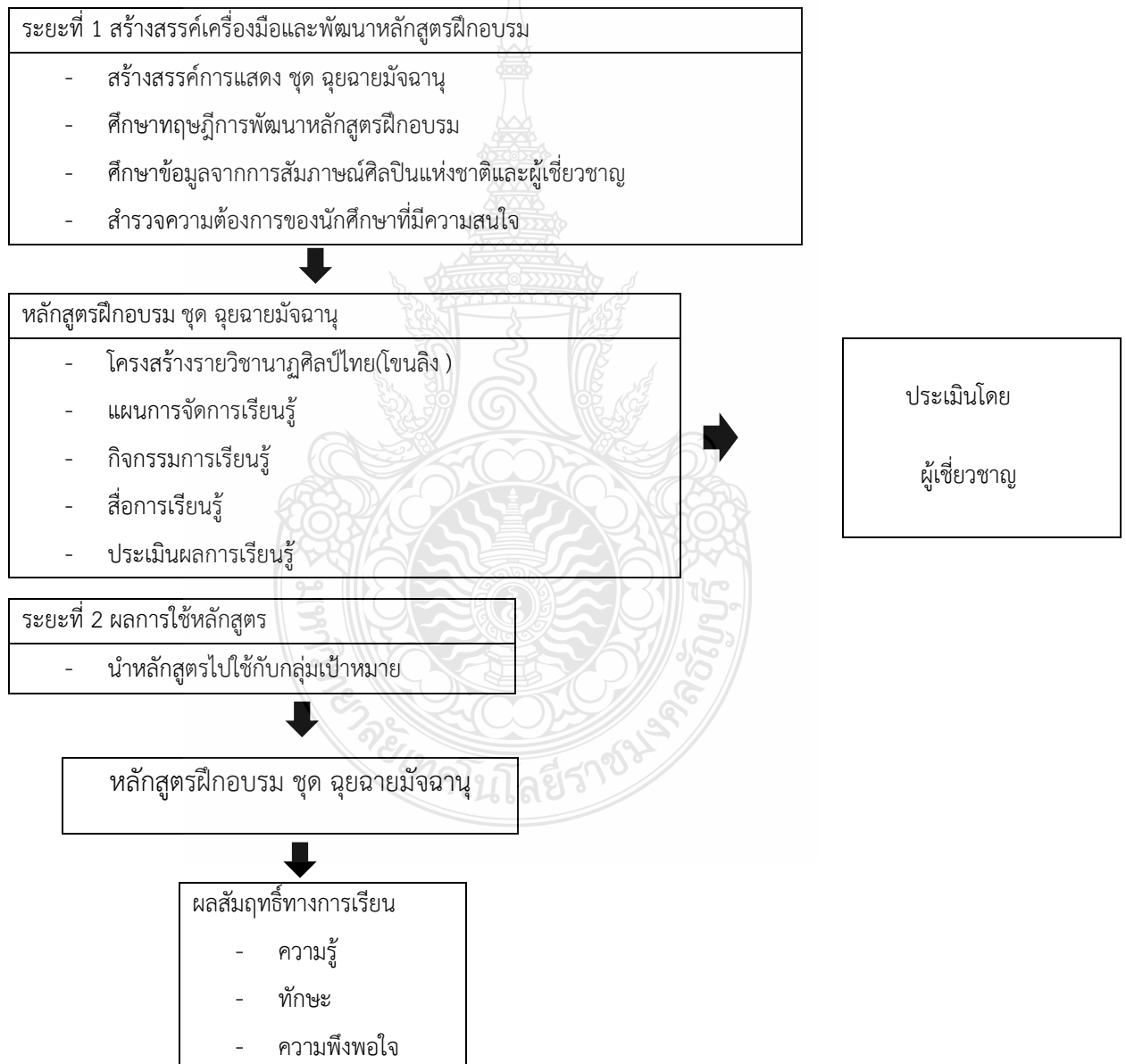
Hsieh HM & Wang W. (2020) ได้ศึกษาห้องเรียนที่พลิกกลับด้านการฝึกอบรมทางคลินิกด้านโภชนาการ พบว่า การประยุกต์ใช้รูปแบบห้องเรียนที่พลิกกลับด้านการฝึกอบรมการ ออกแบบ หลักสูตรห้องเรียนที่พลิกกลับ ประกอบด้วย e-learning นอกห้องเรียนตามแบบโต้ตอบใน ห้องเรียนพร้อม การอภิปรายตามปัญหาและอภิปรายตามกรณี พบว่า ห้องเรียนที่พลิกกลับเป็นสิ่งที่ น่าสนใจเพิ่มความ ประทับใจในความรู้ที่เกี่ยวข้องให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ผู้สอนคิดว่าการพลิกห้องเรียนเป็นการ เรียนรู้ที่ทำให้นักเรียน กลายเป็นตัวของตัวเองของกิจกรรมการสอน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วม ในการอภิปรายอย่างแข็งขัน สามารถบูรณาการเข้ากับกระบวนการสอนให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น การเรียนรู้ที่กระตือรือร้นจะช่วยให้ ผู้เรียนรู้สึกถึงความสำเร็จในแต่ละขั้นตอนและประสบความสำเร็จใน เป้าหมายที่ตั้งไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาอัจฉานู ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีปฏิบัติ จากผู้เชี่ยวชาญ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 กรอบการดำเนินงานวิจัย

3.2 ระยะที่ 1 สร้างสรรค์เครื่องมือและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

การวิจัยระยะนี้ ผู้วิจัยมีเป้าหมายในการศึกษาองค์ความรู้เพื่อนำมาจัดรูปแบบการแสดงผล และจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงและผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทยโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย คือ

3.2.1 กระบวนการรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ผู้วิจัยทำการศึกษา เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาและรูปแบบการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการขับร้อง และได้สร้างสรรค์ผลงาน โดยมีผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย โขนลิงเป็นผู้ถ่ายทอดทำรำ ดังนี้

- 1) ศึกษาประวัติความเป็นมาของตัวละครมัจฉานุ ในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์
 - คุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง)
- 2) ศึกษารูปแบบกระบวนการทำรำของตัวละครมัจฉานุ ในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์
 - คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ตำแหน่ง พนักงานราชการทั่วไปกลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ ตำแหน่งนักวิชาการละครและดนตรี(ด้านนาฏศิลป์ไทย โขนลิง)
- 3) ศึกษารูปแบบบทประพันธ์การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์
 - คุณครูสมชาย พื่อนรำดี ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครู เชี่ยวชาญ
- 4) ศึกษาแบบทำนองเพลงประกอบการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
 - คุณครูถาวร สดแสงจันทร์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครู เชี่ยวชาญ
- 5) ศึกษาแบบการร้องเพลงประกอบการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
 - คุณครูมยุรี พื่อนรำดี ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
- 6) ศึกษาแบบการแสดงและลักษณะท่ารำเกี่ยวกับการแสดงรำเดี่ยว ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
 - คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขนลิง)
 - คุณครูสมชาย พื่อนรำดี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครู เชี่ยวชาญ
- 7) ศึกษาหาความต้องการ ในการจัดอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
 - ผู้อำนวยการและผู้เรียนนาฏศิลป์ไทย(โขนลิง) วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเรื่อง หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ในระยะที่ 1 มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

- 1) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของตัวละครมัจฉานุ ในการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ รูปแบบการแสดงและลักษณะท่ารำเกี่ยวกับการแสดงรำเดี่ยว ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
- 2) แบบสำรวจความต้องการในการจัดอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
- 3) หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

3.2.3 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและอัตลักษณ์ของตัวละครมัจฉานุ ในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ รูปแบบการแสดงและลักษณะท่ารำเกี่ยวกับการแสดงรำเดี่ยว ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) หมายถึง การสัมภาษณ์ที่เป็นทางการและมีมาตรฐานเดียวกัน โดยมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า ไม่สามารถดัดแปลงคำถามได้ ต้องสัมภาษณ์ไปตามแบบสอบถามที่มีโครงสร้าง (structured questionnaire) หรือแบบสัมภาษณ์ (interview schedule) โดยคำถามส่วนใหญ่เป็นปลายเปิด ดังนี้

- 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ
- 2) กำหนดประเด็นต่างๆ ในการสัมภาษณ์ประวัติความเป็นมาและข้อมูลที่ต้องการ
- 3) จัดทำแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ที่จัดทำเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล และด้านหลักสูตร จำนวน 3 ท่าน ดำเนินการตรวจสอบ เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้วนำข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประวิทย์ ฤทธิบุญ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ
- 5) นำแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ไปใช้ในการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล

6) นำข้อสัมภาษณ์ที่จัดทำแก้ไขสมบูรณ์แล้ว มาขอเข้ารับการสัมภาษณ์จากศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญ

7) นำข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ นำมาจัดทำเป็นการแสดงสร้างสรรค์ ชุด ฉายฉายมัจฉานุ โดยได้รับแนวทาง และกระบวนท่ารำจาก ครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ พนักงานราชการทั่วไป กลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ ตำแหน่งนักวิชาการละครและดนตรี (ด้านนาฏศิลป์ไทย โขนลิง) ซึ่งเป็นครูผู้ถ่ายทอด และปรับปรุงท่ารำในการแสดง ชุด ฉายฉายมัจฉานุ ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

8) ประเมินรูปแบบการแสดง ฉายฉายมัจฉานุโดยการประชุมกลุ่มร่วมกันให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดง ชุดฉายฉายมัจฉานุ (Focus group)

9) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาประมวลผลและเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำหลักสูตร ฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ

2. แบบสำรวจความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสำรวจความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

2) กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดทำแบบสำรวจความต้องการในการจัดหลักสูตร ฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ

3) ระบุเนื้อหา หรือประเด็นสำคัญที่จะถามตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4) กำหนดประเภทของคำถามที่จะใช้ในการสำรวจ

5) สร้างแบบสำรวจความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ

6) นำแบบสำรวจความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ ที่จัดทำเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร จำนวน 3 ท่าน ดำเนินการตรวจสอบ เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว นำข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7) นำแบบสำรวจความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ ไปใช้กับ กลุ่มเป้าหมาย

8) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้าง หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ

3. หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ

ผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ กำหนดแผนการฝึกอบรม 8 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 ชั่วโมง และแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ โดยมีวิธีการดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี) และวิธีการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

2) ศึกษาเนื้อหาที่นำมาใช้ในการสอนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ ซึ่งประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา, รูปแบบของการแสดง, ทำนองการร้องเพลง, ลักษณะรูปแบบท่ารำ, ทำนองเพลงประกอบการแสดง, วงดนตรีประกอบการแสดง, รูปแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง และโอกาสที่ใช้ในการแสดง

3) จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ สำหรับผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบ การแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องทักษะการร้องเพลงการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ (เพลงดุยฉาย)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องทักษะการร้องเพลงการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ (เพลงแม่ศรี)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ(เพลงดุยฉาย)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องทบทวนการปฏิบัติท่ารำการแสดงชุด ดุยฉายมัจฉานุ (เพลงดุยฉาย)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ(เพลงแม่ศรี)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องทบทวนการปฏิบัติท่ารำการแสดงชุด ดุยฉายมัจฉานุ (เพลงแม่ศรี)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้การปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ

4) จัดทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน รวมกับแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นำมารวบรวมและจัดทำขึ้นในรูปแบบของหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ

3.2.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ผู้ที่เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดง ชุด ฉายฉายมัจฉานุ และแบบสำรวจความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ผู้ที่เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดง ชุด ฉายฉายมัจฉานุ ผู้วิจัยมีวิธีการในการนำเสนอข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์ และเรียบเรียงออกมาเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา และมีการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ

2) วิเคราะห์แบบสำรวจความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับแปลความหมายตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

3.3 ระยะที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 2 เป็นระยะที่ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ ที่พัฒนาจากระยะที่ 1 ไปทดลองใช้ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ

3.3.1 ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา (โขนลิง) จำนวน 11 คน

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ ในระยะที่ 2 มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- 1) หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ กำหนดแผนการฝึกอบรม 8 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 ชั่วโมง
- 2) แบบทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการแต่ง ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ
- 3) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติการแต่ง ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ
- 4) แบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ

3.3.3 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ ในระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยต่อจาก ระยะที่ 1 ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) นำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การแต่ง ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ นำมาพัฒนาและให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล และด้านหลักสูตรตรวจสอบโดย ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
- 2) นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน รวมกับแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน นำมารวบรวมและจัดทำขึ้นในรูปแบบของหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ
- 3) ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและความสมบูรณ์ของเนื้อหาภาษาที่ใช้ในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ โดยผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล และด้านหลักสูตรตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร
- 4) จัดทำแบบประเมินทักษะปฏิบัติ ที่ใช้ในหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ
- 5) นำหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบประเมินทักษะปฏิบัติ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำมาใช้กับกลุ่มเป้าหมาย
- 6) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ
- 7) นำแบบสำรวจความพึงพอใจในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ ที่จัดทำเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล และด้านหลักสูตร ดำเนินการตรวจสอบ เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้วนำข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตร จำนวน 3 ท่าน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประวิทย์ ฤทธิบุญ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพนงค์ กุลเกตุ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ

8) นำแบบสำรวจความพึงพอใจในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินทักษะการปฏิบัติท่ารำ การแสดง ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ และแบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การหาค่าความสอดคล้องที่ใช้ในโครงการฝึกอบรมการแสดงชุด ฤๅฉายมัจฉานุ มีดังนี้

1.1) ค่าความสอดคล้องเนื้อหาต่อ หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ โดยการใช้สูตร IOC (Index of Item of Objective Congruence) ใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
 $\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2) การหาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรทางสถิติ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของค่าของคะแนนทั้งหมด
n แทน จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด

และ การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย

2. สถิติที่ใช้ในโครงการฝึกอบรมการแสดงชุด ฉุยฉายมัจฉานุ มีดังนี้

2.1) ค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบ โดยทั่วไปแบบทดสอบที่จะนำมาหาความยากง่ายนั้น เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือแบบทดสอบความถนัดที่มุ่งวัดสติปัญญาผู้เรียน ความยากง่ายของข้อสอบมีค่าไม่เกิน 1 แต่ค่าที่ยอมรับได้จะอยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ถ้าข้อสอบไม่มีค่าเกิน 0.8 แสดงว่าข้อสอบนั้นมีความง่ายมากเกินไปต้องตัดออกหรือปรับปรุงใหม่ แต่ถ้าข้อสอบมีค่าต่ำกว่า 0.2 ถือว่าข้อสอบนั้นมีความยากเกินไปต้องตัดออกหรือปรับปรุงเช่นเดียวกัน สูตรในการคำนวณหาความยากง่ายมีดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	คือ	ค่าความยากง่ายของข้อทดสอบ
	R	คือ	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูก
	N	คือ	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

ตารางที่ 1 เกณฑ์การแปลความหมายค่าความยากง่าย (p)

ความยากง่ายของข้อสอบ (p)	ความหมาย
0.81 - 1.00	ง่ายมาก (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)
0.61 - 0.80	ค่อนข้างง่าย (ดี)
0.41 - 0.60	ยากง่ายปานกลาง (ดีมาก)
0.21 - 0.40	ค่อนข้างยาก (ดี)
0 - 0.20	ยากมาก (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)

2.2) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ เป็นวิธีการจำแนกหรือแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้สอบที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกันเพื่อที่จะใช้พยากรณ์หรือบ่งชี้ความแตกต่างที่เห็นชัดในด้านความสามารถ เช่น จำแนกคนเก่งกับคนอ่อนจากกันได้ โดยถือว่าคนเก่ง ควรทำข้อสอบข้อนั้นได้ ส่วนผู้ที่อ่อนไม่ควรทำข้อสอบข้อนั้นได้ อำนาจจำแนกของข้อสอบ จะมีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 ค่าอำนาจจำแนกที่ดีควรมีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป สูตรในการคำนวณหาค่า อำนาจจำแนกมีดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 130)

$$r = \frac{R_u - R_e}{N/2}$$

- r = ค่าอำนาจจำแนกของคำถามแต่ละข้อ
 R_u = จำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อของกลุ่มเก่ง
 R_e = จำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อของกลุ่มอ่อน
N = จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

ตารางที่ 2 เกณฑ์การแปลความหมายค่าอำนาจจำแนก (r)

อำนาจจำแนกของข้อสอบ (r)	ความหมาย
0.60 – 1.00	อำนาจจำแนกดีมาก
0.40 – 0.59	อำนาจจำแนกดี
0.20 – 0.39	อำนาจจำแนกพอใช้
0.10 – 0.19	อำนาจจำแนกต่ำ (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)
-1.00 – 0.09	อำนาจจำแนกต่ำมาก (ควรปรับปรุงหรือตัดทิ้ง)

2.3) ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรทางสถิติ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

- เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของความถี่ของคะแนนทั้งหมด
n แทน จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด

และ การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย

2.4) ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-richardson : kr-20) เป็นสูตรการหาค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมสำหรับแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่ายของข้อสอบแต่ละข้อมีค่าใกล้เคียงกัน สูตรที่ใช้คำนวณมีดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 123)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อ
	p	แทน	สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ t-test แบบ Dependent วิเคราะห์ผลเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนจากการเรียนด้วยหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง ฤๅษณ์มัจฉานุ เป็นการหาค่าระดับประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นจากการเรียนซึ่งจะเป็นการหา

ผลต่างของประสิทธิภาพหลังเรียนและระดับประสิทธิภาพก่อนเข้าเรียนโดยใช้ t-test Dependent (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 123)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

โดยที่	t	แทน	ผลการทดสอบที่ (t- test dependent)
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนยกกำลังสอง
	D	แทน	ผลต่างของคะแนนระหว่างก่อนและหลังเรียนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่

2.6) วิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅณายมัจฉานุ เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสืบค้นข้อมูลและสร้างสรรค์การแสดง ชุด ฤๅณายมัจฉานุขึ้น โดยใช้แนวทางการแสดงจากคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ โดยนำองค์ความรู้มาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅณายมัจฉานุ เพื่อส่งเสริมทักษะด้านนาฏศิลป์ไทยโขนลิง เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้กับกลุ่มผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยโขนลิง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย นำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

- 4.1 การสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฤๅณายมัจฉานุ
- 4.2 การพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅณายมัจฉานุ
- 4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅณายมัจฉานุ
- 4.4 ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅณายมัจฉานุ

4.1 การสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฤๅณายมัจฉานุ

การสร้างสรรค์การแสดง ชุด ฤๅณายมัจฉานุ ผู้วิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และรูปแบบการแสดงของการแสดง ชุด ฤๅณายมัจฉานุ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเก็บข้อมูลจากศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทยโขนลิงถ่ายทอดทำรำและจัดทำบทประพันธ์ เพื่อสร้างสรรค์การแสดง ชุด ฤๅณายมัจฉานุ ดังนี้

- 1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
 - ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษาและการทำงาน
- 2) ตอนที่ 2 คำถามสำหรับองค์ประกอบการแสดง ชุด ฤๅณายมัจฉานุ
 - คุณคุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย
 - คุณคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์
 - คุณคุณครูสมชาย พื่อนรำดี
 - คุณครูถาวร สดแสงจันทร์
 - คุณครูมยุรี พื่อนรำดี
- 3) ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแสดง
 - รูปแบบแนวทาง และวิธีการการถ่ายทอดรูปแบบการแสดง
 - รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติ

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย 2 ส่วน คือ ประวัติส่วนตัว และผลงานการแสดงผลการสอนนาฏศิลป์ไทยของศิลปินแห่งชาติ และผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยจำนวน 3 ท่าน คือ

- 1) คุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์) พ.ศ. 2563
- 2) คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย(โขนลิง)
- 3) คุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี ข้าราชการครู วิทยะฐานะ ครู เชี่ยวชาญ
- 4) คุณครูถาวร สดแสงจันทร์ ข้าราชการครู วิทยะฐานะ ครูชำนาญการ
- 5) คุณครูมยุรี ฟ้อนรำดี ข้าราชการครู วิทยะฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน เป็นเพศชาย 4 คน เพศหญิง 1 คน อายุเฉลี่ย 66 ปี โดยมีอายุสูงสุด 77 ปี ต่ำสุด 58 ปี มีประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 40 ปี และประสบการณ์การแสดงเฉลี่ย 50 ปี (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	อายุ	การศึกษา	ประสบการณ์ สอน(ปี)	ประสบการณ์ การแสดง(ปี)	อาชีพ
P#1	ชาย	77	- มัธยมศึกษา โรงเรียนนาฏศิลป์ - ระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา - ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยจุฬารังกรณ	52	62	ศิลปินแห่งชาติ สาขา ศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์-โขน) พุทธศักราช 2563
P#2	ชาย	74	- มัธยมศึกษา โรงเรียนนาฏศิลป์ - ระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา	52	60	ผู้เชี่ยวชาญการ สอนนาฏศิลป์ ไทย (โขนลิง)
P#3	ชาย	59	- มัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ - ระดับปริญญาตรี	37	47	ข้าราชการครู วิทยะฐานะ ครู เชี่ยวชาญ

			วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา - ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี - ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัย มหาสารคาม			
P#4	ชาย	59	- มัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ อ่างทอง - ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ ประสานมิตร	36	48	ข้าราชการครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ
P#5	หญิง	58	- มัธยมศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ เชียงใหม่ - ระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา - ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง	36	44	ข้าราชการครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ พิเศษ

1) ประวัติ คุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย

คุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย เกิดวันพฤหัสบดีที่ 26 กุมภาพันธ์ ปีพุทธศักราช 2491 ที่ตำบลบางลำพูล่าง อำเภอลองส้าน จังหวัดธนบุรี อายุ 75 ปี สำเร็จการศึกษานาฏศิลป์ชั้นสูงจากโรงเรียนนาฏศิลปกรมศิลปากร ในปีพุทธศักราช 2514 ได้รับราชการเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ ตั้งแต่ ปีพุทธศักราช 2514 และเกษียณอายุราชการ ในปีพุทธศักราช 2550 ในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย อาจารย์ 3 ระดับ 9 ปัจจุบันเป็น ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย) ปีพุทธศักราช 2563

2) ประวัติ คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์

คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ เกิดเมื่อวันที่ 27 มกราคม ปีพุทธศักราช 2494 อายุ 72 ปี อยู่บ้านเลขที่ 6 ซอยบางขุนนนท์ 29 (วัดนสนุขนิเวศ) ถนนบางขุนนนท์ แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700 สำเร็จการศึกษาโรงเรียนนาฏศิลป์พุทธศักราช 2516 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ในปีพุทธศักราช 2524 รับราชการเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์พุทธศักราช 2516 และเกษียณอายุราชการ ในปีพุทธศักราช 2554 ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ ปัจจุบันสอนนาฏศิลป์ไทยชน(ลิง) พนักงานราชการทั่วไปกลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ ตำแหน่งนักวิชาการละครและดนตรี (ด้านนาฏศิลป์ไทย ชนลิง)

3) ประวัติ คุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี

คุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี เกิดวันจันทร์ที่ 19 กรกฎาคม ปีพุทธศักราช 2508 อยู่บ้านเลขที่ 234/223 หมู่บ้านธาราพิพย์ ตำบลถนนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000 สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในปีพุทธศักราช 2529 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต ในปีพุทธศักราช 2531 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต ในปีพุทธศักราช 2548 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ปรัชญาดุสิตบัณฑิต ในปีพุทธศักราช 2557 และในปัจจุบันรับราชการเป็นครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทยชนลิง ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2534 ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครู เชี่ยวชาญ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

4) ประวัติ คุณครูถาวร สดแสงจันทร์

คุณครูถาวร สดแสงจันทร์ เกิดวันจันทร์ที่ 28 กรกฎาคม ปีพุทธศักราช 2508 อยู่บ้านเลขที่ 5 หมู่ 6 ตำบลไผ่จำศีล อำเภอวิเศษไชยชาญ จังหวัดอ่างทอง 14110 สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ในปีพุทธศักราช 2529 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ในปีพุทธศักราช 2531 และในปัจจุบันรับราชการเป็นครูผู้สอนดุริยางคศิลป์ไทย (ระนาดเอก) ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2536 ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

5) ประวัติ คุณครูมยุรี ฟ้อนรำดี

คุณครูมยุรี ฟ้อนรำดี เกิดวันพุธที่ 13 เมษายน ปีพุทธศักราช 2509 อยู่บ้านเลขที่ 234/223 หมู่บ้านธาราพิพย์ ตำบลถนนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000 สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ในปีพุทธศักราช 2529 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต ในปีพุทธศักราช 2531 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ในปีพุทธศักราช 2551

และในปัจจุบันรับราชการเป็นครูผู้สอนคีตศิลป์ไทย ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2535 ตำแหน่งครู วิทยะฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2) ตอนที่ 2 คำถามสำหรับองค์ประกอบการแสดง ชุด มัจฉานุ

คุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย

ข้อคำถามที่ 1 ประวัติ และความเป็นมาของตัวโนน มัจฉานุ

ผู้วิจัยได้สรุปจากคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า “มัจฉานุ เป็นลูกของหนุมานกับนางสุพรรณมัจฉา มีร่างกายเป็นลิงมีหางเป็นปลา โดยหางปลาของมัจฉานุเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีลักษณะโดดเด่นมีบุคลิกที่ชุกชอน คล่องแคล่วว่องไว มีพลังกำลังแข็งแรงสามารถต่อสู้กับหนุมานได้อย่างสูสีไม่รู้แพ้ชนะ ประวัติของมัจฉานุ เกิดขึ้นในตอนนี้นางสุพรรณมัจฉาได้คลอดมัจฉานุด้วยการสำรอกออกมาแล้วรู้สึกกลัวว่าทศกัณฐ์จะรู้ว่าเป็นลูกตนกับหนุมาน จึงได้นำมัจฉานุไปทิ้งไว้ที่หาดริมทะเล จากนั้นไมยราพผู้เป็นเจ้าเมืองบาดาลฝันว่าเทวดาถือดวงมณีสีดังพระอาทิตย์เอามาไว้ในมือของตน ยามเช้าจึงให้โหราจารย์ทำนายฝันให้และได้รับทูลว่าเป็นนิมิตอันประเสริฐเลิศยิ่งนัก จะได้บุตรบุญธรรมที่มีฤทธิ์เดชมาก เมื่อครั้งไมยราพเดินทางมาพบมัจฉานุที่บริเวณริมหาดจึงได้นึกถึงคำทำนายฝันจากโหราจารย์ และได้เก็บมัจฉานุไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม สร้างสระโบกขรณีให้เป็นที่อาศัยและให้ป้องกันไว้เป็นด่านชั้นในของเมืองบาดาล ในภายหลังหนุมานได้ติดตามไมยราพครั้งที่สะกดทัพและลักพาตัวพระรามมาไว้ที่เมืองบาดาล จึงได้พบกับมัจฉานุผู้ทำหน้าที่เฝ้าด่าน สระโบกขรณีด่านชั้นในของเมืองบาดาลอยู่ ทั้งสองจึงได้ต่อสู้กัน แต่ต่างฝ่ายก็ไม่สามารถเอาชนะกันได้ หนุมานจึงได้ถามมัจฉานุว่าเป็นลูกใครพ่อแม่ชื่ออะไร เมื่อได้ยินคำตอบของมัจฉานุ หนุมานก็ดีใจมากเมื่อได้พบลูกของตน และทั้งคู่ได้พูดคุยจนมัจฉานุรู้ความจริงและเข้ามากราบไหว้หนุมานผู้เป็นพ่อเนื่องจากได้กระทำสิ่งที่ผิดต่อผู้เป็นพ่ออย่างหนุมาน แต่เมื่อหนุมานถามทางไปเมืองบาดาลเพื่อไปช่วยพระราม แต่มัจฉานุเป็นลิงที่มีคุณธรรม มีความกตัญญูรู้คุณต่อไมยราพ จึงไม่สามารถบอกพ่อได้โดยตรงเลยบอกแจ้งเป็นความในใจและหนุมานสามารถแก้ไขความในใจด้วยความเฉลียวฉลาด จึงหักก้านดอกบัวลงไปยังเมืองบาดาลสังหารไมยราพได้สำเร็จและแต่งตั้งให้มัจฉานุเป็นมหาอุปราชเมืองบาดาล เมื่อเสร็จศึกกรุงลงกาครั้งที่ 2 และศึกกรุงมลิวัน มัจฉานุจึงได้รับแต่งตั้งเป็นพญาหนุราช ครองกรุงมลิวัน โดยได้นางรัตนมาลี ธิดาของท้าวจักรวรรดิเป็นมเหสี”

ข้อคำถามที่ 2 องค์ประกอบการแสดง เช่น เพลงที่ใช้ประกอบการแสดง ระยะเวลาของเนื้อเรื่องในการแสดง ความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของการแสดงควรเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยได้สรุปจากคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า ลักษณะของรูปแบบการแสดงประเภท รำฉุยฉาย เป็นการแสดงรำเดี่ยวที่ใช้ท่วงท่ามือของผู้แสดงโดยรูปแบบของการแสดงจะกล่าวถึงการชื่นชมตนเอง การชื่น

ชมเครื่องแต่งกายของตัวแสดงและมีลีลาที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวแสดงนั้นๆ ตามจารีตนาฏศิลป์ไทย ส่วนมากการแสดงรำฉุยฉายจะเริ่มด้วยเพลงร่ำเพื่อเป็นการเกริ่นนำเกี่ยวกับการเกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเป็นการบอกผู้ชมว่าการแสดงกำลังจะเริ่มและผู้แสดงจะออกมาร่ายรำด้วยลีลาที่สวยงามอวดฝีมือกันในงานองเพลงฉุยฉายตามด้วยเพลงแม่ศรี สุดท้ายจะจบด้วยการทำเพลงพญาเดิน เพลงเร็ว-ลา หรือเพลงที่ใช้สำหรับเดินทางของตัวแสดงต่างๆ เป็นต้น ในการแสดง ชุด ฉุยฉายมักจะฉลุแบบที่กระชับ และลีลาท่ารำการเคลื่อนไหวที่คล่องแคล่ว ตามลักษณะบุคลิกของตัว มัจฉานุ เพื่อให้องค์ประกอบการแสดงมีความเป็นอัตลักษณ์มากขึ้น แสดงให้เห็นถึงบุคลิกที่เป็นเด็ก คล่องแคล่วว่องไว ผู้แสดงควรมีลักษณะที่สันตติไม่สูงโปร่งจนเกินไป จะทำให้การแสดงชุดนี้เกิดความเหมาะสม สวยงาม และน่าสนใจ ทำนองเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงจะต้องมีความชัดเจนในความหมายที่ตัวแสดง ได้สื่อและถ่ายทอดออกมาด้วยรูปแบบการรำ คล้ายกับการแสดงรำฉุยฉายใน ชุด อื่น ๆ เช่น การแต่งองค์ทรงเครื่องของทศกัณฐ์เพื่อเดินทางไปหานางสีดา การเปล่งกายของเบญจกายที่มีความสวยงามคล้ายคลึงกับนางสีดาตัวจริงเป็นการกล่าวชื่นชมตนเอง การชื่นชมเครื่องแต่งกายของอินทรชิตที่หนุมานได้รับจากทศกัณฐ์ และจะขึ้นไปหานางสุวรรณกนิษฐมาที่หนุมานได้รับเป็นสมบัติของตนหลังจากวางแผนเข้าไปล่อลวงเอากลองดวงใจของทศกัณฐ์ แสดงให้เห็นถึงการเลียนแบบทำร้ายและความเจ้าชู้ในการแสดงท่ารำของตัวหนุมาน เป็นต้น ลักษณะเพลงหลังจากจบเพลงแม่ศรีแล้ว ควรใช้เพลงที่เป็นรูปแบบของการเดินทาง เป็นการสื่อความหมายเพื่อความต่อเนื่องจากการรำเพลงฉุยฉายจบแล้ว บ่งบอกสถานการณ์ต่อไป ว่าตัวแสดงจะเดินทางไปไหนอย่างไร หรือ เดินทางไปทำอะไร โดยส่วนมาก จะใช้เพลง พญาเดิน เพลงเร็ว-ลา แต่เมื่อเป็นตัวโขนลิงหากจะใช้วรนดำเนินหรือเพลงเสมอเพื่อเป็นการแสดงถึงการเดินทางในลักษณะของตัวลิง สามารถนำไปใช้จัดบรรจุเพลงได้เช่นกัน ไม่ผิดจารีตทางนาฏศิลป์ไทยแต่อย่างใด

จากการสัมภาษณ์ครูประเมษฐ์ บุญยะชัยเกี่ยวกับองค์ประกอบการแสดงชุด ฉุยฉายมัจฉานุสำหรับประวัติและความเป็นมาของตัวโขน มัจฉานุ มีลักษณะและที่มาเด่นชัดในการแสดงโขนเรื่อง รามเกียรติ์ โดยมีบุคลิกลักษณะท่ารำที่แข็งแรงสวยงาม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตัวมัจฉานุที่มีเฉพาะตัวเพียงตัวเดียวในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์

ภาพที่ 3 การสัมภาษณ์คุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย

คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์

ข้อคำถามที่ 1 ประวัติ และที่มาของการแสดงนุญฉายมัจฉานุ

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า การแสดง ชุด นุญฉายมัจฉานุ เป็นการกล่าวถึงประวัติของตนเองว่าเป็นผู้ใด ต้นตระกูลมาจากไหน และได้ดำรงตำแหน่งใดอยู่ในขณะนั้น การแสดง ชุด นุญฉายมัจฉานุ เป็นเรื่องราวของ การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนที่ มัจฉานุและนนิยวิกกำลังจะเดินทางเพื่อไปเข้าเฝ้าพระราม ก่อนที่พระรามจะตัดหางมัจฉานุเนื่องจากเห็นว่าผิดลักษณะของลิงที่จะต้องมีความคล่องแคล่วว่องไว โดยรูปแบบของการแสดงได้นำลีลาท่ารำของโขนลิงมาผสมผสานกับท่ารำของปลา เป็นการผสมระหว่างสัตว์ 2 ชนิด และใช้เพลงประกอบการแสดงในการเข้าเวทีด้วย เพลงวานรดำเนิน โดยที่ใช้เพลงนี้เนื่องจาก คุณคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ได้กล่าวว่า “การเลือกให้ใช้เพลงวานรดำเนิน เพื่อเป็นการรำลึกถึงคุณครูประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์) พ.ศ. 2551 ผู้คิดประดิษฐ์ท่ารำ เพลงวานรดำเนินและเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่วงการนาฏศิลป์ไทยเป็นอย่างมาก” โดยในการจัดสร้างประดิษฐ์ท่ารำการแสดงชุดนี้ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนและสามารถบรรจุการแสดงชุดนี้ ลงหลักสูตรการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยโขนลิงในภาคหน้าได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและวงการนาฏศิลป์ไทยโขนลิง ในอนาคตได้

ข้อคำถามที่ 2 อัตลักษณ์ และรูปแบบการแสดงควรมีแนวทางเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า การแสดง ชุด นุญฉายมัจฉานุ คือ การแสดงประเภทรำเดี่ยว อดฝีมือในลักษณะการรำเดี่ยวในบทบาทของมัจฉานุ ที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยได้รับแรงบันดาลใจจากตัวโขนมัจฉานุที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างลิงกับปลา โดยมีมัจฉานุมีลักษณะท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวละคร อย่างมาก ซึ่งทำให้รูปแบบและองค์ประกอบการแสดงที่ประดิษฐ์ท่ารำสามารถจัดทำได้อย่างมี

อัตลักษณ์ ในการแสดง จะประกอบด้วยลีลาท่ารำที่เพิ่มความคล่องแคล่ว ชุกชนในความเป็นเด็ก การใช้รูปแบบกระบวนท่ารำ และลีลาที่งดงาม ใส่ท่าทางการเคลื่อนไหวในลักษณะรูปแบบการรำของลิงผสมปลา

ข้อคำถามที่ 3 ลักษณะลีลาท่ารำประกอบการแสดงเพื่อถ่ายทอดสู่ผู้ชม

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า มัจฉานุเป็นลิงพญาตัวเอกที่มีลักษณะเป็นลิงเด็กผู้แสดงควรมีบุคลิกลักษณะสันตติคล่องแคล่ว ไม่สูงโปรงจนเกินไป โดยเอกลักษณ์และลักษณะลีลาท่ารำของมัจฉานุ คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ได้กล่าวไว้ว่า เป็นลักษณะ “ท่ารำลิงปนปลา” คือลักษณะท่ารำของตัวลิงที่นำมาผสมกับลักษณะลีลาของปลา โดยท่ารำลักษณะที่กล่าวถึง มี มัจฉานุเพียงตัวเดียวในการแสดงโซน เรื่องรามเกียรติ์ การแสดงควรสื่อลักษณะท่าทางเพื่อให้ผู้ชมรู้สึกถึงความน่ารัก ชุกชนในความเป็นเด็กของ มัจฉานุ และทำให้ผู้ชมเกิดความลุ่มลึก เกิดค่าความนิยม สำหรับตัวละครในบทบาทมัจฉานุ ที่แสดงในรูปแบบลักษณะท่ารำของลิงพญาตัวเอกที่เป็นเด็กและรำลิงผสมปลาเพียงตัวเดียวในการแสดงโซน เรื่องรามเกียรติ์

จากการสัมภาษณ์คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ เกี่ยวกับ องค์ความรู้ ลักษณะรูปแบบการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การแสดงฉุยฉายมัจฉานุตามแนวทาง คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ในรูปแบบลักษณะลีลาท่ารำ เป็นการแสดงที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีท่ารำเฉพาะสำหรับตัวมัจฉานุที่เป็นลีลากระบวนท่ารำลิงผสมปลา โดยได้กล่าวถึงการแสดงอารมณ์ประกอบการแสดง ที่สามารถถ่ายทอดด้วยกระบวนท่ารำที่กล่าวถึงความป็นมา เอกลักษณ์และลักษณะนิสัยของมัจฉานุสู่ผู้ชมได้ และมีรูปแบบกระบวนท่ารำที่คัดเลือก จากสังเกตผู้เรียนโดยดูจากสรีระและการปรับปรุง พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 4 การสัมภาษณ์คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ และ รับการถ่ายทอดท่ารำฉุยฉายมัจฉานุ

คุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี

ข้อคำถามที่ 1. ลักษณะคำประพันธ์บทการแสดงฉุยฉายมัจฉานุมัจฉานู มีลักษณะอย่างไร

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า คำประพันธ์ที่ใช้ในการการประพันธ์เป็นกลอนฉุยฉาย จะมีลักษณะที่แตกต่างจากคำประพันธ์ร้อยกรองทั่วไป เป็นคำประพันธ์ที่มีลักษณะพิเศษบทหนึ่งมี 3 บาท หรือ 3 คำกลอน หรือ 6 วรรค คำประพันธ์ที่ใช้สำหรับการแสดงต้องมี 2 เพลง คือ เพลงฉุยฉายกับเพลงแม่ศรี โดยเพลงแม่ศรีจะใช้เป็นกลอนสี่ ในวรรคแรกนั้นจะต้องมีคำว่าเอ่ยต่อท้ายซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของกลอนฉุยฉายที่เป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากกลอนอื่น ๆ

ข้อคำถามที่ 2. การประพันธ์บทโขนสำหรับการแสดงรำเดี่ยวควรเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า การรำฉุยฉายเป็นการรำเดี่ยวของตัวละครในการแสดงโขนละครไทยประกอบการขับร้องและการบรรเลงวงปี่พาทย์ โดยใช้ปี่ในเป็นหลักในการเล่นเสียงร้อง ซึ่งการรำเดี่ยวนั้น ยังสามารถนำการแสดงในเพลงอื่นมาใช้ประกอบการแสดงได้อีก เช่น เพลงขมตลาด เพลงลงสรงโขน เป็นต้น

ข้อคำถามที่ 3. การนำเอกลักษณ์ของตัวโขนมัจฉานูมาประพันธ์บทการแสดงควรเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า กลอนฉุยฉายเป็นกลอนที่นิยมนำมาแต่งคำประพันธ์เพื่อใช้ในการอวดฝีมือและการแสดงชั้นเชิงในการรำรำของตัวละครนั้น ว่ามีความสามารถ มีความเก่ง อาจจะนำลักษณะของมัจฉานูมาประพันธ์เป็นบทที่แสดงความภาคภูมิใจเมื่อเห็นว่าตนเองแต่งกายหรือแปลงกายได้อย่างสวยงาม สำหรับบทประพันธ์ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ในฐานะที่ท่านได้มีโอกาสประพันธ์บทให้จึงนำเอาโคลงประจำภาพของตัวโขนมัจฉานู และเนื้อหาในด้านบทบาทที่ได้รับของมัจฉานูมาประกอบการประพันธ์เพื่อบรรยายให้เห็นถึงรูปลักษณะของตนเอง แผงความรู้สึกและอารมณ์ของตัวละครที่เป็นลิงมี สองเพศ อันเป็นตัวละครพิเศษที่เกิดขึ้นในเรื่องรามเกียรติ์

จากการสัมภาษณ์ คุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การประพันธ์บทและรูปแบบลักษณะของการแต่งกลอนฉุยฉายที่มีฉัพลักษณ์พิเศษ มีความน่าสนใจ สามารถพัฒนาปรับปรุงให้คำร้องมีความสวยงาม การใช้ลักษณะพิเศษ ของกลอนฉุยฉาย แต่งขึ้นเพื่อสื่อถึงลักษณะตัวโขนที่ได้แสดงโดยสามารถบ่งบอกถึงลักษณะของท่ารำที่อธิบายและสื่อความหมายเกี่ยวกับการแปลงกาย การชื่นชมถึงความสวยงามของตัวแสดงโดยสื่อความหมายท่ารำประกอบการแสดงสู่ผู้ชมได้โดยรูปแบบการแต่ง คุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี ได้นำเอาโคลงประจำภาพของตัวโขนมัจฉานู และเนื้อหาด้านบทบาทที่ได้รับของมัจฉานู ในเรื่องรามเกียรติ์

มาประกอบการประพันธ์เพื่อบรรยายให้เห็นถึงรูปลักษณะของตนเอง ความเป็นมาของมัจฉานุ แฝงความรู้สึกและอารมณ์ของตัวละครที่เป็นลิงมีสองเพศ ลิงผสมปลาและลักษณะนิสัยของความเป็นเด็ก สามารถสื่ออารมณ์และถ่ายทอดความน่าสนใจสู่ผู้ชมได้อย่างดีเยี่ยม

ภาพที่ 5 การสัมภาษณ์คุณครูสมชาย พื่อนราตี ในเรื่องการประพันธ์บทละครมัจฉานุ
คุณครูถาวร สดแสงจันทร์

ข้อคำถามที่ 1. ประวัติ และที่มาของเพลงประกอบการแสดงมัจฉานุ

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า เพลงร่ำเป็นเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้กับการแสดงทั่ว ๆ ไป ใช้ในการลำแดงเดช หรือแสดงปรากฏการณ์สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยฉับพลัน ใช้ในโอกาสเช่นร้ายเวทมนตร์คาถา แปลงกายหรือเนรมิตตัวไม่สามารถระบุได้ว่ามีมาตั้งแต่สมัยใด เพลงมัจฉานุมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ใช้ประกอบการรำตอนที่ตัวละครแปลงกายหรือแต่งตัวได้สวยงาม ผู้แต่งคำร้องประกอบการแสดงเป็นคนแรกคือ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และอาจารย์มนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงดนตรีไทย ประจำปี พ.ศ.2528 และ เพลงวานรดำเนินเป็นเพลงหน้าพาทย์ที่ใช้สำหรับตัวโขนลิงโดยเป็นการเดินทางใกล้ๆ โดยนายพินิจ ฉายสุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงดนตรีไทย ประจำปี พ.ศ.2540 เป็นผู้ประพันธ์เพลง

ข้อคำถามที่ 2. ลักษณะจังหวะและทำนองประกอบการแสดงมัจฉานุ

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า ดนตรีประกอบการแสดงมัจฉานุและแม่ศรีเป็นเพลงเดียวกันโดยผู้บรรเลงจะใช้นิ้วบรรเลงอวดฝีมือเหมือนกัน เนื่องจากการบรรเลงประกอบการแสดงมัจฉานุนี้มีลักษณะการบรรเลงที่เปรียบเสมือนการแต่งกลอนผ่านตัวโน้ตที่บรรเลงประกอบการแสดง มีจังหวะและ

ทำนองที่เหมาะสมไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไปในการแสดงของตัวโชนลิง โดยองค์ประกอบหลักของการบรรเลงคือปีที่จะต้อง เป่าเลียนเสียงคำร้องโดยใช้ปฏิภาณไหวพริบ และความชำนาญของผู้บรรเลงเป็นอย่างมาก โดยเพลงประกอบการแสดงฉุยฉายมัจฉานู มีความสอดคล้องและสื่อสารออกทางทำนองเพลงสู่ผู้ชมได้ตรงตามตัวละครที่แสดงคือเพลงเร็วเป็นการเปิดการแสดงรำเพลงฉุยฉายแม่ศรีเพื่ออวดฝีมือผ่านบทบาทของมัจฉานู และจบด้วยการใช้เพลงวณรดาเนิน เป็นเพลงที่ใช้สำหรับตัวโชนลิง มีความสอดคล้องและน่าสนใจเป็นอย่างมาก

ข้อคำถามที่ 3. ความหมายและรูปแบบของเพลงฉุยฉายมัจฉานูมัจฉานูเพื่อถ่ายทอด

อารมณ์สู่ผู้ชม

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า ทำนองการบรรเลงมีความเหมาะสมในการประกอบการแสดงของตัวโชนลิง รูปแบบการบรรเลงเป็นจังหวะ 2 ชั้น การร้องกระชับและมีความเหมาะสมสำหรับตัวโชนลิง โดยการใช้ปีรับเสียงคำร้องฉุยฉายและแม่ศรีตรงตามคำร้อง มีวรรคคำที่พอดีเหมาะแก่การสื่อความเป็นตัวโชนมัจฉานูที่เป็นวานรเด็ก มีความน่ารักชุกช่น และสามารถบ่งบอกถึงที่มา เผ่าพันธุ์ของตนเองได้ การสื่ออารมณ์สู่ผู้ชมผู้บรรเลงและผู้แสดงต้องเอื้อกันทั้งสองฝ่าย โดยผู้บรรเลงต้องดูลีลาท่ารำของผู้แสดงและผู้แสดงต้องฟังจังหวะ โดยทำความเข้าใจทำนองของหน้าทัพดนตรี คือฉิ่งและกลอง เนื่องจากการแสดงฉุยฉายจะมีลักษณะพิเศษในการแสดงที่มีการใช้ปีเลียนเสียงคำร้อง จึงทำให้เกิดความน่าสนใจสำหรับผู้ชมและผู้ฟังได้เป็นอย่างมาก

จากการสัมภาษณ์ คุณครูถาวร สดแสงจันทร์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบลักษณะของการบรรเลงเพลงฉุยฉายมัจฉานู มีการสื่ออารมณ์ประกอบการแสดงสู่ผู้ชมที่เหมาะสมน่าสนใจ มีจังหวะทำนองที่เหมาะสม ไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไป เป็นเพลงประกอบการแสดงที่ต้องใช้ความชำนาญของผู้แสดงและผู้บรรเลงเนื่องจากต้องมีความสามัคคีช่วยเหลือกันในการแสดงที่ต้องอวดฝีมือทั้งสองประเภท ผู้บรรเลงต้องดูท่ารำผู้แสดง และผู้แสดงต้องฟังจังหวะหน้าทัพของผู้บรรเลง จึงจะทำให้การแสดงฉุยฉายมัจฉานูสามารถสื่อความหมายท่ารำประกอบการแสดงสู่ผู้ชมได้ โดยแฝงความรู้สึกและอารมณ์ของตัวละครที่เป็นลิงมีสองเพศ มัจฉานูที่มีลักษณะลิงผสมปลาและลักษณะนิสัยของความเป็นเด็ก หากผู้บรรเลงและผู้แสดงมีการฝึกซ้อมช่วยเหลือกัน การแสดงชุดนี้จะมีความน่าสนใจสำหรับผู้ชมและผู้แสดงอารมณ์ของตัวละครผ่านการแสดงได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 6 การสัมภาษณ์คุณครูถาวร สดแสงจันทร์ ในเรื่องการประพันธ์เพลงประกอบ
การแสดงมัจฉา

คุณครูมยุรี พื่อนราดี

ข้อคำถามที่ 1. ประวัติ และที่มาของการร้องเพลงประกอบการแสดงมัจฉา

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า การร้องเพลงมัจฉาในสมัยโบราณ จะใช้เพลงมัจฉาเพลงเดียว ต่อมาเมื่อมีผู้นำเพลงแม่ศรีเข้ามาต่อ จึงได้รับความนิยมและใช้สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับการร้องเพลงมัจฉา ก็เหมือนกับการร้องเพลงมัจฉาต่าง ๆ ที่ประกอบการแสดง แล้วนำมาใช้ในการแสดงรำเดี่ยว เพื่ออวดฝีมือ โดยการร้อง จะร้อง 2 เพลงด้วยกัน คือเพลงมัจฉา และเพลงแม่ศรี โดยกระบวนการร้องใช้ลีลาการร้องที่แปลกใหม่ แต่จะให้ลีลาการร้องที่สอดคล้องกับบทของตัวละครมัจฉา ที่แสดงให้เห็นถึงตัวมัจฉา และมีเพศพันธุ์เป็นลิง เป็นปลาผสมกัน

ข้อคำถามที่ 2. และเทคนิคในการร้องประกอบการแสดงมัจฉามัจฉา ควรมีแนวทางเป็นอย่างไร

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า การร้องต้องใช้เทคนิคเฉพาะที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้ขับร้องด้วย เพราะผู้แสดงต้องรำเพื่ออวดฝีมือ ผู้ร้องก็ต้องร้องเพื่ออวดเสียงที่ไพเราะ และใส่อารมณ์ใน การร้องให้สอดคล้องกับบทการแสดง และต้องมีการเอื้อนให้ตรงจังหวะ บางวรรคต้องมีการรวบคำ เพื่อให้ลงกับหน้าทับหรือจังหวะจึงให้เป็นไปตามหลักของการแบ่งห้องดนตรี

ข้อคำถามที่ 3. ลักษณะรายละเอียดการเอื้อนประกอบการร้องเพลงการแสดงเพื่อถ่ายทอดสู่ผู้ชม

ผู้วิจัยสรุปคำให้สัมภาษณ์ได้ว่า การเอื้อน ผู้ร้องจะต้องมีความชำนาญและมีความเชี่ยวชาญเป็นอย่างมากจึงจะสามารถเอื้อนโดยใช้ลีลาของการเปล่งเสียงออกจากลำคอผ่านมาถึงริมฝีปากแล้วเปล่งเสียงออกมาอย่างชัดเจน ฟังแล้วเกิดอารมณ์ตามคำประพันธ์ของบท ตัวอย่าง เช่น หลานราพย์หลานลม คำประพันธ์มีการเล่นตัวอักษรหรือที่เรียกว่าสัมผัสอักษรทั้งวรรค ผู้ร้องก็ต้องเล่นเสียงให้เหมาะ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์สุนทรีย์ไปพร้อมกับการแสดงด้วย

จากการสัมภาษณ์ คุณครูถาวร สดแสงจันทร์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะของการร้องเพลงอุยฉายและเพลงแม่ศรี มีการเอื้อนที่คล้ายคลึงกันและเป็นการร้องอวดฝีมือ เช่นเดียวกับการรำ การใช้ลักษณะของการเปล่งเสียง จะต้องผ่านลำคอ เปล่งเสียงออกมาอย่างชัดเจนสื่ออารมณ์ เพื่อเพิ่มความลุ่มลึกเกิดอารมณ์สุนทรีย์ประกอบการแสดง โดยรูปแบบการร้องของคุณครูมยุรี ฟ้อนรำดี ได้นำเทคนิคเฉพาะที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้ขับร้อง และใส่อารมณ์ในการร้องให้สอดคล้องกับบทการแสดง โดยจะต้องมีการเอื้อนให้ตรงจังหวะ บางวรรคต้องมีการรวบคำ เพื่อให้ลงกับหน้าทับหรือจังหวะจึงให้เป็นไปตามหลักของการแบ่งห้องดนตรีเพื่อสื่อให้เห็นถึงรูปลักษณ์ของมัจฉานู อารมณ์ของตัวละครที่เป็นลิงผสมปลาและมีลักษณะนิสัยซุกซนน่ารัก สามารถสื่ออารมณ์สู่ผู้ชมได้จากการรับฟังการขับร้องเพลงประกอบการแสดงอุยฉายมัจฉานู

ภาพที่ 7 การสัมภาษณ์คุณครูมยุรี ฟ้อนรำดี ในเรื่องการร้องเพลงประกอบการแสดงอุยฉายมัจฉานู

3) ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแสดง

ตอนที่ 3 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย 3 ส่วน คือ รูปแบบการถ่ายทอด รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะต่องานวิจัย โดยการสัมภาษณ์ศิลปินแห่งชาติและผู้เชี่ยวชาญ คือ

1) คุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์)

พ.ศ. 2563

2) คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย(โขนลิง)

3) คุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี ข้าราชการครู วิทยะฐานะ ครู เชี่ยวชาญ

4) คุณครูถาวร สดแสงจันทร์ ข้าราชการครู วิทยะฐานะ ครูชำนาญการ

5) คุณครูมยุรี ฟ้อนรำดี ข้าราชการครู วิทยะฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ตารางที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแสดง

ข้อคำถาม	คำให้สัมภาษณ์
1. รูปแบบแนวทาง และวิธีการถ่ายทอด	(P#1)การถ่ายทอดท่ารำทางด้านนาฏศิลป์ไทย มีกระบวนการถ่ายทอดที่มีความละเอียดอ่อนและใส่ใจการถ่ายทอดท่ารำเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยสรุปการสัมภาษณ์มาเป็นหัวข้อ ดังนี้ 1) การส่งเสริมให้ผู้เรียนทำการบ้าน วิเคราะห์บทบาทในการแสดงดูรายละเอียดเกี่ยวกับตัวโขนหรือตัวละครที่ผู้เรียนจะศึกษาหรือรับการถ่ายทอดท่ารำ 2) นำองค์ความรู้จากครูโบราณที่ใช้สอนกันรุ่นสู่รุ่นโดยใช้รูปแบบแนวทางตามครูอาจารย์ที่ได้รับบทบาทการแสดงที่เด่นชัดและเป็นที่ยอมรับในยุคสมัยนั้นๆ 3) การฝึกปฏิบัติท่ารำควรดูผู้เรียนเป็นสำคัญ คอยชี้แนะ แนะนำแนวทางเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ 4) สรีระร่างกาย ลีลาท่าทางของผู้เรียนแต่ละคน จะไม่เท่ากัน ครูผู้สอน ควรปรับวิธีการสอนให้ให้ตรงกับสรีระผู้เรียน 5) ฝึกฝนทักษะปฏิบัติหลายรอบเพื่อทบทวนความเข้าใจในท่ารำ และองค์ประกอบการแสดงของผู้เรียน 6) อธิบายความหมาย ลักษณะท่าทางอย่างชัดเจนและถูกต้อง เพื่อองค์ความรู้ที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียน (P#2) มัจฉานเป็นลิงพญาที่มีลักษณะเป็นลิงเด็ก ผู้แสดงควรมีบุคลิกลักษณะสันตติคล่องแคล่วไม่สูงยาวจนเกินไป โดยเอกลักษณ์

ข้อคำถาม	คำให้สัมภาษณ์
	และลีลาการรำของตัวโขนมัจฉานุ คือลักษณะท่ารำลึงผสมปลา ที่มีอยู่ตัวเดียวในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ท่ารำเพื่อประกอบการแสดงอุบายมัจฉานุ และกระบวนการถ่ายทอดท่ารำท่านได้กล่าวถึงวิธีการถ่ายทอดดังนี้ 1) ดูลักษณะสรีระร่างกายผู้เรียนให้เหมาะสมกับลักษณะท่าทางการแสดงโขนลึง 2) ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้วยความเท่าเทียมไม่เลือกถ่ายทอดเฉพาะตัวบุคคล 3) ถ่ายทอดการแสดงโดยการแบ่งการเรียนรู้ของเพลงที่จะสอนให้ผู้เรียนทำความเข้าใจได้ง่าย 4) ฝึกฝนทักษะผู้เรียนจนเกิดความชำนาญในการแสดง เน้นการฝึกทักษะเข้าไปเข้ามาเพื่อการจดจำที่ต่อเนื่องของผู้เรียนจนสามารถพัฒนาทักษะตนเองได้ 5) อธิบายความหมายของเนื้อเพลงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สามารถสื่ออารมณ์ถ่ายทอดผ่านการแสดงได้อย่างเหมาะสมต่อ การแสดงนั้นๆ (P#3) การถ่ายทอดท่ารำโดยใช้ความชำนาญในการฝึกฝนทักษะนาฏศิลป์ไทยจนเกิดเป็นประสบการณ์ และหมั่นฝึกฝนทักษะผู้เรียนจนเกิดความชำนาญอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นประเด็นแนวทางได้เป็นข้อ ดังนี้ 1) อธิบายรูปแบบแนวทางของหลักสูตรการเรียนรู้หรือรูปแบบการแสดงที่จะใช้สอนในชั้นเรียน 2) สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเพื่อศึกษาพื้นฐานของผู้เรียนในชั้นเรียน 3) การฝึกปฏิบัติท่ารำ การฝึกฝน ควรดูสรีระผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อความสวยงามของท่ารำผู้เรียน

ข้อคำถาม	คำให้สัมภาษณ์
	4) การปูพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญเพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 5) สำหรับการแสดงแต่ละตัวโขน จะมีลักษณะที่เด่นชัด เช่น สุครีพ มีความสง่างามสำหรับตัวบทบาทลิงพญาสวมยอด หนุมานมีลักษณะลีลา เข้มแข็ง สง่างาม คล่องแคล่วว่องไว เป็นต้น 6) ทบทวนการปฏิบัติและฝึกซ้อมผู้เรียนซ้ำๆ เพื่อเพิ่มความชำนาญให้แก่ผู้เรียน 7) คอยแนะนำ ปรับปรุง พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ภายในชั้นเรียน อย่างเท่าเทียมกัน (P#4) การถ่ายทอดการบรรเลงโดยใช้ความชำนาญเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกปฏิบัติได้โดยง่ายในการฝึกฝนทักษะพื้นฐานดนตรีไทยจนเกิดเป็นประสบการณ์ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นประเด็นแนวทางได้เป็นข้อ ดังนี้ 1) ทดสอบพื้นฐานเพื่อสังเกตทักษะความสามารถของผู้เรียน 2) อธิบายวิธีการและหาทักษะพิเศษที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้โดยง่าย 3) การฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนในการบรรเลงทำนองเพลงควบคู่กับผู้เรียน 4) สำหรับการบรรเลงประกอบการแสดง ผู้เรียนจะต้องฝึกสะสมประสบการณ์และใช้ทักษะเฉพาะตนเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนควรชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงและปฏิบัติได้โดยง่าย 5) สร้างแรงบันดาลใจจากสื่อต่างๆ ในสมัยปัจจุบันโดยให้ผู้เรียนได้ดูทักษะการบรรเลงของศิลปินต่างๆ เพื่อจดจำทักษะและไหวพริบของผู้บรรเลงนำมาสร้างเป็นแรงบันดาลใจ

ข้อคำถาม	คำให้สัมภาษณ์
	(P#5) การถ่ายทอดทักษะการขับร้องต้องใช้ระยะเวลาเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำนองการเอื้อนเพลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยจะแตกต่างจากเพลงไทยทั่วไป เนื่องจากมีจังหวะและทำนองที่กระชับ ชัดเจน ควรหมั่นฝึกฝนทักษะผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามไวยากรณ์คำร้องที่เป็นภาษาเฉพาะทางการแสดงนาฏศิลป์ของชาติไทย ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นประเด็นแนวทางได้เป็นข้อ ดังนี้ 1) อธิบายรูปแบบลักษณะอารมณ์และความหมายของเพลงร้อง 2) สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อศึกษาพื้นฐานของผู้เรียนในชั้นเรียนเพื่อศึกษาขอบเขตการจดจำของผู้เรียนรายบุคคล 3) การฝึกปฏิบัติการร้องเพลงทุกครั้งต้องมีการอบอุ่นช่วงท้องและลำคอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินในการใช้เสียงจากท้องผ่านออกมาสู่ลำคอและเปิดปากให้คำร้องชัดเจนถูกต้องตรงตามทำนอง 4) การฝึกพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและการจดจำที่ต่อเนื่องของผู้เรียน 5) เพิ่มลีลาและลักษณะพิเศษของการร้องที่ละเล็กละน้อยเพื่อเพิ่มความชำนาญแก่ผู้เรียน
2. ท่านมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติทำอย่างไร	(P#1)การจัดการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนนาฏศิลป์ไทย ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับองค์ความรู้เพื่อ ความเข้าใจในรูปแบบองค์ประกอบของการแสดง จารีตทางนาฏศิลป์ไทยที่มีมาแต่โบราณ 1) ข้อมูลองค์ความรู้ครบถ้วนสมบูรณ์ 2) ความเข้าใจของผู้เรียน 3) การให้คะแนนอย่างเที่ยงธรรม ไม่เอียงเอนไปสู่ผู้ใดผู้หนึ่ง 4) การประเมินทักษะผู้เรียนด้วยการสังเกต 5) การสรุปองค์ความรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดสำหรับการเรียนรู้และการแสดง

ข้อคำถาม	คำให้สัมภาษณ์
	(P#2)การเรียนรู้โน้ต สิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียน คือความรักในศิลปวัฒนธรรมที่มีมาแต่โบราณ โดยการจัดการเรียนรู้ ณ ปัจจุบันสามารถแบ่งองค์ประกอบได้ ดังนี้ 1) การเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ความรู้ในรูปแบบที่ผู้เรียนต้องการศึกษาและได้รับจากชั้นเรียน 2) การส่งเสริมและแนะนำ ลีลา ทักษะพิเศษ ตามสรีระร่างกายตามองค์ประกอบท่ารำของผู้เรียน 3) การประเมินทักษะ การให้คะแนน จะต้องมีความซื่อตรง ให้คะแนนแก่ผู้เรียนอย่างเป็นธรรม 4) ครูคือต้นแบบในการถ่ายทอด และช่วยเหลือพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 5) ใช้ความเมตตากรุณา สอนสั่งด้วยความจริงใจ เนื่องด้วยการเรียนรู้โน้ต เป็น การเรียนที่เน้นแนวทางการปฏิบัติ ผู้เรียนจะต้องใช้พลังกำลังในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก (P#3)นาฏศิลป์ไทยเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีความ งดงาม ประณีต และใช้ความอดทนในการฝึกฝนเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของผู้เรียนเป็นอย่างมาก การจัดการองค์ประกอบในชั้นเรียน มีดังนี้ 1) การฝึกฝนโดยเสริมกิจกรรม เสริมความสนุกสนานให้แก่ผู้เรียน เนื่องด้วยผู้เรียนในปัจจุบันมีเทคโนโลยีเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ ทำให้ ทักษะการปฏิบัติค่อนข้างลดน้อยลงตามกาลเวลา 2) การเรียนการสอน ควรมีคำแนะนำ การชี้แจงที่เหมาะสม นำฟังเพื่อประสิทธิภาพของผู้เรียน และความน่าเชื่อถือไว้วางใจในชั้นเรียน 3) ผู้เรียนทุกคนมีทักษะและลีลาท่ารำที่แตกต่างกันไปตามความชำนาญและประสบการณ์ ผู้สอนควรมีความเข้าใจ และฝึกฝนทักษะผู้เรียนอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา เพื่อความเข้าใจแก่ผู้เรียน ที่มีทักษะการปฏิบัติที่น้อยกว่าผู้อื่น

ข้อคำถาม	คำให้สัมภาษณ์
	4) การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการฝึกฝน พัฒนาทักษะ และพร้อมสำหรับการเรียนรู้เพื่อศักยภาพของตน อยู่เสมอ 5) การชี้แจง แนะนำ การใช้คำพูด ควรใช้อย่างสุภาพเหมาะสม ไม่กล่าว ชื่นชมเอียงเอิน ผักไฟ คนใดคนหนึ่ง ต้องมีความเท่าเทียม กันภายในชั้นเรียน (P#4)การจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนดนตรีไทย ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับพื้นฐานการบรรเลงดนตรีไทย ความเข้าใจและการเสริมแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียน 1) พื้นฐานการบรรเลงเครื่องมือทุกประเภทคือ ช้องวงใหญ่ 2) ความเข้าใจของผู้เรียนและการพัฒนารูปแบบการสอน โดยง่าย 3) การสอนอย่างเท่าเทียม ไม่เอียงเอินไปสู่ผู้ใดผู้หนึ่ง 4) การสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียน 5) การช่วยเหลือและให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน (P#5)การจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนคีตศิลป์ไทย ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับองค์ความรู้เพื่อความเข้าใจ การจดจำทำนอง และการใช้ไวยากรณ์ตรงตามภาษาไทยที่ถูกต้องและชัดเจน 1) องค์ความรู้ครบถ้วนสมบูรณ์ถูกต้อง 2) คอยสังเกตความเข้าใจของผู้เรียน 3) การประเมินทักษะผู้เรียนด้วยการสังเกต 4) การฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอที่ต่อเนื่องเพื่อความเข้าใจของผู้เรียน
3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	(P#1) หากจัดทำรูปแบบการแสดงสร้างสรรค์ ควรจัดให้อยู่ในกรอบในจารีตนาฏศิลป์ไทยเพื่อ อนุรักษ์แนวทางรูปแบบทำรำนาฏศิลป์ไทย สืบต่อไปและพัฒนาให้เกิดความน่าสนใจสวยงาม สำหรับการถ่ายทอด ควรเก็บรายละเอียดการถ่ายทอด สอบถามองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	คำให้สัมภาษณ์
	ผู้มีประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ถ่ายทอดสู่ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม หลักสูตรฝึกอบรมของผู้วิจัย ให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สามารถนำไปใช้ต่อยอดผู้เรียนในอนาคตได้
	(P#2) ทำรายการแสดงนาฏศิลป์ไทยสำหรับโชนลิง ในบทบาทของการแสดงในแต่ละตัวละคร เช่น ลิงพญาตัวเอง (สุครีพ หนุมาน ชมพูพาน องคต นิลนนท์) วานรสิบแปดมงกุฎ เชนลิง จะมีลักษณะลีลาท่ารำที่แตกต่างกันออกไปด้วยภูมิฐานของตัวละคร และลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของตัวละครนั้นๆ โดยตัวมัจฉานุ มีลักษณะลีลาท่ารำที่เฉพาะตัว มีการผสมผสานระหว่างลิงกับปลา และมีลักษณะบุคลิกเป็นเด็ก ถ่ายทอด จึงควรคำนึงถึง ความสำคัญ ในเอกลักษณ์ของตัวละคร ถ่ายทอดด้วยความชัดเจน ตามกระบวนการที่ ครูผู้เชี่ยวชาญได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ และควรนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงการนาฏศิลป์ไทยต่อไปในอนาคต
	(P#3)การจัดทำหลักสูตรและถ่ายทอดองค์ความรู้ควรจัดทำตามลำดับขั้นตอน และหาความรู้จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาศักยภาพขอเยาวชนรุ่นใหม่ ให้เกิดความสนใจ ใส่ใจการแสดงนาฏศิลป์ไทยมากขึ้น การจัดการแสดงสร้างสรรค์เชิงอนุรักษ์ควรนำมาบูรณาการรูปแบบ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้แก่การแสดง เพิ่มความแปลกใหม่ และเมื่อนำมาจัดเป็นหลักสูตรควรคำนึงถึงองค์ความรู้ที่ครอบคลุม น่าสนใจ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง
	(P#4)การจัดทำหลักสูตรเพื่อประกอบการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความสนใจในเนื้อหาแก่ผู้เรียน และศึกษาอย่างครบถ้วนเพื่อสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนที่น่าสนใจ โดยการแสดงอุบายมัจฉานุเป็นรูปแบบการแสดงที่ อดฝีมือของผู้แสดงและผู้บรรเลง จะเป็นประโยชน์แก่วงการนาฏศิลป์ไทยในอนาคต
	(P#5)การใช้หลักสูตรประกอบการเรียนการสอน จะต้องจัดลำดับองค์ความรู้เริ่มจากพื้นฐานไปสู่รายละเอียดที่เพิ่มความชัดเจนให้แก่ผู้เรียน

ข้อคำถาม	คำให้สัมภาษณ์
	การแสดงฉายเป็นการแสดงรูปแบบที่อวดฝีมือ และมีทำนองที่เป็นลักษณะพิเศษชัดเจนโดย มีการใช้ทำนองปรับคำร้องที่มีความน่าสนใจแก่ผู้ชม ควรฝึกปฏิบัติทักษะผู้เรียนให้เข้าใจ ทั้งรูปแบบการแสดงทำนองดนตรี และรูปแบบการร้องประกอบการแสดงเพื่อเพิ่มศักยภาพแก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากตารางที่ 4 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง 1) การถ่ายทอด ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบแนวทางการถ่ายทอดของแต่ละท่าน มีความสอดคล้องคล้ายคลึงกัน ในหลายด้าน เช่น การดูศักยภาพพื้นฐานของผู้เรียน การให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนอย่างเท่าเทียม และ การฝึกฝนปฏิบัติอย่างต่อเนื่องหลายครั้งเพื่อการจดจำและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติทำอย่างไร ผู้วิจัยพบว่า เทคนิคแนวทางการสอนของแต่ละท่าน มีความคล้ายคลึงกัน แต่ปรับปรุงรูปแบบและวิธีการใช้ตามทักษะความถนัดของผู้ให้สัมภาษณ์ แต่ละแนวทางจะเป็นการเสริมศักยภาพของผู้เรียน และใช้การเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางความสำคัญ ในการถ่ายทอด 3) ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 ท่าน เล็งเห็นความสำคัญเพื่อพัฒนาต่อยอดให้หลักสูตรฝึกอบรม มีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์แก่วงการนาฏศิลป์ไทย นำไปใช้ต่อยอดในอนาคตได้

จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลองค์ความรู้ รูปแบบการถ่ายทอด ทักษะการแสดง ทักษะการบรรเลงและขับร้อง มาสร้างสรรค์การแสดงและเพื่อจัดสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ เพื่อพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยโขลงสำหรับผู้เรียน วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

4.2 การพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้วิจัย ได้นำการแสดง ชุดฉายฉายมัจฉานุ มาจัดสร้างนวัตกรรมขึ้นโดยใช้ประกอบการเรียนการสอน คือ หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายฉายมัจฉานุ ประกอบด้วยองค์ความรู้ และแผนการจัดการเรียนการสอน 8 แผนการเรียนรู้ สื่อวิดีโอทำรายการแสดงฉายฉายมัจฉานุ และแบบบันทึกทำรำเป็นคู่มือที่บอกถึงเทคนิคลักษณะกระบวนการทำรายการแสดง ชุดฉายฉายมัจฉานุ โดยผ่านการตรวจสอบค่าความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านดังนี้

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ทิพย์อนงค์ กุลเกตุ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและงานวิจัย วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประวิทย์ ฤทธิบุญ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและงานวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

4.2.1 การจัดทำโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุจดายมัจฉานุ

ผู้วิจัยจัดทำโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ของหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุจดายมัจฉานุ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะการสร้างโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จากศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี) และนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ของหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุจดายมัจฉานุ ดังนี้

ตารางที่ 5 โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุจดายมัจฉานุ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	เวลา	คะแนน
1	ความรู้ ความเป็นมา การแสดง ชุด ดุจดายมัจฉานุ	2	20
2	การปฏิบัติการร้องเพลงดุจดาย	2	20
3	การปฏิบัติการร้องเพลงแม่ศรี	2	
4	การปฏิบัติท่ารำการออกตัวถึงเพลงดุจดาย	2	40
5	การปฏิบัติท่ารำการออกตัวถึงเพลงดุจดาย	2	
6	การปฏิบัติท่ารำเพลงแม่ศรี วานรดำเนิน และการเข้าโรง	2	
7	การปฏิบัติท่ารำเพลงแม่ศรี วานรดำเนิน และการเข้าโรง	2	
8	ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม ดุจดายมัจฉานุ	2	20
รวม		16	100

จากตารางที่ 5 ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 8 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการเรียนรู้เบื้องต้นด้านความรู้ ความเข้าใจ ความเป็นมาของการแสดง ชุดดุจดายมัจฉานุ เพื่อให้ข้อมูลเชิงทฤษฎีแก่ผู้เรียนที่เข้าร่วมการฝึกอบรมในด้านองค์ประกอบการแสดงต่างๆ เช่น เนื้อหา บทร้อง ทำนองเพลง จังหวะดนตรี ความหมายของเพลง และลักษณะการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวมัจฉานุ เรียนรู้การปฏิบัติการร้องเพลงดุจดาย เพลงแม่ศรี และการฝึกปฏิบัติท่ารำ เพลง ดุจดายมัจฉานุ เพื่อ

เสริมสร้างทักษะนาฏศิลป์ไทยโขงลิง รวมไปถึงจนท่หน่วยสุดท้ายจะมีการวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมในครั้งนี้ เพื่อแสดงให้เห่นถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

เมื่อผู้วิจัยจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ ผ่านการตรวจสอบจาก ผู้ทรงคุณวุฒิเสร็จแล้วผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุต ฉุยฉายมัจฉานุ ฉุยฉายมัจฉานุ

เพื่อนำไปใช้สำรวจความต้องการต่อการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุต ฉุยฉายมัจฉานุ ภายในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สุพรรณบุรี ดังนี้

ตารางที่ 6 สรุปหาค่าแบบสอบถามความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุต ฉุยฉาย มัจฉานุ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. การแสดง ชุตฉุยฉายมัจฉานุ ควรค่าแก่การศึกษา	4.45	0.52	มากที่สุด
2. การแสดง ชุตฉุยฉายมัจฉานุ มีความน่าสนใจ	4.64	0.50	มากที่สุด
3. การแสดง ชุตฉุยฉายมัจฉานุ สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้	4.45	0.52	มากที่สุด
4. หลักสูตรฝึกอบรมมีความน่าสนใจ	4.73	0.47	มากที่สุด
5. หลักสูตรการฝึกอบรมมีองค์ความรู้ที่ควรค่าแก่การศึกษา	4.64	0.50	มากที่สุด
6. สถานที่ในการฝึกอบรม คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	4.73	0.47	มากที่สุด
7. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สุพรรณบุรี	4.64	0.50	มากที่สุด
8. สามารถพัฒนาศักยภาพการแสดงของผู้เรียนได้	4.91	0.30	มากที่สุด
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม	4.36	0.50	มากที่สุด
10. วิธีการสร้างสรรค์ของการแสดง	4.64	0.50	มากที่สุด
11. ถ่ายทอดท่ารำแก่ผู้เรียนโดยใช้แนวทางของผู้เชี่ยวชาญ นาฏศิลป์ไทยโขงลิง คุณคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์	4.55	0.52	มากที่สุด
12. สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาศักยภาพท่ารำความเป็น เอกลักษณ์เฉพาะตัวโขงได้	4.64	0.50	มากที่สุด
13. ผู้จัดทำหลักสูตรมีศักยภาพต่อการพัฒนาของผู้เรียน	4.27	0.47	มากที่สุด
14. สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน	4.73	0.47	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
15. ความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรม ชุดฉายมัจฉานู	4.82	0.40	มากที่สุด
(รวม)	4.61	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 ผู้วิจัยพบว่าแบบสำรวจความต้องการต่อการจัดหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายมัจฉานู ภายในวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี พบว่าการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.49

4.2.2 การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายมัจฉานู

นำข้อมูลทั้งจากการศึกษาเอกสาร หลักสูตรต่างๆ นำมาจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายมัจฉานู และให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงและจัดทำหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์ เพื่อเตรียมพร้อมนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีผลประสิทธิภาพ ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉายมัจฉานู โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

รายการประเมิน	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		
	ค่า $\bar{X}$	ค่า SD.	ประสิทธิภาพ
1. ด้านส่วนนำ			
เฉลี่ย	4.48	0.51	ดีมาก
2. โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้			
เฉลี่ย	4.67	0.49	ดีมาก
3. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้			
เฉลี่ย	4.52	0.51	ดีมาก
4. ด้านสื่อการเรียนรู้			
เฉลี่ย	4.60	0.51	ดีมาก
5. ด้านการประเมิน			
เฉลี่ย	4.67	0.49	ดีมาก
รวม	4.57	0.50	ดีมาก

จากตารางที่ 7 ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าประสิทธิภาพของหลักสูตรเริ่มที่ด้านที่ 1. ด้านส่วนนำ ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ด้านที่ 2.ด้านโครงสร้าง แผนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ด้านที่ 3 ด้าน แผนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 ด้านที่ 4.52 ด้านสื่อ การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และด้านที่ 5 ด้านการประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ในภาพรวมมี ประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57

4.2.3 การใช้หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ

ผู้วิจัยนำหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เรียน ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1-3 วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สาขานาฏศิลป์ไทยโชนลิ่ง และนำ ข้อมูลจากการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร ฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจ ที่นำไปใช้ในการวิจัยขั้นต่อไป

4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ

ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฤๅฉายมัจฉานุ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาของผู้เรียน โดยใช้การประเมินทั้งหมด 3 ด้าน ด้วยกันคือ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้าน ทักษะและการปฏิบัติ (Practice) และด้านเจตคติหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) แบ่งออกได้ ดังนี้

4.3.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความรู้ (Knowledge)

ผู้วิจัยใช้การวัดประเมินผลในด้านนี้ผู้วิจัยได้ใช้การวัดผลแบบเปรียบเทียบคะแนน ก่อนเรียน และหลังเรียนโดยการนำแบบผลสอบที่ผ่านการพัฒนาแล้วจำนวน 20 ข้อ มาทำการทดสอบกับ ผู้เรียน และมีผลการเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ได้ ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียน

การทดสอบ	จำนวนกลุ่ม เป้าหมาย (N)	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	t-test
การทดสอบก่อนเรียน	11	20	91	8.27	1.56	25.32*
การทดสอบหลังเรียน	11	20	196	17.82	0.75	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า พบว่าผลคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนรู้ผ่านหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 17.82 ซึ่งมีผลการทดสอบสูงกว่าคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.27 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านความรู้สูงขึ้น

4.3.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice)

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะและการปฏิบัตินั้น ผู้วิจัยได้จัดการทดสอบเชิงปฏิบัติ โดยการจัดการแสดงผลสัมฤทธิ์ ชุด ดุญฉายมัจฉานุ ขึ้นและประเมินผลสัมฤทธิ์ด้วยแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ มีผลคะแนนรวมในการประเมินสัมฤทธิ์ ดังนี้

ตารางที่ 9 แบบผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice)

การทดสอบ	จำนวนกลุ่ม ประชากร (N)	คะแนนเต็ม	คะแนน รวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
1) การทดสอบร้องเพลง (เพลงดุญฉาย)	11	110	89	8.09	0.54
2) การทดสอบร้องเพลง (เพลงแม่ศรี)	11	110	87	7.91	0.83
3) การทดสอบปฏิบัติทำรำ (การออกตัว - เพลงดุญฉาย)	11	110	84	7.64	0.81
4) การทดสอบปฏิบัติทำรำ (เพลงแม่ศรี - วานรดำเนิน)	11	110	97	8.82	0.40
รวม		440	357	8.11	0.78

จากตารางที่ 9 ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice) อยู่ในระดับดีมากโดยมีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.78

4.3.3 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านเจตคติหรือคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ (Attitude)

การประเมินในด้านนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจ สำหรับผู้เรียน ขึ้นมาเพื่อประเมินเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาอัจฉานู และสามารถนำไปใช้ได้จริงเพื่อเสริมสร้างรายได้ทางวิชาชีพให้แก่ตนเอง และครอบครัว

4.4 ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาอัจฉานู

เมื่อผู้วิจัยได้นำหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุด อยุธยาอัจฉานูไปใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน นานาชาติไทยโขงลิง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำ เกิดความเข้าใจในกระบวนการ ท่ารำ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้แล้วทางผู้วิจัยได้สำรวจความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด อยุธยาอัจฉานู และสามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต่อยอดให้นำมาปรับปรุงใช้เป็นประโยชน์ต่อวงการนาฏศิลป์ไทยได้ ดังนี้

ผู้วิจัยได้จัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด อยุธยาอัจฉานู สำหรับผู้เรียนวิชานาฏศิลป์ไทยโขงลิง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี และได้ดำเนินการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดหลักสูตร ฝึกอบรมดังกล่าว สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ผู้เรียน เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น จำนวน 11 คน ตอบแบบประเมินพึงพอใจ จำนวน 11 คน คิด เป็นร้อยละ 100 จากการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดกิจกรรม พบว่า โดยรวม มีความ พึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$ S.D. = 0.04) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.85$ S.D. = 0.12) ด้านวิทยากร มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$ S.D. = 0.14) ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการอบรม มีความพึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$ S.D. = 0.20) และด้านการวัดและประเมินผล มีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$ S.D. = 0.13) ดังมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบประเมิน แยกตามระดับชั้น (N = 11)

สถานะภาพระดับการศึกษาของผู้เรียน		
ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	11	100
2. ระดับปริญญาตรี	-	-

รวม	11	100
สถานศึกษา		
สถานศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เป็นผู้เรียนหรือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี	11	100
2. เป็นผู้เรียนหรือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่จากโรงเรียนอื่นๆ	-	-
3. เป็นบุคคลภายนอกที่มีความสนใจในหลักสูตรฝึกอบรม	-	-
รวม	11	100
ประสบการณ์ด้านการแสดง		
ระยะเวลา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 1 – 3 ปี	3	27.27
2. 4 – 6 ปี	8	72.73
3. มากกว่า 6 ปี	-	-
รวม	11	100

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเพื่อแปลความหมายตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด(บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ด้านหลักสูตร (N = 11)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. การชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าอบรมรู้	4.82	0.40	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
2. การชี้แจงกลุ่มเป้าหมาย	4.64	0.67	มากที่สุด
3. การชี้แจงประโยชน์จากการฝึกอบรม	4.91	0.30	มากที่สุด
4. มีการเตรียมความพร้อมก่อนจัดหลักสูตรฝึกอบรม	4.91	0.30	มากที่สุด
5. ข้อมูลของเนื้อหาและองค์ประกอบครบถ้วน	4.91	0.30	มากที่สุด
6. มีแนวทางการถ่ายทอด จากคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ อย่าง ชัดเจน	4.82	0.40	มากที่สุด
7. มีการนำเข้าสู่เนื้อหาที่สอดคล้องกับเวลาที่กำหนด	4.82	0.40	มากที่สุด
8. มีความครบถ้วนของเนื้อหาการแสดง	4.91	0.30	มากที่สุด
9. มีความน่าสนใจของหลักสูตรฝึกอบรม	4.82	0.40	มากที่สุด
10. สามารถนำไปพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิต และ ประกอบอาชีพ	4.91	0.30	มากที่สุด
(รวม)	4.85	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 0.12

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตร ฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ ด้านวิทยากร (N = 11)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1 มีวิธีอธิบายและกิจกรรมการสอนที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.82	0.30	มากที่สุด
2 เนื้อหาที่สอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.91	0.40	มากที่สุด
3 การจัดลำดับเนื้อหาในกิจกรรมการอบรม	4.82	0.30	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
4 เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามและแสดงความคิดเห็น	4.91	0.40	มากที่สุด
5. กิจกรรมการหลักสูตรฝึกอบรมเอื้อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.73	0.47	มากที่สุด
6. มีบุคลิกที่ดี เหมาะสมในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม	5.00	0.00	มากที่สุด
7. มีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย	4.91	0.30	มากที่สุด
8. มีจิตใจโอปอ้อมอารี และมีเมตตา เอาใจใส่ดูแลผู้เรียน	4.82	0.40	มากที่สุด
9. พูดเสียงดังชัดถ้อยชัดคำ มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน	4.91	0.30	มากที่สุด
10. ให้ความสนใจ ดูแล เอาใจใส่ผู้อบรมอย่างทั่วถึง	5.00	0.00	มากที่สุด
11. การถ่ายทอดทำเข้าใจง่าย	4.82	0.40	มากที่สุด
12. การสรุปเนื้อหาเพื่อเพิ่มความเข้าใจให้ผู้เรียน	4.82	0.40	มากที่สุด
13. ความสนใจผู้เรียนทั่วถึงภายในชั้นเรียน	4.82	0.40	มากที่สุด
14. มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.91	0.30	มากที่สุด
15. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน	4.91	0.30	มากที่สุด
(รวม)	4.87	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมชุด ฤๅฉายมัจฉานุ ด้านวิทยากร อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.14

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมชุด ฤๅฉายมัจฉานุ ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการอบรม (N = 11)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. การใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการอธิบายเนื้อหา	4.73	0.72	มากที่สุด
2. สื่อการสอน หรืออุปกรณ์ ประกอบการสอนมีความทันสมัย	4.82	0.75	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
3. สื่อการสอน หรืออุปกรณ์ ประกอบการสอนมีความเพียงพอ	5.00	0.74	มากที่สุด
4. ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์	4.73	0.74	มากที่สุด
5. มีการแนะนำตำราและแหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม	4.91	0.73	มากที่สุด
6. สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมความเข้าใจ	5.00	0.73	มากที่สุด
7. ระยะเวลาในการใช้สื่อ	4.64	0.67	มากที่สุด
8. ความน่าสนใจของสื่อการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
9. ความเข้าใจในรายละเอียดเนื้อหาการอบรม	4.82	0.40	มากที่สุด
10. ความเข้าใจองค์ประกอบการแสดง	4.91	0.30	มากที่สุด
11. กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเข้าใจง่าย	4.82	0.40	มากที่สุด
12. กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดผู้เรียนได้	5.00	0.00	มากที่สุด
13. องค์ความรู้ของเพลงประกอบการแสดง	4.82	0.40	มากที่สุด
14. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
15. หลักสูตรเป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้ได้จากหลักสูตร	4.91	0.30	มากที่สุด
(รวม)	4.87	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.20

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ ด้านการวัดและประเมินผล (N = 11)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. วิธีการประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตรฝึกอบรม	4.91	0.30	มากที่สุด
2. วิธีการประเมินตรงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้	4.73	0.47	มากที่สุด
3. มีการวัดและประเมินผู้เข้าร่วมอบรมอย่างเที่ยงตรง	4.82	0.40	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
4. การวัดและประเมินผลมีความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผลมีความเข้าใจง่าย	4.82	0.40	มากที่สุด
6. วิธีการประเมินผลในการจัดอบรมเพียงพอต่อการเก็บ คะแนน	4.82	0.40	มากที่สุด
7. มีการวัดและประเมินผู้เข้าร่วมอบรมทั่วถึง	4.91	4.30	มากที่สุด
8. มีการวัดและประเมินผู้เข้าร่วมอบรมเป็นรายบุคคลเชื่อถือ ได้	4.91	4.30	มากที่สุด
9. มีความหลากหลายของการวัดประเมินผล	4.82	4.40	มากที่สุด
10. สามารถนำการวัดประเมินผลไปใช้พัฒนาตนเองให้เกิด ประโยชน์ได้	4.82	4.40	มากที่สุด
(รวม)	4.85	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายาอัจฉริยะ ด้าน การวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.85 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 0.13

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- อยากให้เพิ่มระยะเวลาในการอบรม เนื่องจากเวลาการอบรมในครั้งนี้อาจจะน้อยไป
- อยากให้นำเข้ามาเป็นหลักสูตรในการเรียนการสอน
- ลักษณะทำรำน่าสนใจ อยากให้มีการนำหลักสูตรไปใช้ต่อยอด ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น
- การถ่ายทอดทำรามีความสนุกสนาน เหมาะสำหรับผู้เรียน สามารถนำไปใช้ประกอบวิชาชีพสร้าง รายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว
- การอธิบายแนะนำ รูปแบบ สีสันทำทำที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เหมาะสมตามระดับการเรียนรู้ ของผู้เรียน

จากแบบประเมินความพึงพอใจ ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตร ฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.86 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.04 และมีคำแนะนำที่น่าสนใจ ในการเพิ่มระยะเวลาของหลักสูตร ลักษณะความน่าสนใจของหลักสูตร ความน่าสนใจของการแสดง โดยการพัฒนารูปแบบการแสดงสร้างสรรค์ นำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ที่ได้รับองค์ความรู้ องค์ประกอบจารีตนาฏศิลป์ไทย ตามคำแนะนำของคุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย(ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง)โดยรูปแบบการแสดงมุ่งเน้นกระบวนการถ่ายถอดทำรำตามแนวทางคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ พนักงานราชการทั่วไปกลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ ตำแหน่งนักวิชาการละครและดนตรี (ด้านนาฏศิลป์ไทย โขนลิง) ที่ได้ประดิษฐ์ทำรำลิงผสมปลา และ ได้รับการประพันธ์บทดุยฉายจาก คุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี ครู วิทยฐานะครู เชี่ยวชาญ ที่รังสรรค์ บทการแสดงตามลักษณะเฉพาะของตัว มัจฉานุที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากโคลงประจําภาพ จากการศึกษาและนำมาปรับปรุงให้กับผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยโขนลิง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ทางผู้วิจัยพบว่าการพัฒนารูปแบบจัดการเรียนการสอนและสามารถนำไปต่อยอดให้เกิดเป็นหลักสูตรที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้จริง และการแสดงที่ได้รับการถ่ายถอด ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ เสริมสร้างรายได้ประกอบวิชาชีพแก่ตนเองและครอบครัวได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ สำหรับผู้เรียน วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี โดยใช้แนวทางการแสดงจาก คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ และ นำองค์ความรู้ มาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทยโขลิ่ง การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุพัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับกลุ่มผู้เรียนโขลิ่ง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่าการสร้างสรรค์การแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและระดับความพึงพอใจของผู้เรียนตรงตามหัวข้อ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของการวิจัย คือ 1) เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ 3) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1.1 การสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

การสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมองค์ความรู้ จากศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติความเป็นมาของตัวมัจฉานุ กระบวนการถ่ายทอดท่ารำ และการประพันธ์บทสำหรับการแสดง โดยศึกษากระบวนการท่ารำของ คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ เป็นหลักในการ สร้างสรรค์พบว่า ลักษณะการสร้างสรรค์รูปแบบการแสดง และการถ่ายทอดจากผู้เชี่ยวชาญใช้การแสดง รำฉุยฉายเต็มประกอบด้วย เพลงร่ำต่อด้วยเพลงฉุยฉาย 2 บท รับด้วยเพลงแม่ศรี 2 บท และเข้าเวทีด้วย เพลงวณรดาเนิน ในลักษณะลีลาท่ารำเป็นการใช้เอกลักษณ์ท่ารำของตัวมัจฉานุคือ ท่ารำลิงผสมปลา การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ มีประวัติชาติพันธุ์กล่าวถึงรูปลักษณะตนเองว่าร่างกายเป็นลิงเปรียบเสมือนหนู มานและมีหางเป็นปลาเหมือนแม่น้ำสุพรรณมัจฉา ใช้เครื่องแต่งกายเลียนแบบโขลิ่งนิลสีงเสริมสีปลา ซีฟ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อเพิ่มความสวยงาม

น่าสนใจต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพื่อการพัฒนาทักษะของการแสดงรำเดี่ยวที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาลีลาท่ารำนานาศิลป์ไทยโขงลงในรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานู

5.1.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานู

ผู้วิจัยได้นำการสร้างสรรค์ ชุด ฉุยฉายมัจฉานู มาจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานู เพื่อเป็นการต่อยอดการแสดงรำเดี่ยวในรูปแบบของการแสดงนาฏศิลป์ไทยโขงลงมีการจัดทำโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 8 หน่วยการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการเรียนรู้เบื้องต้นด้านความรู้ความเข้าใจความเป็นมาของการแสดง เรียนรู้การปฏิบัติการเล่นเพลงฉุยฉาย เพลงแม่ศรี และการฝึกปฏิบัติท่ารำ เพลงฉุยฉายมัจฉานู รวมถึงการวัดผลสัมฤทธิ์จากการสอบถามความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น พบว่า การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.49

5.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานู

ผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานู เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรู้รูปแบบการรำเดี่ยว ในการแสดงฉุยฉายของโขงลง เนื่องจากผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของตัวละครมัจฉานูในการแสดงโขงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน และหลักสูตรการรำเดี่ยวโขงลงของวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีเพียงไม่กี่เพลงที่ใช้ในการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงสร้างสรรค์การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานูและนำมาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมทักษะผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยโขงลง จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบ การแสดงชุด ฉุยฉายมัจฉานู
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องทักษะการร้องเพลงการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานู (เพลงฉุยฉาย)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องทักษะการร้องเพลงการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานู (เพลงแม่ศรี)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานู (เพลงฉุยฉาย)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องทบทวนการปฏิบัติท่ารำการแสดงชุด ฉุยฉายมัจฉานู (เพลงฉุยฉาย)

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ (เพลงแม่ศรี)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่องทบทวนการปฏิบัติทำรำการแสดงชุด ดุยฉายมัจฉานุ (เพลงแม่ศรี)
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้การปฏิบัติทำรำการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ

หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ มีการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 1) การเรียนรู้ภาคทฤษฎีเชิงบรรยายประกอบด้วยรูปแบบการแสดง ประวัติความเป็นมา เอกลักษณ์ของตัวมัจฉานุ และทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนด้วยวิธีการทำแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน 2) การเรียนรู้ภาคปฏิบัติ ประกอบด้วยทักษะการร้องเพลงและทักษะการปฏิบัติทำรำ โดยวัดด้วยผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเมื่อได้รับการเรียนรู้จากหลักสูตรฝึกอบรมชุด ดุยฉายมัจฉานุ ผู้วิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้นโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การเรียนรู้ภาคทฤษฎี ผู้วิจัยใช้การวัดผลแบบเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียน โดยนำแบบทดสอบที่ผ่านการพัฒนาแล้วจำนวน 20 ข้อ มาใช้ในการทดสอบกับผู้เรียนพบว่าผลคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนรู้ผ่านหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 17.82 ซึ่งมีผลการทดสอบสูงกว่าคะแนน การทำแบบทดสอบก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.27 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านความรู้สูงขึ้น

2) การเรียนรู้ภาคปฏิบัติ แบ่งเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

2.1) การปฏิบัติการร้องเพลงดุยฉาย ผู้เรียนสามารถจดจำทำนองเพลงดุยฉายที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ เนื่องจากผู้เรียนมีความคุ้นชินจากการแสดงชุดอื่น เช่น ดุยฉายหนุมานทรงเครื่อง และการแสดงดุยฉายของตัวโขน ตัวละครต่าง ๆ ที่มีการแสดงในเพลงดุยฉาย จึงทำให้ทักษะการร้องเพลงดุยฉายของผู้เรียน มีทำนองที่ถูกต้อง แต่สำเนียงการร้องและการเอื้อนอาจผิดพลาดเล็กน้อย เนื่องจากขาดความกล้าแสดงออกในการร้องเพลง

2.2) การปฏิบัติการร้องเพลงแม่ศรี ผู้เรียนสามารถจดจำทำนองเพลงแม่ศรีได้ เนื่องจากเป็นทำนองเพลงที่ต่อจากเพลงดุยฉายเสมอ เป็นเพลงที่ผู้เรียนมีความคุ้นชินและเข้าใจการเอื้อนหรือการวรรณทำนองเพลงมากขึ้น จึงทำให้ทักษะการร้องเพลงแม่ศรีของผู้เรียน มีทำนองที่ถูกต้อง แต่สำเนียงการร้องและการเอื้อน อาจผิดพลาดเล็กน้อยเช่นเดียวกับการร้องเพลงดุยฉาย

2.3) การปฏิบัติทำรำการออกตัวถึงเพลงฉุยฉาย ผู้เรียนมีความสนใจในการปฏิบัติทำรำ และมีการฝึกฝนทำรำอย่างสม่ำเสมอทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำทำรำได้อย่างรวดเร็ว สำหรับทักษะการปฏิบัติเพลงฉุยฉาย มีลีลาทำรำที่เป็นเอกลักษณ์งดงาม จากการทดสอบ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทำรำการออกตัวถึงเพลงฉุยฉายได้อย่างดีเยี่ยม มีผู้เรียนบางคนเท่านั้นที่ยังไม่สามารถปฏิบัติทำรำได้อย่างสวยงาม เนื่องจากการเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นไม่เท่ากัน ผู้เรียนที่มีช่วงอายุมากกว่าจะมีทักษะและประสบการณ์ที่สูงกว่าผู้เรียนที่อายุน้อย ตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย มีผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 จำนวน 3 คน ผลที่ได้อยู่ในระดับดีมาก ผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 4 คน ผลที่ได้อยู่ในระดับดีจนถึงระดับดีมาก และผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 4 คน ผลที่ได้อยู่ในระดับพอใช้จนถึงระดับดีมาก

2.4) การปฏิบัติทำรำเพลงแม่ศรี วานรดำเนินและการเข้าโรง ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพได้ดีเยี่ยมเนื่องจากการพัฒนาทำรำของตนเองจากการฝึกปฏิบัติเพลงฉุยฉายในหลักสูตรฝึกอบรมครั้งที่แล้ว และเพลงวานรดำเนินเป็นเพลงหน้าพาทย์ที่ผู้เรียนได้เรียนในหลักสูตรการเรียนการสอนของระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยสามารถพัฒนาทำรำของผู้เรียนในหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุได้ตามจำนวนกลุ่มเป้าหมาย อยู่ในระดับดีจนถึงระดับดีมาก แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนที่ได้เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

เมื่อผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ พบว่า ผู้เรียนที่เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice) อยู่ในระดับดีมากโดยมีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.11 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 0.78

5.1.4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ สำหรับผู้เรียนที่เข้าร่วม ผู้วิจัยสรุปผลการประเมินจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 0.04) อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง หลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานู ผู้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของผู้เรียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและระดับความพึงพอใจของผู้เรียนตรงตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

5.2.1 การสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานู

การสร้างสรรค์การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานู เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม มีแนวทางลีลาท่ารำที่ได้รับรูปแบบการถ่ายทอดมาจาก คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ซึ่งท่านได้พัฒนารูปแบบเอกลักษณ์ท่ารำของตัวมัจฉานูที่มีบุคลิกรูปร่างและลีลาที่เป็นเอกลักษณ์ โดยลักษณะสำคัญของตัวละคร เมื่อได้นำชุดการแสดงมาใช้เป็นหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุมิตร เทพวงษ์ (2547, น.2) ที่กล่าวว่าการสร้างสรรค์นวัตกรรมการแสดงชุดฉายต้องแสดงถึงอารมณ์ อุดมการณ์ตัวละครโดยการอวดฝีมือ และชั้นเชิงของการรำรำ ซึ่งตรงกับการสร้างสรรค์รูปแบบการแสดงชุดฉายหุ่นมาทรเครื่อง ที่มีในหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 วิทยาลัยนาฏศิลปกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีคุณครูกวี วรสระริน เป็นผู้ประดิษฐ์ท่ารำ ประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว (2543, น. 3-4) กล่าวว่าผู้เรียนได้เห็นแนวทางการปฏิบัติท่ารำของตัวมัจฉานูที่เสริมทักษะลีลาท่ารำของโขนลิงให้แก่ผู้เรียนได้ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะและความรู้แก่ผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนา พิชิตปรีชา (2561, น.40 อ้างถึงใน ชูชัย สมितिไกร, 2554, น.5) อธิบายว่าหลักสูตร ฝึกอบรม (Training) คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความรู้เพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และ เจตคติ (Attitude) ที่ผู้เรียนสามารถอธิบายรูปแบบการแสดงและนำไปถ่ายทอดสู่การนาฏศิลป์ไทย สามารถใช้เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพของตนและต่อยอดพัฒนาทักษะลีลาท่ารำของ ตนเองได้

5.2.2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานู

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานู ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อเสริมทักษะด้านนาฏศิลป์ไทยโขนลิง โดยการรวบรวมองค์ความรู้จากศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญทางวงการนาฏศิลป์ไทย เรื่องประวัติความเป็นมาของตัวมัจฉานู การสร้างสรรค์รูปแบบการแสดง และการประพันธ์บทโขน ซึ่งการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานูเป็นการแสดงประเภทรำเดี่ยวของโขนลิง เมื่อนำองค์ความรู้และรูปแบบการแสดงที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญมาจัดทำเป็นหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้รูปแบบการแสดงรำเดี่ยวของโขนลิงเนื่องจากในปัจจุบันการแสดงรำเดี่ยวของโขนลิง มีไม่มากหากนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรจะสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาเป็นหลักสูตรที่มีคุณค่าเหมาะแก่การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยโดยใช้การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานูเป็นการนำเสนอเพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงการนาฏศิลป์ไทยได้ ด้วยความตั้งใจ ใส่ใจต่อการรวบรวมองค์ความรู้ตลอดจนถึงกระบวนการสร้างสรรค์การแสดง และนำมาจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม

ดำเนินการอย่างเป็นลำดับ นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ของแนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจาร์ เกตุมาโร (2555, น.61) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรฝึกอบรม คือกระบวนการอันจะทำให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญในเรื่องใดเรื่อง หนึ่งอันจะเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติ

5.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาเมือง

จากการสร้างสรรค์และนำมาพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาเมือง มีการประเมิน คุณภาพของคู่มือหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาพบว่าหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาเมือง มี คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหา 0.5 ขึ้นไป ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบแนวคิด และวิธีการสร้างสรรค์จาก อาทิตย์ สุตาบุตร (2564) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการแสดงชุดรำอยุธยา งามาวตารเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการแสดง ชุด อยุธยาเมือง และนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาเมือง สำหรับผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยโขลง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรีที่เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาเมือง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำแนวทางลีลาท่ารำและองค์ความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรฝึกอบรม ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพของตนเอง เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยวางเกณฑ์ไว้ได้เป็นอย่างดี และเป็นตัวอย่างแก่เยาวชนรุ่นน้องที่จะเข้ามาศึกษานาฏศิลป์ไทยต่อไป ซึ่งเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก รุ่นสู่รุ่นโดยผลสัมฤทธิ์การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาเมือง มีประเด็นอภิปราย ดังนี้ ผู้วิจัย ได้นำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยโขลง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทางทฤษฎี คือ ประวัติความเป็นมาของตัวโขนเมือง องค์ความรู้รูปแบบ การแสดง และทักษะการปฏิบัติ ได้แก่ ทักษะการร้อง ทักษะการรำ และนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการแสดง เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับการเข้าร่วมการฝึกอบรม การแสดง ชุด อยุธยาเมือง ซึ่งคล้ายกับ งานวิจัย มนชิตา เรืองรัมย์ (2556, น.44) ที่กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรม ความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถ เจตคติ ที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการเรียนการสอนทำ ให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และเจตคติ เป็นสิ่งที่สามารถ วัดได้ด้วยแบบทดสอบ โดยผู้วิจัยพบว่าเมื่อนำหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อยุธยาเมืองมาใช้กับผู้เรียน จะ สามารถพัฒนาศักยภาพและสร้างผลสัมฤทธิ์แก่ผู้เรียน ดังนี้

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เกี่ยวกับการแสดง ชุด อยุธยาเมือง ผู้เรียนเกิด ความเข้าใจใน ลักษณะเอกลักษณ์ของตัวโขนเมือง ในโขลง เรื่องรามเกียรติ์ ที่เป็นวานรตัวเอกเพียงตัวเดียว ที่มีลักษณะ รูปร่างที่น่าสนใจ และลักษณะลีลาท่ารำลึงผสมปลาที่มีเพียงตัวเดียวในเรื่อง เมื่อนำมา

สร้างสรรค์เป็นรูปแบบการแสดงที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทยโขนลิง คล้ายคลึงกับรูปแบบการแสดง ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของการแสดงอุยฉายหนุมานชมสวน ผลงานการวิจัยของสมชาย ฟอนราตี (2551, น.37) ผู้เรียนสามารถรับการถ่ายทอดจากการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมองค์ความรู้ และรูปแบบการแสดงเพื่อนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม

2) ผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ การแสดง ชุด อุยฉายมัจฉานุ แบ่งเป็น 2

ทักษะคือ ทักษะการร้องเพลง และทักษะการแสดงอุยฉายมัจฉานุ ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติ ได้แก่การร้องและทักษะการรำ ที่สูงขึ้นหลังจากได้รับการพัฒนาโดยหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อุยฉายมัจฉานุ ซึ่งตรงกับเสาวภา ปัญจจริยะกุล (2561) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตรฝึกอบรม และเอกสารประกอบการฝึกอบรม เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังของผู้เข้ารับการอบรม พบว่าหลังเข้ารับการอบรมมีคะแนนสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญ ด้านการร้องเพลงพบว่า ผู้เรียนบางคนสามารถร้องเพลงได้ตรงทำนอง เสียงร้องอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถพัฒนาได้อย่างดีเยี่ยม ส่วนทักษะการปฏิบัติท่ารำ ผู้เรียนเกิดความชำนาญเมื่อได้ร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และสามารถพัฒนาท่ารำของตนเองได้อยู่ในระดับดีจนถึงระดับดีมาก ผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่ารำได้ผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ การแสดงอุยฉายมัจฉานุสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจได้ เพราะเป็นทักษะการปฏิบัติท่ารำในประเภทรำเดี่ยว ในปัจจุบันหลักสูตรที่ผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยโขนลิงได้เรียนรู้มีเพียงไม่กี่เพลง ผู้เรียนจึงเกิดความสนใจและรับการถ่ายทอดได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ในด้านทักษะการปฏิบัติลีลาท่ารำของตนเองได้ มีองค์ความรู้ที่สามารถใช้เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้ตนเองและเกิดประโยชน์ต่อครอบครัวได้ ตรงกับงานวิจัยของ วราภรณ์ โอภาโส (2564) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นเรื่อง ศิลปะการแต่งหน้าเพื่ออาชีพสำหรับนักศึกษากลุ่มวิชางานเสริมสวย ผลการวิจัยพบว่าหลังจากผู้เรียนได้เข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ผู้เรียนมีการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่วิชาชีพของตนเองและสร้างรายได้แก่ครอบครัว

5.2.4 ความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อุยฉายมัจฉานุ

จากผลการวิจัยหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อุยฉายมัจฉานุ สำหรับผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยโขนลิง วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ตรงตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และผู้เรียน มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม ชุด อุยฉายมัจฉานุ โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 0.04) อยู่ในระดับมากที่สุด

ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีหรืองานวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติของ สมพร เชื้อพันธ์ (2547, น.59) ที่กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงแบบทดสอบหรือชุดของข้อสอบที่ใช้วัดความสำเร็จหรือความสามารถในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนว่าผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้เพียงใด เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดของการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ หลักสูตรฝึกอบรมชุด ดุษฎีมาจนา พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านวิทยากร ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการอบรม โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.87 ในด้านของหลักสูตร ความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.85 ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับ งานวิจัยของกรรณิการ์ รุจิโชติ (2563, น.7) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นนามธรรมเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้นอกจากนี้ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลักให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยผู้วิจัยจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้คำแนะนำถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายไม่ตึงเครียดกับเนื้อหา เรียนรู้อย่างมีความสุขเป็นกันเอง และส่งเสริมการเรียนรู้แบบพึ่งพาอาศัยกันในระดับชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับความเพลิดเพลินในการเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ และการนำไปใช้ประกอบองค์ความรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ตนเองได้ รวมถึงการทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและนำไปใช้พัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนหลักสูตรการวัดและประเมินผลการวิจัยพบว่า ประเด็นการนำเสนอของผู้เรียนสามารถนำข้อชี้แนะของผู้วิจัยไปพัฒนาทักษะของตนเองได้ หลักสูตรที่ผู้เรียนเห็นความสำคัญจะเป็นหลักสูตรที่มีความน่าสนใจ มีประโยชน์ต่อผู้เรียนและวงการนาฏศิลป์ไทยอย่างมากภายในอนาคต การวัดและประเมินผลมีความเท่าเทียมชัดเจน และเป็นกลาง แจ้งข้อมูลการวัดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจในการเข้าร่วมและรับรองความรู้จากหลักสูตรฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมชุด ดุษฎีมาจนา ที่พัฒนาการสร้างสรรค์การแสดงจากการรวบรวมองค์ความรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญได้ถ่ายทอด ประดิษฐ์ท่าทำให้มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ที่น่าสนใจเฉพาะตัว ดุษฎีมาจนา และนำมาจัดเป็นหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในด้านองค์ความรู้ และทักษะการปฏิบัติ มีประสิทธิภาพที่ตรงตามเกณฑ์ และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อ หลักสูตรฝึกอบรมชุด ดุษฎีมาจนา อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาเพิ่มมากขึ้น หลักสูตรฝึกอบรมชุด ดุษฎีมาजनารวบรวมองค์ความรู้ถ่ายทอดรูปแบบการ

และสนับสนุนให้ครูผู้สอน
ยชน์ต่อการเรียนการสอน
นวนน้อย ดังนั้น เพื่อเพิ่ม
การเรียนรู้ได้และสามารถน
หลักสูตรฝึกอบรม ชุด
การถ่ายทอดท่ารำจากครู
เข้าใจสำหรับทักษะของผู้
ปั้นเอกลักษณ์ของตัวโขน
ที่ สู่สาธารณะเพื่อเพิ่มค
ะสิทธิภาพที่ผู้เรียนได้รับอ
การแสดงต่างๆและคอยเ
ดงจริง จะทำให้ผู้เรียนได้
เรียน ควรมีการควบคุมที่
เช่น ครูผู้สอนควรสอบ

ผู้เรียนพึงเพิ่มเติม และห
เพื่อความเข้าใจ การพัฒ

หาเสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้เรียน
ตนเอง

จัดเนื้อหาควรปรับเนื้อหา
จัดรูปแบบให้สวยงามน่า

หน้าจอ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลให้แก่ผู้เรียนได้อย่างชัดเจน เพิ่มแบบทดสอบหรือกิจกรรม ให้มีความหลากหลาย เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานควบคู่กับการได้ความรู้ ความเข้าใจ เช่น การสร้างเกมให้ผู้เรียนได้แข่งขันและช่วยกันภายในชั้นเรียน เป็นการกระตุ้นการฝึกปฏิบัติลีลาท่ารำของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนามากขึ้นเนื่องจากได้รับแรงกระตุ้นจากเกมการแข่งขันเพื่อได้รางวัลเพิ่มเติม

4) ด้านการสร้างสรรค์ ควรพัฒนารูปแบบ กระบวนการลีลาลักษณะท่ารำ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ของตัวโขนหรือตัวละครเพื่อเสริมรูปแบบลีลาท่ารำขึ้นใหม่หรือคงไว้ให้มีเอกลักษณ์มากขึ้น เพื่อสื่ออารมณ์ รูปแบบการแสดงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการสร้างสรรค์นวัตกรรมการแสดงขึ้นใหม่หรือการสร้างสรรค์เชิงอนุรักษ์ เพื่อนำรูปแบบกระบวนการท่ารำถ่ายทอดสู่เยาวชนรุ่นใหม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการส่งเสริมรายได้ให้แก่วิชาชีพของตนเอง หรือองค์ความรู้ทางงานวิจัยของวงการนาฏศิลป์ไทยในอนาคต

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุต ฉุยฉายมัจฉานุ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ เนื่องจาก การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เป็นการแสดงรำอวดฝีมือ ประเภทรำเดี่ยว ผู้เรียนต้องใช้ทักษะ ลีลา ท่ารำที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวโขนมัจฉานุ และยังส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ที่จะเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทยโขลงหรือเพิ่มความน่าสนใจให้แก่ผู้เรียน ทั้งยังสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้จากสื่อนวัตกรรมออนไลน์และ เรียนรู้พร้อมกับผู้เรียนคนอื่นในชั้นเรียนได้

2) ควรพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุต ฉุยฉายมัจฉานุ ในกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ เช่น ศิลปะ วิทยาศาสตร์ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น มีความสนใจในการเรียนรู้ และเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน รักการเรียนรู้ และสามารถนำรูปแบบการแสดงไปบูรณาการเสริมองค์ความรู้และใช้ในรายวิชาอื่นๆได้

3) ควรพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุต ฉุยฉายมัจฉานุ เสริมเป็นหลักสูตรการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทยโขลง เพื่อเพิ่ม รูปแบบการเรียนรู้การแสดงรำเดี่ยวให้มากขึ้นในการเรียนการสอน นาฏศิลป์ไทยโขลง เพื่อเป็นประโยชน์แก่วงการนาฏศิลป์ไทยเป็นอย่างดี

4) ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพของตนเอง เพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมการแสดงนาฏศิลป์ไทยและสามารถนำไปประกอบเป็นวิชาชีพติดตัวที่สามารถเสริมสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ รุจิวรโชติ. (2563). การศึกษาความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของผู้รับบริการ ณ ศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข
- จันทร์จारी เกตุมาโร. (2555). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างภาวะผู้นำ. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ใจทิพย์ เย็นสุข. (2561). การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคาเบรียลอุปถัมภ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ทวีป อภิลิทธิ. (2538) เทคนิคการฝึกการเป็นวิทยากรและนักฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ
- ทัศนีย์ ศรีสวัสดิ์. (2555). การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิวัตร มณีโชติ. (2549). การวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ธงชัย สันติวงษ์, (2540). พฤติกรรมการบริโภคทางการตลาด. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- นิรันดร์ จุลทรัพย์, (2547). จิตวิทยาการประชุม อบรม สัมมนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: การกิจเอกสารและตำรากลุ่มงานบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญชม ศรีสะอาด(2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุริยาสาน,
- ประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว(2543). หนังสือคู่มือประกอบการสอนวิชานาฏศิลป์ไทย(โขน) เรื่อง ฉุยฉายพาลีและลงทรงหนุมานทรงเครื่อง. (ถ่ายเอกสาร)
- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบชิปปาโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครูวิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ปัญญา นิตยสุวรรณ(2542). สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง เล่ม 12, ฉุยฉาย.(ถ่ายเอกสาร)
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์(2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จำรูญ. (2552). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: เฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- มนชิตา เรืองรัมย์ (2556). การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มานิต มานิตเจริญ. (2534). พจนานุกรมไทย. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บำรุงสาส์น.
- รัชดาพร สุโคโต (2542). ฉุยฉายพราหมณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554.
ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์จำกัด.
- รัตนา พิชิตปรีชา, (2561). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร
สำหรับนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชชมงคลธัญบุรี
- วรรณิ์ อนุอัน (2557). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำสำหรับคณะกรรมการ
สโมสรนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชชมงคลธัญบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชชมงคลธัญบุรี
- วรารณ โอภาโส. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง ศิลปะการแต่งหน้าเพื่ออาชีพ
สำหรับนักศึกษากลุ่มวิชางานเสริมสวย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี :
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิจิตร อาวะกุล. (2540). การฝึกอบรม คู่มือฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. (พิมพ์ครั้งที่6). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- ศิริอร ชันธหัตถ์. (2539). **องค์การและการจัดการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์
- สมชาย ฟ่อนรำดี (2551). **ฉายาหนุมาณชมสวน**. วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี (ม.ป.พ)
- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน).พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม. (2562). **หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562)**. สุพรรณบุรี: วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม.
- สาโรช ไสยสมบัติ. (2534). **ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด**.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สิริพร ทิพย์คง. (2545). **หลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สุนัย ภูพันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์
- สุภาพร พิศาลบุตรและยงยุทธ เกษสาคร (2544). **การพัฒนาบุคคลและฝึกอบรม**. กรุงเทพฯ: วี.เจ. พรินต์ติ้ง
- สุภาพร เทศวิรัช. (2548). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ**. วิทยานิพนธ์
- สมิตร เทพวงษ์. (2547). **ฉายา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- สุรียา เหมตะศิลป์. (2537). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการพัฒนาหลักสูตรแบบ มีฐานมาจากระดับโรงเรียน สำหรับครูมัธยมศึกษา**. (ปริญญานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.)
- เสาวภา ปัญจจริยะกุล. (2561). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

บรรณานุกรม(ต่อ)

อรรรรณ ขมวัฒนา. (2530). รำไทยในศตวรรษที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาทิตย์ สูดาบุดร. (2564). การสร้างสรรค์การแสดงชุดรำฉุยฉายราชมาวตาร. วารสารศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อิทธิพัทธ์ จันทรสาคร. (2565). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อระบบสาธารณสุขปโค
ภายใน อาคาร สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

1. นายประเมษฐ์ บุณยะชัย ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง)
2. นายวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ พนักงานราชการทั่วไปกลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ ตำแหน่ง นักวิชาการละครและดนตรี (ด้านนาฏศิลป์ไทย โขนลิง)
3. นายสมชาย ฟ่อนรำดี ครู วิทยฐานะ ครู เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และวัดและประเมินผล

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพนงค์ กุลเกตุ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประวิทย์ ฤทธิบุลย์ ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการและงานวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก ข

- หนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหลักสูตรและด้านวัดประเมินผล
- หนังสือขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหลักสูตรและด้านวัดประเมินผล

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ สำนักงานคณบดี งานบัณฑิตศึกษา โทร ๐ ๒๕๔๙ ๓๒๙๘

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๒๖๙๕

วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวิทย์ ฤทธิบุญ

เนื่องด้วย นายภูษณ พื่อนรำดี รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๑๖๔๗๐๗๑๐๐๑๐-๖ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิช บุญทองเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและขอเข้าพบในช่วงเดือน ตุลาคม ๒๕๖๖ เพื่อขอข้อมูลและข้อเสนอแนะนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ให้การอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิช บุญทองเล็ก)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๒๖๙๕

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุสันติ แวงวรรณ

เนื่องด้วย นายภูษณ พื่อนราตี รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๑๖๔๗๐๗๑๐๐๑๐-๖ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาโนช บุญทองเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและขอเข้าพบในช่วงเดือน ตุลาคม ๒๕๖๖ เพื่อขอข้อมูลและข้อเสนอแนะนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ให้อนุเคราะห์จากท่าน และคณะฯ ขอขอบคุณเป็นการล่วงหน้า
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาโนช บุญทองเล็ก)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

งานบัณฑิตศึกษาคณะฯ
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๔ ๓๒๔๘
โทรสาร ๐ ๒๕๗๗ ๔๐๒๒

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๒๑๙๓

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน อาจารย์ทิพย์อนงค์ กุลเกตุ

เนื่องด้วย นายภูษณ พื่อนรัตน์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๑๖๔๗๐๗๑๐๐๑๐-๖ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานะ บุญทองเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ในการนี้ คณะศิลปกรรมศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและขอเข้าพบในช่วงเดือน ตุลาคม ๒๕๖๖ เพื่อขอข้อมูลและข้อเสนอแนะนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ให้อนุเคราะห์จากท่าน และคณะฯ ขอขอบคุณเป็นการล่วงหน้า
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานะ บุญทองเล็ก)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

งานบัณฑิตศึกษาคณะฯ
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๙ ๓๒๙๘
โทรสาร ๐ ๒๕๗๗ ๔๐๒๒

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ สำนักงานคณบดี งานบัณฑิตศึกษา โทร ๐ ๒๕๔๔ ๓๒๕๘

ที่ อว ๐๖๔๔.๐๙/ ๑๕

วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบขอบคุณ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประวิทย์ ฤทธิบุลย์

ตามที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดงชุดอุยฉ่ายมัจฉาน โดยมิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิช บุญทองเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นั้น

ในการนี้ คณะฯ จึงขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัยดังกล่าวข้างต้น โดยนักศึกษาจะได้นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิช บุญทองเล็ก)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

๐๒ ม.ค. ๖๗ เวลา ๑๗:๓๕:๒๖ Non PKI Server Sign
Signature Code : NwA&A EUAQw AmADM ARAAm

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๓๒

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๔

มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนันติ แวงวรรณ

ตามที่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้ขอความอนุเคราะห์ให้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนันติ แวงวรรณ พิจารณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการ
พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดงชุดอุยยามัจฉาน โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิช บุญทองเล็ก
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นั้น

คณะศิลปกรรมศาสตร์ ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวข้างต้น
และจะนำข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิช บุญทองเล็ก)
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

งานบัณฑิตศึกษาคณะฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๙ ๓๒๔๘

โทรสาร ๐ ๒๕๓๗ ๔๐๒๒

ที่ อว ๐๖๔๙.๐๙/๗๑

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง
จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๕

มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบขอบคุณ

เรียน ดร.ทิพย์อนงค์ กุลเกตุ

ตามที่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้ขอความอนุเคราะห์ให้ ดร.ทิพย์อนงค์ กุลเกตุ พิจารณาตรวจเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดงชุดอุยฉายมัจฉานู โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิช บุญทองเล็ก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นั้น

คณะศิลปกรรมศาสตร์ ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัยดังกล่าวข้างต้น และจะนำข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิช บุญทองเล็ก)

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

งานบัณฑิตศึกษาคณะฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๙ ๓๒๔๘

โทรสาร ๐ ๒๕๓๗ ๔๐๒๒

ภาคผนวก ค

- แบบประเมินประสิทธิภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านวัดและประเมินผล
- แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

**แบบประเมินประสิทธิภาพ แบบสอบถามความต้องการในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง
ชุด ดุญฉายมัจฉานุ โดยผู้เชี่ยวชาญ**

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อ แบบสอบถามความต้องการในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุญฉายมัจฉานุ โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			รวม	IOC
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่เหมาะสม		
1	ความสอดคล้องของข้อมูลด้านข้อมูลส่วนบุคคล					
	1.1 เพศ					
	1.2 อายุ					
	1.3 สถานภาพ					
	1.4 ระดับการศึกษา					
	1.5 ประสบการณ์ด้านการแสดง					
2	ความสอดคล้องของข้อมูลด้านความต้องการในการจัดฝึกอบรม					
	2.1 การแสดง ชุดอุณยานุ มัจฉานุ ควรค่าแก่การศึกษา					
	2.2 การแสดง ชุดอุณยานุ มัจฉานุ มีความน่าสนใจ					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			รวม	IOC
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่เหมาะสม		
	2.3 การแสดง ชุดฉายฉายมัจฉานู สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้					
	2.4 หลักสูตรฝึกอบรมมีความน่าสนใจ					
	2.5 หลักสูตรการฝึกอบรมมีองค์ความรู้ที่ควรค่าแก่การศึกษา					
	2.6 สถานที่ในการฝึกอบรม คือ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี					
	2.7 มีความสอดคล้องกับหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี					
	2.8 สามารถพัฒนาศักยภาพการแสดงของผู้เรียนได้					
	2.9 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม					
	2.10 วิธีการสร้างสรรค์ของการแสดง					
	2.11 ถ่ายทอดทำร่ำแก่ผู้เรียนโดยใช้แนวทางของผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยโนลิ่ง คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์					
	2.12 สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาศักยภาพทำร่ำความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวโนลิ่งได้					
	2.13 ผู้จัดทำหลักสูตรมีศักยภาพต่อการพัฒนาของผู้เรียน					
	2.14 สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			รวม	IOC
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่เหมาะสม		
	2.15 ความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรม ชุดฉายฉายมัจฉานุ					
3	ความสอดคล้องของข้อมูลด้านข้อเสนอแนะ					
	3.1 ข้อเสนอแนะ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบสอบถามความต้องการ
ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชูต ฉุยฉายมัจฉานุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชูต ฉุยฉายมัจฉานุ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชูต ฉุยฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชูต ฉุยฉายมัจฉานุ

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ขั้นตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความต้องการในการจัดฝึกอบรม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี

☐ 20 – 35 ปี

☐ 36 – 55 ปี

☐ 55 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

☐ ผู้อำนวยการ

☐ รองผู้อำนวยการ

☐ ครู-อาจารย์

☐ นักศึกษา

☐ นักเรียน

4. ระดับการศึกษา

☐ มัธยมศึกษา

☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

5. ประสบการณ์ด้านการแสดง

☐ 1 – 3 ปี

☐ 4 – 6 ปี

☐ 7 – 10 ปี

☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความต้องการในการจัดฝึกอบรม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการของท่านในการจัดฝึกอบรม

- คะแนน 5 หมายถึง ความต้องการในระดับมากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง ความต้องการในระดับมาก
 คะแนน 3 หมายถึง ความต้องการในระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง ความต้องการในระดับน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง ความต้องการในระดับน้อยที่สุด

ที่	หัวข้อ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
1.	การแสดง ชุดฉายมัจฉานุ ควรค่าแก่การศึกษา					
2.	การแสดง ชุดฉายมัจฉานุ มีความน่าสนใจ					
3.	การแสดง ชุดฉายมัจฉานุ สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้					
4.	หลักสูตรฝึกอบรมมีความน่าสนใจ					
5.	หลักสูตรการฝึกอบรมมีองค์ความรู้ที่ควรค่าแก่การศึกษา					
6.	สถานที่ในการฝึกอบรม คือ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี					
7.	มีความสอดคล้องกับหลักสูตรของวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี					
8.	สามารถพัฒนาศักยภาพการแสดงของผู้เรียนได้					
9.	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม					
10.	วิธีการสร้างสรรค์ของการแสดง					
11.	ถ่ายทอดท่ารำแก่ผู้เรียนโดยใช้แนวทางของผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยโนลิ่ง คุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์					
12.	สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาศักยภาพท่ารำความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวโนลิ่งได้					
13.	ผู้จัดทำหลักสูตรมีศักยภาพต่อการพัฒนาของผู้เรียน					
14.	สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน					
15.	ความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรม ชุดฉายมัจฉานุ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

แบบประเมินประสิทธิภาพ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง
ชุด ดุญฉายมัจฉานุ โดยผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุญฉายมัจฉานุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อ แบบสอบถามความต้องการ
ในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุญฉายมัจฉานุ โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในความคิดเห็น
ของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			รวม	IOC
		+1 เหมาะสม	0 ไม่ แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม		
1	ความสอดคล้องของข้อมูลด้านข้อมูลทั่วไป					
	1.1 ประวัติส่วนตัว					
	1.2 ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน					
	1.3 ผลงานการแสดงต่างๆ					
2	ความสอดคล้องของข้อมูลด้านคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการแสดง ชุด ดุญฉายมัจฉานุ					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			รวม	IOC
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม		
	2.1 ประวัติการแสดงผล และที่มาของการแสดง นุญฉายมัจฉานมัจฉานุ					
	2.2 อัตลักษณ์ และรูปแบบการแสดงควรมี แนวทางเป็นอย่างไร					
	2.3 ความสำคัญ และองค์ประกอบการแสดง เพื่อถ่ายทอดสู่ผู้เรียน					
3	ความสอดคล้องของข้อมูลด้านคำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแสดง					
	3.1 รูปแบบแนวทาง และวิธีการการ ถ่ายทอดลีลาท่ารำ ตัวมัจฉานุของตนเองสู่ ผู้เรียน					
	3.2 ท่านมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับ ผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติท่ารำอย่างไร					
4	ความสอดคล้องของข้อมูลด้านข้อเสนอแนะ					
	4.1 ข้อเสนอแนะ					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

(สำหรับคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์)

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำสัมภาษณ์ ประวัติส่วนตัว

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

คำสัมภาษณ์ ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

คำสัมภาษณ์ ผลงานการแสดงต่างๆ

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการแสดง ชุด ฉายา มัจฉานุ

1. ประวัติ และที่มาของการแสดงฉายา มัจฉานุ มัจฉานุ

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

2. อัตลักษณ์ และรูปแบบการแสดงควรมีแนวทางเป็นอย่างไร

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

3. ลักษณะลีลาท่ารำประกอบการแสดงเพื่อถ่ายทอดสู่ผู้ชม

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแสดง

1. รูปแบบแนวทาง และวิธีการการถ่ายทอดท่ารำ

คำให้สัมภาษณ์.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติท่ารำอย่างไร

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

จบการสัมภาษณ์ เวลา.....น.

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

(สำหรับคุณครูประเมษฐ์ บุญยะชัย ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ปี 2563)

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำสัมภาษณ์ ประวัติส่วนตัว

คำให้สัมภาษณ์

คำสัมภาษณ์ ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน

คำให้สัมภาษณ์

คำสัมภาษณ์ ผลงานการแสดงต่างๆ

คำให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการแสดง ชุด ฉายา มัจฉานุ

1. ประวัติ และความเป็นมาของตัวโจน มัจฉานุ

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....2.

องค์ประกอบการแสดง เช่น เพลงที่ใช้ประกอบการแสดง ระยะเวลาของเนื้อเรื่องในการแสดง ความเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของการแสดงควรเป็นอย่างไร

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแสดง

1. รูปแบบแนวทาง และวิธีการการถ่ายทอดทำรำ

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

2. ท่านมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติทำรำอย่างไร

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

จบการสัมภาษณ์ เวลา.....น.

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

(สำหรับคุณครูสมชาย ฟ้อนรำดี)

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำสัมภาษณ์ ประวัติส่วนตัว

คำให้สัมภาษณ์

คำสัมภาษณ์ ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน

คำให้สัมภาษณ์

คำสัมภาษณ์ ผลงานการแสดงต่างๆ

คำให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการประพันธ์บทการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

1. ลักษณะคำประพันธ์บทการแสดงฉุยฉายมัจฉานุ มีลักษณะอย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

2. การประพันธ์ บทโขนสำหรับการแสดงรำเดี่ยวควรเป็นอย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

3. การนำเอกลักษณ์ของตัวโขนมัจฉานุมาประพันธ์บทการแสดงควรเป็นอย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแสดง

1. รูปแบบแนวทาง และวิธีการการถ่ายทอดท่ารำ
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

2. ท่านมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติท่ารำอย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

จบการสัมภาษณ์ เวลา.....น.

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
(สำหรับคุณครูถาวร สดแสงจันทร์)

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานุ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำสัมภาษณ์ ประวัติส่วนตัว

คำให้สัมภาษณ์

คำสัมภาษณ์ ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน

คำให้สัมภาษณ์

คำสัมภาษณ์ ผลงานการบรรเลงต่างๆ

คำให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการแสดง ชุด ฉายามัจฉานู

1. ประวัติ และที่มาของเพลงประกอบการแสดงฉายามัจฉานูมัจฉานู

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

2. ลักษณะจังหวะและทำนองประกอบการแสดงฉายามัจฉานูมัจฉานู

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

3. ความหมายและรูปแบบของเพลงฉายามัจฉานูมัจฉานูเพื่อถ่ายทอดอารมณ์สู่ผู้ชม

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการบรรเลง

1. รูปแบบแนวทาง และวิธีการการถ่ายทอดการบรรเลงทำนอง

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

2. ท่านมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในการจดจำจังหวะและทำนองเพลงอย่างไร

คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

จบการสัมภาษณ์ เวลา.....น.

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

(สำหรับคุณครูมยุรี พ็อนรัมย์)

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุญฉายมัจฉานุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุญฉายมัจฉานุ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำสัมภาษณ์ ประวัติส่วนตัว

คำให้สัมภาษณ์

คำสัมภาษณ์ ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงาน

คำให้สัมภาษณ์

คำสัมภาษณ์ ผลงานการขับร้อง

คำให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการแสดง ชุด ฉายามัจฉานุ

1. ประวัติ และที่มาของการร้องเพลงประกอบการแสดง ฉายามัจฉานุ มัจฉานุ
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

2. อัตลักษณ์ และเทคนิคในการร้องประกอบการแสดง ฉายามัจฉานุ มัจฉานุ ควรมีแนวทางเป็นอย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

3. ลักษณะรายละเอียดการเอื้อนประกอบการร้องเพลงการแสดงเพื่อถ่ายทอดสู่ผู้ชม
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแสดง

1. รูปแบบแนวทาง และวิธีการการถ่ายทอดการร้องเพลง
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

2. ท่านมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในการฝึกร้องเพลงอย่างไร
คำให้สัมภาษณ์

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

จบการสัมภาษณ์ เวลา.....น.

แบบประเมินประสิทธิภาพ การจัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง
ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ โดยผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อ แบบสอบถามความต้องการ
ในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในความคิดเห็น
ของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงต่อไป

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1. ด้านส่วนนำ						
1.1 ความนำ	ความเชื่อมโยงของการสร้างสรรค์การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ กับ การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม					
1.2 จุดมุ่งหมายการอบรม	มีความชัดเจนในการจัดการอบรม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการจัดหลักสูตรฝึกอบรม					
1.3 ขอบเขต	มีการอธิบายขอบเขตที่ชัดเจนและครบถ้วน สามารถทำความเข้าใจได้ ง่าย					
1.4 เวลาในการจัดการฝึกอบรม	ระบุวัน และเวลาได้อย่างชัดเจน แบ่งช่วงในการจัดอบรมได้อย่าง ละเอียด ชัดเจน และมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง					

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1.5	แนวทางการจัดอบรม มีแนวทางในการจัดอบรมที่ชัดเจน ครบถ้วนสามารถปฏิบัติตามได้					
1.6	กิจกรรมการอบรม มีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดอบรม แบ่งกิจกรรมได้อย่างชัดเจน					
1.7	การวัดและประเมินผล มีการระบุเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม					
2. โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้						
2.1	มีการระบุชั่วโมงในการฝึกอบรมได้อย่างชัดเจน					
2.2	ระบุสถานที่จัดการฝึกอบรมได้อย่างชัดเจน					
2.3	มีการแบ่งแผนการจัดการเรียนรู้ และระบุเนื้อหาของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน					
2.4	สามารถแบ่งเวลาในการจัดการเรียนรู้ของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม					
2.5	มีการระบุคะแนนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้อย่างชัดเจน และมีความเหมาะสม					
3. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้						
3.1	สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสมรรถนะประจำหน่วย					
3.2	กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับจุดประสงค์ และสาระสำคัญ					
3.3	รูปแบบการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้					
3.4	เนื้อหาเหมาะสม และมีความน่าสนใจต่อผู้เรียน					
3.5	กิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องตามขั้นตอนของกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
3.6	กิจกรรมครอบคลุมสาระการเรียนรู้					

รายการประเมิน		ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
3.7 ระยะเวลาในการจัดการอบรมเหมาะสมต่อการเรียนในเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้						
4. ด้านสื่อการเรียนรู้						
4.1 สื่อมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้						
4.2 สื่อมีกระบวนการถ่ายทอดตามรูปแบบแนวทางการถ่ายทอดของครู วิจารณ์ อยู่สวัสดิ์ สู่ผู้เรียน						
4.2 สื่อมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้						
4.3 สื่อเหมาะสมกับผู้เรียน						
4.4 สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเกิดการพัฒนาศักยภาพได้อย่างรวดเร็ว						
4.5 สามารถช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพ						
5. ด้านการประเมิน						
5.1 มีการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมตามจุดประสงค์การเรียนรู้						
5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมกับเนื้อหา และตรงตามจุดประสงค์						
5.3 เกณฑ์ที่ใช้วัดและประเมินผลครอบคลุมตามจุดประสงค์						
5.4 มีการระบุเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม และชัดเจน						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบประเมินประสิทธิภาพ แบบทดสอบ ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง
ชุด ดุยฉายมัจฉานู โดยผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานู

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงและนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานู
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานู
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ดุยฉายมัจฉานู

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อ แบบสอบถามความต้องการ
ในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานู โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในความคิดเห็น
ของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงต่อไป
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
ดูฉายมัจฉานู องค์ประกอบ ความเป็นมาการ แสดง ชุดดูฉาย มัจฉานู	แบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 <u>เรื่อง ความรู้ ความเป็นมา การแสดง ชุด ดูฉายมัจฉานู</u>				
	1) การแสดงดูฉายมัจฉานู สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อสิ่งใด ก. เพื่อถ่ายทอด และ อนุรักษ์ ศิลปะวัฒนธรรมไทย ข. เพื่อศึกษากระบวนการการสร้างสรรค ผลงานสู่ระดับชาติ				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
	ค. เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทำรำของผู้เรียนนาฏศิลป์ชั้นสูง ในเพลงรำเดี่ยว ง. เพื่ออวดฝีมือทำรำของผู้เรียนในเพลงฉุยฉาย				
<u>ฉุยฉายมัจฉานู</u> องค์ประกอบ ความเป็นมาการ แสดง ชุดฉุยฉาย มัจฉานู	2. ผู้ประติษฐ์ทำรำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานูคือผู้ใด ก. ครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ข. ครูประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ค. ครูสรราชัย ทรัพย์แสนดี ง. ครูگری วรตะริน				
<u>ฉุยฉายมัจฉานู</u> ลักษณะกระบวนการ ทำรำของการ แสดง ชุดฉุยฉาย มัจฉานู	3. รูปแบบกระบวนการทำรำเฉพาะตัวของมัจฉานู ก. ลักษณะทำรำลึงเด็ก ข. ลักษณะทำรำลึงผสมปลา ค. ลักษณะทำรำลึงปนยักษ์ ง. ลักษณะทำรำลึงเล็ก				
<u>ฉุยฉายมัจฉานู</u> ดนตรี ประกอบการแสดง ชุดฉุยฉายมัจฉานู	4) เพลงฉุยฉาย มีเครื่องดนตรีที่สำคัญคือสิ่งใด ก. กลอง ข. ฉิ่ง ค. ปี่ใน ง. ระนาดเอก				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
<u>นุญฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความ เป็นมาการแสดง ชุดนุญฉายมัจฉานุ	5) นางสุพรรณมัจฉาคลอดมัจฉานุด้วยวิธีใด ก. คลอดจากท้อง ข. คลอดจากการอ้อนวอนเทวอารักษ์ ค. สำรอก ง. คลอดจากหาง				
<u>นุญฉายมัจฉานุ</u> ดนตรี ประกอบการแสดง ชุดนุญฉายมัจฉานุ	6) บทนุญฉายมัจฉานุ ท่อนนุญฉาย เป็นการ ประพันธ์กลอนประเภทใด ก. กลอนแปด ข. กลอนสี่สุภาพ ค. กลอนนุญฉาย(ลักษณะรูปแบบพิเศษ) ง. กาพย์ฉก 16				
<u>นุญฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความ เป็นมาการแสดง ชุดนุญฉายมัจฉานุ	7) เหตุใดมัจฉานุจึงมีลักษณะรูปร่างที่ ผิดปกติจากลิงทั่วไป ก. เกิดจากนางปลาร่างกายจึงเป็นลิง ทั้งหมด ข. เป็นการสร้างตัวละครที่พิศดาร ผสมผสานระหว่างลิงและปลา ค. เป็นการสร้างตัวละครที่พิศดาร ผสมผสานระหว่างสัตว์หลายสายพันธุ์ ง. เกิดจากหนุมานที่มีอิทธิฤทธิ์มากจึงเป็น ลิงและมีหางเป็นปลา				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
<u>ดูฉายมัจฉานู</u> ดนตรี ประกอบการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานู	8) จงเรียงลำดับเพลงดูฉาย การแสดง ชุด ดูฉายมัจฉานูให้ถูกต้อง 1. ดูฉายเออย 2. กายเป็นกระบี่เหมือนปีตุรงค์ 3. ส่วนหางได้พงศ์แม่นางมัจฉา 4. ลูกลิงลูกปลาสง่ายังยง ก. 1 2 3 4 ข. 1 4 2 3 ค. 1 2 4 3 ง. 1 4 3 2				
<u>ดูฉายมัจฉานู</u> ลักษณะการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานู	9) ผู้แสดงเป็นมัจฉานูควรมีลักษณะรูปร่าง เป็นอย่างไร ก. รูปร่างท้วมป้อม ข. รูปร่างผอมและสูง ค. รูปร่างสันทัดตัวเล็ก ง. รูปร่างท้วมสูง				
<u>ดูฉายมัจฉานู</u> ประวัติความเป็นมา การแสดง ชุดดูฉายมัจฉานู	10) การแสดงดูฉายมัจฉานูเป็นการกล่าว เนื้อเรื่องในตอนใด ก. ตอนไมยราพณ์สะกดทัพ ข. ตอนมัจฉานูได้เป็นอุปราชและออก เดินทางเพื่อไปพบพระราม ค. ตอนมัจฉานูเฝ้าสระบัว ง. ตอนหนุมานรบมัจฉานู				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
<u>ดูฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมาการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานุ	11) การแสดงดูฉายมัจฉานุ ผู้ใดเป็นผู้ประพันธ์บท ก. ครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ ข. ดร.สมชาย พื่อนรัตน์ ค. ครูประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ง. ครูเกษม ทองอร่าม				
<u>ดูฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมาการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานุ	12) จากคำร้อง “กายเป็นกระบี่เหมือนปีตุรงค์ ส่วนทางใต้พงศ์แม่นางมัจฉา” เป็นคำร้องเพื่อแสดงให้เห็นถึงสิ่งใดของตัวละครโขน มัจฉานุ ก. ลักษณะลีลาท่ารำ ข. คำสัมผัสของกลอนบทละคร ค. ลักษณะท่ารำลิงปนปลา ง. รูปลักษณะที่ได้จากพ่อและแม่				
<u>ดูฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมาการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานุ	13) “แหวกว่ายธารา ดั่งปลาปนลิง” คือการแสดงเอกลักษณ์อะไร ก. ท่ารำของมัจฉานุ ข. เอกลักษณ์เฉพาะตัว ค. เอกลักษณ์ท่ารำลิงปนปลาของมัจฉานุ ง. ท่าทางประกอบการแสดงลีลาของมัจฉานุ				
<u>ดูฉายมัจฉานุ</u> ลักษณะดนตรีประกอบ	14) การทำเพลงวานรดำเนิน ของการแสดงดูฉายมัจฉานุบรรเลงเพื่อให้เห็นถึงสิ่งใด ก. การเดินทางในระยะทางไม่ไกลมากและเป็นเพลงเฉพาะของตัวลิง				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
การแสดง ชุด ฉายมัจฉานุ	ข. การเดินทางของผู้มีเอกลักษณ์เป็นเลิศ ค. การเดินทางของตัวละครต่างๆในโซน เรื่อง รามเกียรติ์ ง. การเดินทางของผู้เป็นตัวละครเอกของ เรื่อง				
<u>ฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมา การแสดง ชุด ฉายมัจฉานุ	15) สามารถนำการแสดงฉายมัจฉานุ แสดงในงานอะไรได้บ้าง ก. งานเทศกาล ข. งานมงคล ค. งานพิธีในพระราชสำนัก ง. ถูกทุกข้อ				
<u>ฉายมัจฉานุ</u> ลักษณะดนตรี ประกอบ การแสดง ชุด ฉายมัจฉานุ	16) จุดเด่นของเนื้อเรื่องประกอบแสดง ฉายมัจฉานุตรงกับข้อใด ก. การใช้สัมผัสคำในการแต่งกลอนบท ละคร ข. การใช้ปรับคำร้องเพื่อความไพเราะ ค. การกล่าวถึงเอกลักษณ์และลักษณะท่า รำของตัวละคร ง. การใช้ท่ารำที่ผสมผสานให้เกิดความ น่าสนใจ				
<u>ฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมา การแสดง ชุด ฉายมัจฉานุ	17) มัจฉานุได้รับพระราชทานสิ่งใดจาก พระราม ก. แต่งตั้งเป็น พญาหนุราช ครองกรุงมลิวัน ข. แต่งตั้งเป็น พญาอนูชิต ครองกรุงอโยธ ยา				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
	ค. แต่งตั้งเป็น พญาหนุราช ครองกรุงอโยธยา ง. แต่งตั้งเป็น อู่ปราบ ครองกรุงบาดาล ครึ่งหนึ่ง				
<u>ดูฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมาการแสดงชุดดูฉายมัจฉานุ	18) มัจฉานุได้รับหน้าที่ให้เฝ้าสิ่งใด ก. สรรพภคหน้าด่านบาดาล ข. สระบัวชั้นนอกเมืองบาดาล ค. สระบัวชั้นในเมืองบาดาล ง. สรรพภคในด้านเมืองบาดาล				
<u>ดูฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมาการแสดงชุดดูฉายมัจฉานุ	19) ลักษณะท่ารำลิงผสมปลาเป็นลักษณะท่ารำที่บ่งบอกสิ่งใด ก. ลักษณะกายของมัจฉานุที่เป็นเอกลักษณ์ ข. ลักษณะการใช้อารมณ์ของมัจฉานุที่เป็นเอกลักษณ์ ค. ลักษณะหางของมัจฉานุที่เป็นเอกลักษณ์ ง. ลักษณะลีลาท่ารำของมัจฉานุที่เป็นเอกลักษณ์				
<u>ดูฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมาการแสดงชุดดูฉายมัจฉานุ	20) ไม่ยราพณ์มาพบมัจฉานุในสถานที่ใด ก. ทะเล ข. ริมบึง ค. ริมหาด ง. ริมแม่น้ำ				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
<u>ดูฉายมัจฉานู</u> ลักษณะดนตรีประกอบ การแสดง ชุด ดูฉายมัจฉานู	21) บทร้องในบทใด ที่บ่งบอกถึงลักษณะ ของตัวละคร ก. ความเป็นกระบี่เหมือนปีศาจ ส่วนทาง ได้พงศ์แม่นางมัจฉา ข. แหวกว่ายธารา ตั้งปลาปนลึง ค. เมื่อนนยวิกขึ้นครองบาดาล มัจฉานู กุมารอุปราชา ง. คล่องแคล่วข้ามคม น้าชมเสียจริง				
<u>ดูฉายมัจฉานู</u> ประวัติความเป็นมาการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานู	22) เหตุใดมัจฉานูถึงไม่บอกทางไปเมือง บาดาลแก่หนุมานอย่างเที่ยงตรง ก. มัจฉานูอยากให้หนุมานอยู่ดูแลตนที่ สระบัว ข. มัจฉานูเป็นตัวละครที่มีความกตัญญู ค. มัจฉานูรักและเคารพไมยราพณ์ ง. มัจฉานูอยากรู้ความสามารถของพ่อ ตนเอง				
<u>ดูฉายมัจฉานู</u> ประวัติความเป็นมาการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานู	23) เหตุใดนางสุพรรณมัจฉาถึงไม่เลี้ยงดู มัจฉานู ก. เพื่อให้หนุมานตามหาตนกับลูก ข. เกรงว่าทศกัณฐ์จะนำตนไปสังหาร ค. เกรงว่าทศกัณฐ์จะรู้ความจริงและเกิด อันตรายกับมัจฉานู ง. เพื่อให้มัจฉานูได้ออกตามหาพ่อ				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
<u>ฉายฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมา การฉายมัจฉานุ	24) การแสดงฉายฉายมัจฉานุเป็นการแสดงเกี่ยวกับอะไร ก. บอกถึงลักษณะท่าทางของตัวละคร ข. บอกถึงการชมความงามของตนเอง ค. บอกถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของมัจฉานุ ง. บอกถึงลักษณะและความเป็นมาของมัจฉานุ				
<u>ฉายฉายมัจฉานุ</u> ลักษณะดนตรีประกอบ การฉายมัจฉานุ	25) รูปแบบกระบวนการท่าทางของตัวละครมัจฉานุพิเศษกว่า ตัวไหนตัวอื่นอย่างไร ก. น่ารัก ชูชน ข. เล่นมือ เล่นหน้า ค. เล่นหาง ว่ายน้ำได้เหมือนปลา ง. คล่องแคล่ว ว่องไว				
<u>ฉายฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมา การฉายมัจฉานุ	26) ทำนาฏยศัพท์ ประกอบการแสดงฉายฉายมัจฉานุ ในคำร้องที่ขีดเส้นใต้คือทำใด “ฉายฉายเอ๋ย ลูกถึงลูกปลา” ก. ลงวงหน้าเสี้ยว ข. กระที่ปักกลับ ค. ครึ่งหย่องขวา ง. ครึ่งหย่องซ้าย				
<u>ฉายฉายมัจฉานุ</u> ลักษณะดนตรีประกอบ การฉายมัจฉานุ	27) เพลงฉายฉายมัจฉานุ สามารถทำให้เห็นถึงลักษณะตัวละครอย่างไร ก. ท่าทางและลีลาเฉพาะตัวละคร ข. ท่าทางของลิง ค. ท่าทางของปลา ง. ท่าทางของลิงเด็ก				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
<u>ดูฉายมัจฉานู</u> ประวัติความเป็นมาการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานู	28) การใช้ท่ารำลึงผสมปลาเป็นอย่างไร ก. การผสมผสานลีลาท่าทางของลึงและปลา ข. การผสมผสานลีลาท่ารำของตัวละคร ค. การใช้ลีลาท่ารำที่สวยงาม ง. การใช้ลีลาท่ารำที่มีความแปลกตา				
<u>ดูฉายมัจฉานู</u> ประวัติความเป็นมาการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานู	29) ข้อใดคือคุณค่าของการแสดงดูฉายมัจฉานู ก. คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ข. คุณค่าการสืบสาน นาฏศิลป์ไทย ค. คุณค่าของการแสดงลักษณะพิเศษที่มีเฉพาะตัวละคร ง. ถูกทุกข้อ				
<u>ดูฉายมัจฉานู</u> ประวัติความเป็นมาการแสดง ชุดดูฉายมัจฉานู	30) มัจฉานูเข้ากับหนุมานด้วยเหตุใด ก. แย่งพื้นที่การปกครองสระบัว ข. หนุมานสังหารไมยราพณ์ ค. หนุมานบุกลงมายังสระบัวที่ตนเป็นผู้รักษาอยู่ ง. มัจฉานูเป็นอุปราชเมืองบาดาล				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
<u>นุญฉายมัจฉานุ</u> ประวัติความเป็นมาการแสดง ชุดนุญฉายมัจฉานุ	31) เพลงร่ำ มีความหมายใดในข้อต่อไปนี้ ก. การเกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งในการแสดง ข. การแต่งองค์ทรงเครื่อง ค. การเดินทางของตัวละคร ง. การแสดงพละกำลัง				
	32) การฟังจังหวะดนตรีที่เป็นองค์ระกอบ สำคัญ ของการแสดง ชุด นุญฉายมัจฉานุ ผู้ ร่ำ ควรฟังเสียงเครื่องดนตรีใด ในเพลง นุญฉาย ก. ฉิ่ง ข. ปี่ใน ค. ระนาดเอก ง. กลองทัด				
	33) เอกลักษณะของ ตัวมัจฉานุ คือข้อใด ก. มีลักษณะซุกซน ลึงเด็ก ข. มีรูปร่างเป็นปลา ค. มีความคล่องแคล่วว่องไว ง. มีลักษณะเป็น ลูกผสมระหว่างลึงกับปลา				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
	34) การแต่งกายประกอบการแสดง ดุ้ยฉาย มัจฉานุ แต่งกายตามแบบใด เพื่อสิ่งใด ก. แต่งกายลงยืนเครื่องตามแบบมาตรฐาน เพื่อความสวยงาม ข. แต่งกายตามแบบโบราณ เพื่อการอนุรักษ์ ค. แต่งกายตามแบบหุ่นกรรมพระราชวังวร เพื่อความน่าสนใจและสวยงาม ง. แต่งกายตามเครื่องทรงของ พระมหากษัตริย์ เพื่อความวิจิตรและบ่งบอกถึงความเป็นไทย				
	35) เพลงดุ้ยฉาย มีความสำคัญอย่างไรในการแสดง ก. การรำอวดฝีมือ ในเพลงรำเดี่ยว เพื่อแสดงการชื่นชมตนเองและอวดตนเอง ข. การแต่งองค์ทรงเครื่อง เพื่อเดินทางไปพบพระราม ค. การเดินทางของตัวละครมัจฉานุ ที่ผสมทำรำของลิงและปลา ง. การรำอวดฝีมือ ในเพลงรำหมู่ เพื่อแสดงการชื่นชมตนเองและอวดตนเอง				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
	36) การแสดงชุดฉายมัจฉานุ สามารถนำไปใช้พัฒนาศักยภาพผู้เรียนในด้านใด ก. ด้านการคิดคำนวณ ข. ด้านการปฏิบัติทำรำ ค. ด้านการพูดอธิบาย ง. ด้านสังคม				
	37) การแสดงชุดฉายในตัวลิง ที่เป็นเพลงรำเดี่ยว คือชุดการแสดงใด ที่ปรากฏในหลักสูตรสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ก. ชุดฉายมานพ ข. ชุดฉายหนูมานชมสวน ค. ชุดนมชุดฉาย ง. ชุดฉายหนูมานครองเมือง				
	38) จังหวะเพลงวานรดำเนิน ผู้ปฏิบัติทำรำควรฟังเครื่องดนตรีใด ก. ฉิ่ง ข. กลองทัด ค. ตะโพน ง. ระนาด				

เนื้อหา	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน			หมายเหตุ
		+1 เหมาะสม	0 ไม่แน่ใจ	-1 ไม่ เหมาะสม	
	39) จงเรียงลำดับเพลงแม่ศรี การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุให้ถูกต้อง 1. กุมาราเอย 2. น้าชมเสียวจริง 3. หลานราพณ์หลานลม 4. คล่องแคล่วข้ามคม ก. 1 2 3 4 ข. 1 3 4 2 ค. 1 2 4 3 ง. 1 4 3 2				
	40) อากัปกิริยาของลิง ประกอบการแสดง ฉุยฉายมัจฉานุ ในคำร้องที่ขีดเส้นใต้คือท่า ไต “ช่างนารักจริง กุมารวานร” ก. การตีบท ตัวเรา ข. ลงวงหน้าเสี้ยว ค. ท่าเกาคาง ง. ท่าเกาซ้อมือ				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ชุด ฉายามัจฉานุ

ระหว่างวันที่

ณ วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉายามัจฉานุ สำหรับผู้เรียน สาขานาฏศิลป์ไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสำรวจความพึงพอใจ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3. โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องระดับความพึงพอใจตามความคิดเห็นของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ระดับการศึกษา
☐ ปริญญาตรี ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. สถานะภาพ
☐ เป็นนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
☐ เป็นนักเรียนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่จากโรงเรียนอื่นๆ
โปรดระบุ.....
☐ เป็นบุคคลภายนอกที่มีความสนใจในหลักสูตรฝึกอบรม
3. ประสบการณ์ด้านการแสดง
☐ 1 – 3 ปี ☐ 4 – 6 ปี
☐ มากกว่า 6 ปี

ตอนที่ 2 แบบสำรวจความพึงพอใจ

ข้อที่	เนื้อหาสาระ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตร						
1	การชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าอบรมรู้					
2	การชี้แจงกลุ่มเป้าหมาย					
3	การชี้แจงประโยชน์จากการฝึกอบรม					
4	มีการเตรียมความพร้อมก่อนจัดหลักสูตรฝึกอบรม					
5	ข้อมูลของเนื้อหาและองค์ประกอบครบถ้วน					
6	มีแนวทางการถ่ายทอด จากครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ อย่างชัดเจน					
7	มีการนำเข้าสู่เนื้อหาที่สอดคล้องกับเวลาที่กำหนด					
8	มีความครบถ้วนของเนื้อหาการนำเสนอ					
9	มีความน่าสนใจของหลักสูตรฝึกอบรม					
10	สามารถนำไปพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพ					
วิทยากร						
1	มีวิธีอธิบายและกิจกรรมการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2	เนื้อหาที่สอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
3	การจัดลำดับเนื้อหาในกิจกรรมการอบรม					
4	เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามและแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมการหลักสูตรฝึกอบรมเอื้อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
6	มีบุคลิกที่ดี เหมาะสมในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม					
7	มีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อย					
8	มีจิตใจอบอุ่นอารี และมีเมตตา เอาใจใส่ดูแลผู้เรียน					
9	พูดเสียงดังชัดถ้อยชัดคำ มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน					
10	ให้ความสนใจ ดูแล เอาใจใส่ผู้อบรมอย่างทั่วถึง					
11	การถ่ายทอดทำเข้าใจง่าย					
12	การสรุปเนื้อหาเพื่อเพิ่มความเข้าใจให้ผู้เรียน					
13	ความสนใจผู้เรียนทั่วถึงภายในชั้นเรียน					
14	มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์					

15	ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน					
ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการอบรม						
1	การใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการอธิบายเนื้อหา					
2	สื่อการสอน หรืออุปกรณ์ ประกอบการสอนมีความทันสมัย					
3	สื่อการสอน หรืออุปกรณ์ ประกอบการสอนมีความเพียงพอ					
4	ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์					
5	มีการแนะนำตำราและแหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม					
6	สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อการส่งเสริมความเข้าใจ					
7	ระยะเวลาในการใช้สื่อ					
8	ความน่าสนใจของสื่อการเรียนการสอน					
9	ความเข้าใจในรายละเอียดเนื้อหาการอบรม					
10	ความเข้าใจองค์ประกอบการแสดง					
11	กิจกรรมการฝึกอบรมมีความเข้าใจง่าย					
12	กิจกรรมการฝึกอบรมสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดผู้เรียนได้					
13	องค์ความรู้ของเพลงประกอบการแสดง					
14	เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตัวชี้วัด					
15	หลักสูตรเป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้ได้จากหลักสูตร					

ข้อที่	เนื้อหาสาระ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านการวัดและประเมินผล						
1	วิธีการประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตรฝึกอบรม					
2	วิธีการประเมินตรงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้					
3	มีการวัดและประเมินผู้เข้าร่วมอบรมอย่างเที่ยงตรง					
4	การวัดและประเมินผลมีความชัดเจน					
5	การวัดและประเมินผลมีความเข้าใจง่าย					
6	วิธีการประเมินผลในการจัดอบรมเพียงพอต่อการเก็บคะแนน					
7	มีการวัดและประเมินผู้เข้าร่วมอบรมทั่วถึง					
8	มีการวัดและประเมินผู้เข้าร่วมอบรมเป็นรายบุคคลเชื่อถือได้					
9	มีความหลากหลายของการวัดประเมินผล					
10	สามารถนำการวัดประเมินผลไปใช้พัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์ได้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	น้อยที่สุด

ภาพที่ 8 คิวอาร์โค้ดแบบประเมินประสิทธิภาพIOC คำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ
และตารางสรุปแบบประเมินประสิทธิภาพ IOC

ภาคผนวก ง

- โครงสร้างการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้
- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
- คิวอาร์โค้ดคู่มือหลักสูตรฝึกอบรม ชุด คุยฉายมัจฉานุ พร้อมแผนการจัดการเรียนรู้

แบบประเมินแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ (ก่อนเรียน – หลังเรียน)

หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด จุฬายมัจฉานู

สำหรับผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รายชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน
	20 คะแนน	
1.นายณัฐวุฒิ ประเมณาโพธิ์	10	19
2.นายณัฐนันท์ ประจบ	10	19
3.นายชนวฤทธิ์ พุกพันธ์	9	17
4.นายธนชัย จงเจริญกิตติกุล	9	18
5.นายกำปวดี สัพศรี	6	18
6.นายศตายุ ชุ่มชื่นดี	7	18
7.นายอนุชิต อนุมาตร	9	18
8.นายคนไทย พาดำ	10	18
9.นายวิชภูมิ แสงแก้ว	7	17
10.นายชยานันต์ กุฬพันธ์วงษ์	8	17
11.นายชิษณุพงศ์ มีประกอบ	6	17

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นายภูษณ พื่อนรำดี)

(18 / ธันวาคม /2566)

แบบประเมินทักษะปฏิบัติการร้องเพลง การแสดง ชุต ฉุยฉายมัจฉานุ (เพลงฉุยฉาย)

หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุต ฉุยฉายมัจฉานุ

สำหรับผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รายชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน					รวม 10 คะแนน
	คำร้องถูกต้อง	การร้องตรงตามจังหวะ	น้ำเสียงการร้องชัดเจนตามทำนองเพลง	ความถูกต้องตรงตามไวยากรณ์ภาษาไทย	ความเข้าใจในบทร้อง	
	2	2	2	2	2	
1.นายณัฐวุฒิ ประเมณาโพธิ์	2	2	2	1	2	9
2.นายณัฐนันท์ ประจบ	2	2	1	2	1	8
3.นายชนวฤทธิ พุกพันธ์	2	1	2	1	1	7
4.นายธนชัย จงเจริญกิตติกุล	2	2	2	2	1	9
5.นายกำปวตร์ สัพศรี	2	1	1	1	2	7
6.นายศตายุ ชุ่มชื่นดี	2	1	1	1	2	7
7.นายอนุชิต อนุมาตร	2	1	2	1	2	8
8.นายคนไทย พาดตา	2	2	1	2	1	8
9.นายวชิรภูมิ แสงแก้ว	2	1	2	1	1	7
10.นายชยานันต์ กุฬพันธ์วงษ์	2	2	1	1	1	7
11.นายชิษณุพงศ์ มีประกอบ	2	1	1	1	2	7

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นายภูษณ พื่อนรัตติ)
(19 / ธันวาคม /2566)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน 9 - 10	ระดับ ดีมาก
คะแนน 7 - 8	ระดับ ดี
คะแนน 5 - 6	ระดับ พอใช้
คะแนน 0 - 4	ระดับ ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน	
	2 คะแนน	1 คะแนน
1.คำร้องถูกต้อง	คำร้องถูกต้องตรงตามบทร้อง	คำร้องไม่ถูกต้องตามบทร้อง เกิน 5 คำ
2.การร้องตรงตามจังหวะ	คำร้องตรงตามจังหวะเพลง	คำร้องไม่ถูกต้องตามจังหวะเพลง เกิน 5 คำ
3.น้ำเสียงการร้องชัดเจนตามทำนองเพลง	น้ำเสียงการร้องชัดเจนตาม ทำนองเพลง	น้ำเสียงการร้องไม่ชัดเจน และไม่ ตรงตามทำนองเพลง
4.ความถูกต้องตรงตามไวยากรณ์ภาษาไทย	ความถูกต้องของคำร้องตรง ตามไวยากรณ์ภาษาไทย	ความถูกต้องของคำร้องไม่ตรง ตามไวยากรณ์ภาษาไทย เกิน 5 คำ
5.ความเข้าใจในบทร้อง	มีความเข้าใจในบทร้องของการ แสดง สามารถแปลคำร้องได้	มีความเข้าใจในบทร้องของการ แสดง แต่ไม่สามารถแปลคำร้อง ได้

แบบประเมินทักษะปฏิบัติการร้องเพลง การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ (เพลงแม่ศรี)

หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

สำหรับผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รายชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน					รวม 10 คะแนน
	คำร้องถูกต้อง	การร้องตรงตามจังหวะ	ความตั้งใจในการปฏิบัติ	ความถูกต้องตรงตาม ไวยากรณ์ภาษาไทย	ความเข้าใจในบทร้อง	
	2	2	2	1	2	
1.นายณัฐติ ประเมนาโพธิ์	2	2	2	1	2	9
2.นายณัฐนันท์ ประจบ	2	2	2	1	2	9
3.นายชนวฤทธิ์ พุกพันธ์	2	2	1	2	2	9
4.นายธนชัย จงเจริญกิตติกุล	2	1	2	2	2	9
5.นายกำปวัตร สัพศรี	2	2	2	2	2	10
6.นายศตายุ ชุ่มชื่นดี	2	1	1	2	2	8
7.นายอนุชิต อนุมาตร	2	1	1	2	2	8
8.นายคนไทย พาดตา	2	1	2	2	2	9
9.นายวชิรภูมิ แสงแก้ว	2	2	1	2	2	9
10.นายชยานันต์ กุฬพันธะวงษ์	2	1	2	2	2	9
11.นายชิษณุพงศ์ มีประกอบ	2	2	2	2	2	10

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นายภูษณ พื่อนรำดี)
(20 /ธันวาคม /2566)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน 9 - 10	ระดับ ดีมาก
คะแนน 7 - 8	ระดับ ดี
คะแนน 5 - 6	ระดับ พอใช้
คะแนน 0 - 4	ระดับ ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน	
	2 คะแนน	1 คะแนน
1.คำร้องถูกต้อง	คำร้องถูกต้องตรงตามบทร้อง	คำร้องไม่ถูกต้องตามบทร้อง เกิน 5 คำ
2.การร้องตรงตามจังหวะ	คำร้องตรงตามจังหวะเพลง	คำร้องไม่ถูกต้องตามจังหวะเพลง เกิน 5 คำ
3.น้ำเสียงการร้องชัดเจนตามทำนองเพลง	น้ำเสียงการร้องชัดเจนตาม ทำนองเพลง	น้ำเสียงการร้องไม่ชัดเจน และไม่ ตรงตามทำนองเพลง
4.ความถูกต้องตรงตามไวยากรณ์ภาษาไทย	ความถูกต้องของคำร้องตรง ตามไวยากรณ์ภาษาไทย	ความถูกต้องของคำร้องไม่ตรง ตามไวยากรณ์ภาษาไทย เกิน 5 คำ
5.ความเข้าใจในบทร้อง	มีความเข้าใจในบทร้องของการ แสดง สามารถแปลคำร้องได้	มีความเข้าใจในบทร้องของการ แสดง แต่ไม่สามารถแปลคำร้อง ได้

แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

(การออกตัว - เพลงฉุยฉาย)

หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

สำหรับผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รายชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน					รวม 20 คะแนน
	ความถูกต้องของท่ารำ	ท่ารำตรงตามจังหวะ	ลีลาท่ารำมีความเป็นเอกลักษณ์ ของตัวโขน มัจฉานุ	ความแข็งแรงของท่ารำ	ความมั่นใจในตนเอง	
	4	4	4	4	4	
1.นายณัฐภูมิ ประเมนาโพธิ์	4	3	3	2	4	16
2.นายณัฐนันท์ ประจบ	4	3	3	4	3	17
3.นายชนวฤทธิ์ พุกพันธ์	3	2	2	3	2	12
4.นายธนชัย จงเจริญกิตติกุล	4	3	3	4	3	17
5.นายกัปวัตร สัพศรี	3	2	3	3	3	14
6.นายศตายุ ชุ่มชื่นดี	2	2	3	4	2	13
7.นายอนูชิต อนุมาตร	3	2	3	3	3	14
8.นายคนไทย พาดา	4	3	3	4	4	18
9.นายวิชิต งามแก้ว	3	3	3	3	2	14
10.นายชยานันต์ กุฬพันธะวงษ์	2	2	3	3	3	13
11.นายชิษณุพงศ์ มีประกอบ	2	2	3	4	2	13

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นายภูษณ พื่อนรำดี)

(26 / ธันวาคม / 2566)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน 16 - 20	ระดับ ดีมาก
คะแนน 11 - 15	ระดับ ดี
คะแนน 6 - 10	ระดับ พอใช้
คะแนน 0 - 5	ระดับ ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
1.ความถูกต้องของทำ รำ	ทำรำถูกต้องตรงตาม บทร้อง	ทำรำไม่ถูกต้องตาม บทร้อง ไม่เกิน 3 ทำรำ	ทำรำไม่ถูกต้องตาม บทร้อง ไม่เกิน 5 ทำรำ	ทำรำไม่ถูกต้องตาม บทร้อง เกิน 5 ทำรำ
2.ทำรำตรงตามจังหวะ เพลง	ทำรำตรงตามจังหวะ เพลง	ทำรำไม่ตรงตาม จังหวะเพลง ไม่เกิน 3 ทำรำ	ทำรำไม่ตรงตาม จังหวะเพลง ไม่เกิน 5 ทำรำ	ทำรำไม่ตรงตาม จังหวะเพลง เกิน 5 ทำรำ
3. ลีลาทำรำมีความ เป็นเอกลักษณ์ของตัว โขน มัจฉานุ	ลีลาทำรำสวยงาม และ มีความเป็น เอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ	ลีลาทำรำสวยงาม แต่ มีความเป็นเอกลักษณ์ ของตัวโขน มัจฉานุ แต่ไม่ชัดเจน	ลีลาทำรำสวยงาม แต่ ไม่มีความเป็น เอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ	ลีลาทำรำสวยงาม แต่ ไม่มีความเป็น เอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ
4. ความแข็งแรงของ ทำรำ	ทำรำมีความสวยงาม และแข็งแรง	ทำรำมีความสวยงาม แต่ไม่แข็งแรง	ทำรำมีความสวยงาม น้อยแต่ไม่แข็งแรง	ทำรำไม่มีความ สวยงามและไม่ แข็งแรง
5.ความมั่นใจในตนเอง	มีความมั่นใจในตนเอง สามารถปฏิบัติทำรำ ด้วยตนเองได้	มีความมั่นใจในตนเอง แต่ปฏิบัติทำรำไม่ สวยงาม	ไม่มีความมั่นใจใน ตนเอง แต่สามารถ ปฏิบัติทำรำได้	ไม่มีความมั่นใจใน ตนเอง และไม่สามารถ ปฏิบัติทำรำด้วย ตนเองได้

แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำ การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

(เพลงแม่ศรี - วานรดำเนิน)

หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

สำหรับผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รายชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน					รวม 20 คะแนน
	ความถูกต้องของท่ารำ	ท่ารำตรงตามจังหวะ	ลีลาท่ารำมีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวโน้ต มัจฉานุ	ความแข็งแรงของท่ารำ	ความมั่นใจในตนเอง	
	4	4	4	4	4	
1.นายณัฐฐิติ ประเมนาโพธิ์	4	4	3	4	4	19
2.นายณัฐนันท์ ประจบ	4	3	3	3	4	17
3.นายชนวฤทธิ์ พุกพันธ์	4	4	3	3	3	17
4.นายธนชัย จงเจริญกิตติกุล	4	4	3	4	4	19
5.นายกำปวทร สัพศรี	4	3	3	4	3	17
6.นายศตายุ ชุ่มชื่นดี	4	3	3	3	3	16
7.นายอนุชิต อนุมาตร	4	4	3	4	4	19
8.นายคนไทย พาดตา	4	4	4	3	4	19
9.นายวิชญภูมิ แสงแก้ว	4	3	3	4	3	17
10.นายชยานันต์ กุฬพันธะวงษ์	4	3	2	4	4	17
11.นายชิษณุพงศ์ มีประกอบ	4	3	2	4	4	17

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นายภูษณ พื่อนรำดี)

(28 / ธันวาคม / 2566)

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

คะแนน 16 - 20	ระดับ ดีมาก
คะแนน 11 - 15	ระดับ ดี
คะแนน 6 - 10	ระดับ พอใช้
คะแนน 0 - 5	ระดับ ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
1.ความถูกต้องของทำ รำ	ทำรำถูกต้องตรงตาม บทร้อง	ทำรำไม่ถูกต้องตาม บทร้อง ไม่เกิน 3 ทำรำ	ทำรำไม่ถูกต้องตาม บทร้อง ไม่เกิน 5 ทำรำ	ทำรำไม่ถูกต้องตาม บทร้อง เกิน 5 ทำรำ
2.ทำรำตรงตามจังหวะ เพลง	ทำรำตรงตามจังหวะ เพลง	ทำรำไม่ตรงตาม จังหวะเพลง ไม่เกิน 3 ทำรำ	ทำรำไม่ตรงตาม จังหวะเพลง ไม่เกิน 5 ทำรำ	ทำรำไม่ตรงตาม จังหวะเพลง เกิน 5 ทำรำ
3. ลีลาทำรำมีความ เป็นเอกลักษณ์ของตัว โขน มัจฉานุ	ลีลาทำรำสวยงาม และ มีความเป็น เอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ	ลีลาทำรำสวยงาม แต่ มีความเป็นเอกลักษณ์ ของตัวโขน มัจฉานุ แต่ไม่ชัดเจน	ลีลาทำรำสวยงาม แต่ ไม่มีความเป็น เอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ	ลีลาทำรำสวยงาม แต่ ไม่มีความเป็น เอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ
4. ความแข็งแรงของ ทำรำ	ทำรำมีความสวยงาม และแข็งแรง	ทำรำมีความสวยงาม แต่ไม่แข็งแรง	ทำรำมีความสวยงาม น้อยแต่ไม่แข็งแรง	ทำรำไม่มีความ สวยงามและไม่ แข็งแรง
5.ความมั่นใจในตนเอง	มีความมั่นใจในตนเอง สามารถปฏิบัติทำรำ ด้วยตนเองได้	มีความมั่นใจในตนเอง แต่ปฏิบัติทำรำไม่ สวยงาม	ไม่มีความมั่นใจใน ตนเอง แต่สามารถ ปฏิบัติทำรำได้	ไม่มีความมั่นใจใน ตนเอง และไม่สามารถ ปฏิบัติทำรำด้วย ตนเองได้

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
สำหรับผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

รายชื่อ-นามสกุล	รายการประเมิน				
	ความพร้อมของการจัดสถานที่ในการ กิจกรรม	ทำการแสดงมีความถูกต้องสวยงาม	ทำราตรงตามจังหวะทำนองเพลง	ความเข้าใจในองค์ประกอบ การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	ประโยชน์ของการจัดผลสัมฤทธิ์ สามารถนำไปใช้ได้จริง
1.นายณัฐภูมิ ประเมนาโพธิ์	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
2.นายณัฐนันท์ ประจบ	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
3.นายชนวฤทธิ์ พุกพันธ์	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
4.นายธนชัย จงเจริญกิตติกุล	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
5.นายกำปวตร์ สัพศรี	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
6.นายศตายุ ชุ่มชื่นดี	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
7.นายอนุชิต อนุมาตร	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
8.นายคนไทย พาดา	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
9.นายวิชภูมิ แสงแก้ว	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
10.นายชยานันต์ กุฬพันธ์วงษ์	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
11.นายชิษณุพงศ์ มีประกอบ	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (นายภูษณ พื่อนรัตติ)
 (2 / มกราคม / 2567)

เกณฑ์การผ่าน

การจัดกิจกรรมผลสัมฤทธิ์รับการประเมิน ผ่าน มากกว่า 4 รายการ ถือว่า ผ่าน

การจัดกิจกรรมผลสัมฤทธิ์รับการประเมิน ผ่าน น้อยกว่า 3 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1.คำพร้อมของการจัดสถานที่ในการกิจกรรม	สถานที่การจัดกิจกรรมสวยงาม น่าสนใจ	สถานที่การจัดกิจกรรมไม่มีความสวยงาม และไม่น่าสนใจ
2. ทำรายการแสดงมีความถูกต้องสวยงาม	ทำรายการตรงตามจังหวะเพลงมีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ	ทำรายการไม่ถูกต้อง และไร้ความเป็นเอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ
3. ทำรายการตรงตามจังหวะทำนองเพลง	ลีลาทำรายการสวยงาม และ มีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ	ลีลาทำรายการสวยงาม แต่ไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ของตัวโขน มัจฉานุ
4. ความเข้าใจในองค์ประกอบการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ	สามารถอธิบายองค์ประกอบ ประวัติความเป็นมาของการแสดงได้	ไม่สามารถอธิบายองค์ประกอบ ประวัติความเป็นมาของการแสดงได้
5.ประโยชน์ของการจัดผลสัมฤทธิ์สามารถนำไปใช้ได้จริง	สามารถบอกประโยชน์ของการจัดอบรมการแสดง ชุดฉุยฉายมัจฉานุได้	ไม่สามารถบอกประโยชน์ของการจัดอบรมการแสดง ชุดฉุยฉายมัจฉานุได้

หลักสูตรฝึกอบรมรายวิชานาฏศิลป์ไทย(โขนลิง)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชา นาฏศิลป์ไทย โขน สาขา โขนลิง

จุดประสงค์รายวิชา

1. เข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา องค์ประกอบ กระบวนการสร้างสรรค์ท่ารำ การแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
2. มีทักษะในการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ ได้อย่างถูกต้องและมีทักษะลีลาในการแสดงนาฏศิลป์ไทย(โขนลิง)
3. มีกึ๋นสืบทอดในการฝึกฝนตระหนักและเห็นคุณค่าในวิชานาฏศิลป์ไทย ส่งเสริมศิลปนิสัย มีความอดทน ขยันหมั่นเพียรในการเรียน นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพตนเองและสังคมเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ

สมรรถนะรายวิชา

1. อธิบายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา องค์ประกอบ กระบวนการสร้างสรรค์ท่ารำการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
2. สามารถอธิบายท่ารำหน้าพาทย์ และ ท่ารำต่างๆในการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

คำอธิบายรายวิชา

ฉุยฉายมัจฉานุ คือ การแสดงประเภทรำเดี่ยวในบทบาทของมัจฉานุ ที่สร้างสรรค์โดยได้รับการถ่ายทอดท่ารำจากครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์ เป็นการรำอวดฝีมือ ที่มีท่วงท่างดงาม ใส่ท่าทางและการเคลื่อนไหวในลักษณะของลิงผสมปลา เป็นเอกลักษณ์ของตัวละครที่กำลังชื่นชมในความงามของตนเอง และการกล่าวถึงประวัติของตนเองว่าเป็นผู้ใด ต้นตระกูลมาจาก เป็นเรื่องราวของ การแสดงโขนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอนที่ มัจฉานุและนนิวิกจะเดินทางเพื่อไปเข้าเฝ้าพระราม ก่อนที่พระรามจะตัดหางเนื่องจากเห็นว่าผิดลักษณะของลิง เพื่อเพิ่มบุคลิกของตัวโขนให้มีความคล่องแคล่วมากขึ้น ในการแสดง ฉุยฉายมัจฉานุ ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการท่ารำลักษณะของตัวโขนเพื่อสื่อลีลากระบวนการท่ารำ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในแนวทางการพัฒนาท่ารำตนเอง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ประกอบอาชีพ หรือถ่ายทอดกระบวนการท่ารำได้ด้วยความเข้าใจ

โครงสร้างการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
ชื่อรายวิชา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานุ ปีการศึกษา 2566

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	สมรรถนะรายวิชา/ สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ภาระงาน/ ชิ้นงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	ความรู้ ความเข้าใจ ประวัติความเป็นมา	1. บอกประวัติความเป็นมาของ การแสดงดุยฉายมัจฉานุได้ 2. อธิบายลีลาลักษณะที่เป็น เอกลักษณ์ของตัวโน้ตมัจฉานุได้ 3. ระบุงค์ประกอบ ของเพลงประกอบการแสดง ดุยฉายมัจฉานุ ได้ 4. บอกความสำคัญ ของเพลงหน้าพาทย์ ประกอบการแสดงดุยฉาย มัจฉานุ ได้	- เพลงดุยฉายมัจฉานุ เป็นเพลงอวดฝีมือผู้ แสดง ประเภทรำ เดี่ยวในการชมเครื่อง แต่งกายการแต่งองค์ ทรงเครื่องของตนเอง - เพลงวานรดำเนิน เป็นเพลงหน้าพาทย์ ที่ใช้สำหรับการ เดินทางในระยะไม่ ไกลมาก และนำมาใช้ ประกอบการแสดง เพื่อ รำลึกถึง คุณครู ประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว (ศิลปินแห่งชาติ	-ประวัติความเป็นมา การแสดง ดุยฉาย มัจฉานุ - องค์ประกอบของ การแสดง เครื่องแต่งกาย ทำนองเพลง โอกาสที่ใช้ -ความสำคัญของการ แสดง ดุยฉายมัจฉานุ สาระการเรียนรู้ -ประวัติความเป็นมา รูปแบบการแสดง ดุยฉายมัจฉานุ	สมรรถนะรายวิชา 1.อธิบายเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา การแสดง ดุยฉายมัจฉานุ 2. สามารถอธิบายทำรำ ทำนองเพลงและ องค์ประกอบการแสดงได้ สมรรถนะสำคัญ 1.ความสามารถในการ สื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3.ความสามารถในการ แก้ปัญหา 4.ความสามารถในการใช้ เทคโนโลยี	- สังเกต พฤติกรรม -แบบทดสอบ ความเข้าใจ - การอธิบาย สรุปท้ายชั่วโมง	2	30

			สาขาศิลปะการ(นาฏศิลป์-โขน)ปี 2551) ผู้ประติษฐ์ทำรำเพลงหน้าพาทย์สำหรับตัวลิง		คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพวิทยาลัยนาฏศิลป์ -มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขใน ฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญ/ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ภาระงาน/ ชิ้นงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
2	ทักษะ ปฏิบัติการ แสดง ชุด ฉายฉายมัจฉานุ	1. อธิบายความหมาย และร้องเพลง ประกอบการแสดง ฉายฉายมัจฉานุได้ 2. อธิบายรูปแบบการ แสดงฉายฉายมัจฉานุได้ 3. ปฏิบัติทำรำฉาย ฉายฉายมัจฉานุได้ตรงจังหวะ และมีความถูกต้อง	- เพลงฉายฉาย มัจฉานุ เป็นเพลง อวดฝีมือผู้แสดง ประเภทรำเดี่ยวใน การชมเครื่องแต่ง กายการแต่งองค์ ทรงเครื่องของ ตนเอง - เพลงวานรดำเนิน เป็นเพลงหน้า พาทย์ ที่ใช้สำหรับ การเดินทางใน ระยะไม่ไกลมาก และนำมาใช้ ประกอบการแสดง เพื่อรำลึกถึง คุณครูประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว (ศิลปิน แห่งชาติ สาขา ศิลปะการ(นาฏ	- การอธิบายและ ทักษะในการร้อง เพลง ฉายฉายมัจฉา นุ - อธิบาย องค์ประกอบและ ทักษะการแสดง ฉายฉายมัจฉานุ สาระการเรียนรู้ - การร้อง เพลง ประกอบแสดง ฉายฉายมัจฉานุ - ทำรำการแสดง ฉายฉายมัจฉานุ	สมรรถนะรายวิชา 1. อธิบายเกี่ยวกับทำนองเพลง และจำแนกจังหวะทำนองเพลงได้ 2. สามารถอธิบายความสำคัญของเพลงประกอบการแสดงฉายฉาย มัจฉานุได้ 3. สามารถปฏิบัติทำรำการแสดงฉายฉายมัจฉานุได้ สมรรถนะ สำคัญ 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพวิทยาลัยนาฏศิลป์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพล เมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้	- การร้องเพลง ฉายฉายมัจฉานุ - การปฏิบัติทำ รำฉายฉายมัจฉานุ	12	40

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการ เรียนรู้	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	สมรรถนะสำคัญ/ คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ภาระงาน/ ชิ้นงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			ศิลปะ-โขน)ปี 2551)ผู้ประดิษฐ์ ทำรำเพลงหน้า พาทย์สำหรับตัวลิง		5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ			
3	ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้	1. สามารถแสดง ผลสัมฤทธิ์ทางการ แสดง ชุด ดุยฉาย มัจฉานูได้ 2.สามารถนำไป พัฒนาต่อยอดทักษะ การแสดงนาฏศิลป์ โขนลิงของตนเองได้ 3.ประยุกต์ใช้เสริม รายได้ของตนเองและ ช่วยเหลือครอบครัว ได้	- เพลงดุยฉาย มัจฉานู เป็นเพลง อวดฝีมือผู้แสดง ประเภทรำเดี่ยวใน การชมเครื่องแต่ง กายการแต่งองค์ ทรงเครื่องของ ตนเอง - เพลงวณรดาเนิน เป็นเพลงหน้า พาทย์ ที่ใช้สำหรับ การเดินทางใน ระยะไม่ไกลมาก และนำมาใช้ ประกอบการแสดง	การจัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ การ แสดง ชุดดุยฉาย มัจฉานู	สมรรถนะรายวิชา 1. อธิบายเกี่ยวกับทำนองเพลง และจำแนกจังหวะทำนองเพลงได้ 2. สามารถอธิบายความสำคัญของเพลงประกอบการแสดงดุยฉาย มัจฉานูได้ 3.สามารถปฏิบัติทำรำการแสดงดุยฉายมัจฉานูได้ สมรรถนะ สำคัญ 1.ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3.ความสามารถในการแก้ปัญหา 4.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพวิทยาลัยนาฏศิลป์	-จัดนิทรรศการ ประวัติความเป็นมาของชุด การแสดง ดุยฉายมัจฉานู -สอบวัด ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ การแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานู	2	30

(ตัวอย่าง) แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ 1 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ความรู้ ความเข้าใจ ประวัติความเป็นมา

เวลา 2 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ผู้สอน ภูษณ พ็อนรำดี

1. สาระสำคัญ

ฉุยฉายมัจฉานุ เป็นเพลงอวดฝีมือผู้แสดง ประเภทรำเดี่ยวในการชมเครื่องแต่งกาย การแต่งองค์ทรงเครื่องของตนเอง ในการแสดงประกอบด้วยเพลงหน้าพาทย์ของนาฏศิลป์ไทยโขนลิง เพลงวานรดำเนินใช้สำหรับการเดินทางในระยะไม่ไกลมาก และนำมาใช้ประกอบการแสดงเพื่อรำลึกถึง คุณครู ประสิทธิ์ ปั่นแก้ว (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงนาฏศิลป์-โขน ปี 2551) ผู้ประดิษฐ์ทำรำเพลงหน้าพาทย์สำหรับตัวลิง

2. สมรรถนะประจำหน่วย

1. อธิบายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ
2. สามารถอธิบายทำรำ ทำนองเพลงและองค์ประกอบการแสดงได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกประวัติความเป็นมาของ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุได้
2. อธิบายลีลาลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวโขนมัจฉานุได้
3. ระบุองค์ประกอบของเพลงประกอบการแสดงฉุยฉายมัจฉานุได้
4. บอกความสำคัญของเพลงหน้าพาทย์ประกอบการแสดงฉุยฉายมัจฉานุได้

ทักษะกระบวนการ (P)

1. อธิบายประวัติความเป็นมาและองค์ประกอบการแสดง ฉุยฉายมัจฉานุได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นทำงาน
4. รักความเป็นไทย

ผลการเรียนรู้ตามสมรรถนะ/ผลการเรียนรู้ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

ผลการเรียนรู้ตามสมรรถนะ			
✓	1. ความสามารถในการสื่อสาร		
✓	2. ความสามารถในการคิด		
✓	3. ความสามารถในการแก้ปัญหา		
	4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต		
✓	5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี		
ผลการเรียนรู้ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
✓	1. มีวินัย		5. มีจิตสาธารณะ
✓	2. ใฝ่ความรู้	✓	6. มุ่งมั่นในการทำงาน
	3. อยู่อย่างพอเพียง	✓	7. รักความเป็นไทย
	4. ซื่อสัตย์สุจริต		8. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
	9. อื่น ๆ		
ทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษ 21 (3R /8C)			
✓	1. Reading อ่านออก เข้าใจความหมาย		
✓	2. Writing เขียนได้		
	3. Arithematics คณิตเลข		
✓	1. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	✓	5. ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ
	2. ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดเชิงนวัตกรรม		6. ทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และรู้เท่าทันเทคโนโลยี หรือการใช้เทคโนโลยี
✓	3. ทักษะการเข้าใจ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม กระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (ต่างกระบวนทัศน์)		7. ทักษะทางอาชีพ และการเรียนรู้
	4. ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ	✓	8. คุณธรรมจริยธรรม มีธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย

4. เนื้อหาสาระการเรียนรู้

ความรู้ (K)

- ประวัติความเป็นมา เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรี ทำนองเพลงและองค์ประกอบการแสดง
นุญฉายมัจฉานู

- ความสำคัญของการแสดงนุญฉายมัจฉานู

ทักษะกระบวนการ (P)

- อธิบายองค์ประกอบการแสดงนุญฉายมัจฉานูได้

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

1.ขั้นเตรียมหรือนำเข้าสู่บทเรียน

- ให้ผู้เรียนชมวีดิทัศน์การแสดงนุญฉายมัจฉานู
- ให้ผู้เรียนสังเกตรูปแบบการแสดง ลีลาท่ารำ ความเป็นเอกลักษณ์ของตัวโน้ต จังหวะดนตรี เพลงที่ใช้ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับท่ารำ หลังจากได้ชมวีดิทัศน์จบลงแล้ว

2.ขั้นสอนหรือการดำเนินการสอน

- ครูอธิบายแนวทางการสร้างสรรค์การแสดง ความสำคัญ และองค์ประกอบการแสดง ได้แก่ การถ่ายทอด การประพันธ์ การใช้ทำนองเพลง ความหมายของเพลงที่ใช้ รูปแบบการแสดง ลีลาท่ารำ ความเป็นเอกลักษณ์ และประวัติความเป็นมาของตัวโน้ตมัจฉานู
- ครูกล่าวถึงการใช้เครื่องแต่งกายประกอบการแสดง ที่ได้รับแรงบันดาลใจจาก การแสดง โขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ

3.ขั้นสรุป

- ครูเปิดสื่อวีดิทัศน์ให้ผู้เรียนได้ชมอีกครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์และร่วมกันสรุป อธิบาย องค์ประกอบต่างๆในการแสดงที่ครูได้อธิบาย

6. การวัดและประเมินผล

6.1 การประเมินตามจุดประสงค์

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1.บอกประวัติความเป็นมาของการแสดงนุญฉายมัจฉานุได้	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2.อธิบายลีลาลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวโนนมัจฉานุได้	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
3. ระบุงค์ประกอบของเพลงประกอบการแสดงนุญฉายมัจฉานุได้	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
4.บอกความสำคัญของเพลงหน้าพาทย์ประกอบการแสดงนุญฉายมัจฉานุได้	สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมินพฤติกรรม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์

6.2 การประเมินสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะศตวรรษที่ 21

ประเด็นการประเมิน	แหล่ง	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
มีวินัย	การเข้าเรียน การตั้งใจฟัง	สังเกตพฤติกรรม ประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์
ใฝ่เรียนรู้	พฤติกรรมกร เรียน	สังเกตพฤติกรรม ประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์
มุ่งมั่นในการทำงาน	การสรุป และ อธิบาย องค์ประกอบ การแสดงได้	ประเมินจากใบ กิจกรรมและสมุด บันทึกทำรำ ประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์
รักความเป็นไทย	กิจกรรมต่างที่ จัดโดย วิทยาลัย/ชุมชน	ลงชื่อเข้าร่วมกิจกรรม	แบบลงชื่อเข้าร่วมกิจกรรม	ร้อยละ 60ที่เข้าร่วม กิจกรรม

ประเด็นการประเมิน	แหล่ง	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
ทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณ	พฤติกรรมการ ซักถามใน ห้องเรียน	สังเกตพฤติกรรม การทำงาน รายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์
ทักษะการเข้าใจ ความ แตกต่างทางวัฒนธรรม กระบวนการคิดข้าม วัฒนธรรม (ต่างกระบวนการ ทัศน์)	พฤติกรรมใน ห้องเรียน	สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์
ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่า ทันสื่อ	พฤติกรรมใน ห้องเรียนและ การซักถาม ตอบคำถาม	สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่น ในการทำงาน การ เรียน	แบบประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์
ทักษะทางอาชีพ และการ เรียนรู้	พฤติกรรมใน ห้องเรียนและ การซักถาม ตอบคำถาม	สังเกตพฤติกรรม การ	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์
คุณธรรมจริยธรรม มีธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบ วินัย	พฤติกรรมใน ห้องเรียน	สังเกตพฤติกรรม การ	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์

7. ภาระงาน/ชิ้นงาน

- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- วีดิทัศน์การแสดงฉายา มัจฉานุ
- ครูผู้สอน
- หอสมุดแห่งชาติภาคตะวันตก จังหวัดสุพรรณบุรี
- ห้องเครื่องแต่งกาย วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

9. บันทึกหลังสอน

9.1 ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

9.2 ผลการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา

.....

.....

.....

.....

9.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

(.....)

วันที่/...../.....

ภาพที่ 9 คิวอาร์โค้ด คู่มือหลักสูตรฝึกอบรม ชุต ญะฉายมัจฉานุ
พร้อมแผนการจัดการเรียนรู้ 1-8

ภาคผนวก จ

- คิวอาร์โค้ดทำร่ำ การแสดง ชุดฉายฉายมัจฉานุ
- ภาพกิจกรรมการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 10 คิวอาร์โค้ด ทำรายการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ

ภาพที่ 11 กล่าวเปิดหลักสูตรฝึกอบรม แจ้จั่วตฤประสงค้ในการจัดหลักสูตร

ภาพที่ 12 อธิบายประวัติความเป็นมา องค์ความรู้ การสร้างสรรค์ องค์ประกอบการแสดง และแนวทางการปฏิบัติทำรำ การแสดงนฤฉายมัจฉานุ โดยคุณครูวิโรจน์ อยู่สวัสดิ์

ภาพที่ 13 อธิบายเนื้อร้องประกอบ การแสดงนฤฉายมัจฉานุ

ภาพที่ 14 เปิดสื่อวีดิทัศน์ การแสดงนृत्यมัจฉานู ให้ผู้เรียนได้รับชมเพื่อศึกษากระบวนการทำรำ
ประกอบการแสดง

ภาพที่ 15 อธิบายเนื้อร้องและทำนองเพลงนृत्यมัจฉานู เพลงนृत्यมัจฉานู

ภาพที่ 16 การฝึกปฏิบัติทักษะการร้องเพลงการแสดงนุญฉายมัจฉานุ เพลงนุญฉาย

ภาพที่ 17 อธิบายเนื้อร้องและทำนองเพลงนุญฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี

ภาพที่ 18 การฝึกปฏิบัติทักษะการร้องเพลงการแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี

ภาพที่ 19 อธิบายลักษณะ อัตลักษณ์ของตัวโจนมัจฉานุ และถ่ายทอดแนวทางการรำ
เพลงฉุยฉายมัจฉานุ

ภาพที่ 20 ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงนุญฉายมัจฉานุการออกตัว

ภาพที่ 21 ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงนุญฉายมัจฉานุ เพลงนุญฉาย

ภาพที่ 22 ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงฉุยฉาย ท่อนรับ

ภาพที่ 23 ทบทวนการปฏิบัติท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงฉุยฉาย

ภาพที่ 24 ทบทวนการปฏิบัติท่ารำ การแสดงมวยฉายมัจฉานุ เพลงมวยฉาย

ภาพที่ 25 ทดสอบการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียน ในการแสดงมวยฉายมัจฉานุ เพลงมวยฉาย

ภาพที่ 26 ร่วมกันสรุปและอธิบายแนวทางการปฏิบัติทำรำของผู้เรียน ในการแสดง
ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ เพลงฉุยฉาย

ภาพที่ 27 ถ่ายทอดทำรำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี

ภาพที่ 28 ถ่ายทอดทำรำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี

ภาพที่ 29 ถ่ายทอดทำรำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงวานรดำเนิน

ภาพที่ 30 ถ่ายทอดท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงวานรดำเนิน

ภาพที่ 31 ทบทวนท่ารำ การแสดงฉุยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี

ภาพที่ 32 ทบทวนท่ารำ การแสดงนุ้ยฉายมัจฉานุ เพลงวานรดำเนิน

ภาพที่ 33 ทดสอบการปฏิบัติท่ารำของผู้เรียน ในการแสดงนุ้ยฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรี
จนถึงการเข้าเวที

ภาพที่ 34 ร่วมกันสรุปและอธิบายแนวทางการปฏิบัติทำรำของผู้เรียน ในการแสดงนุญฉายมัจฉานุ เพลงแม่ศรีจนถึงการเข้าเวที และมอบหมายการจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด นุญฉายมัจฉานุ

ภาพที่ 35 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด นุญฉายมัจฉานุ

ภาพที่ 36 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
ช่วงที่ 1 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบไม่สวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง

ภาพที่ 37 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
ช่วงที่ 1 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบไม่สวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง

ภาพที่ 38 ผู้ร่วมการจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานู
รองผู้อำนวยการ ผู้เชี่ยวชาญ คณะครูอาจารย์และผู้เรียนวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

ภาพที่ 39 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ดุยฉายมัจฉานู
ช่วงที่ 2 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบสวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง(รูปแบบการแสดง)

ภาพที่ 40 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
ช่วงที่ 2 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบสวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง(รูปแบบการแสดง)

ภาพที่ 41 การจัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด ฉุยฉายมัจฉานุ
ช่วงที่ 2 การรำของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง แบบสวมเครื่องแต่งกายยืนเครื่อง(รูปแบบการแสดง)

ภาพที่ 42-43 ผู้เรียนสามารถนำการแสดงไปใช้เพื่อเสริมรายได้ทางวิชาชีพของตนเอง

ภาพที่ 44-45 ผู้เรียนสามารถนำการแสดงไปใช้เพื่อเสริมรายได้ทางวิชาชีพของตนเอง

ภาพที่ 46 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ศิลปินแห่งชาติ

ภาพที่ 47 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยโนนลิง

ภาพที่ 48 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยโขงลิง

ภาพที่ 49 ผู้วิจัยได้สรุปงานวิจัย และเข้ารับฟังคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นายภูษณ ฟ้อนรำดี
วัน เดือน ปีเกิด	16 เมษายน 2541
ที่อยู่	234/223 หมู่ 1 หมู่บ้านธาราทิพย์ ตำบลถนนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี คณะศิลปศึกษา สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
ประวัติการทำงาน	ข้าราชการ ครูผู้ช่วย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี
เบอร์โทรศัพท์	0863002496
อีเมล	pusana_f@mail.rmutt.ac.th pusonza@gmail.com

